

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk számla:

25.342

Megjelenik

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

vitéz Nemerey Márton tábornok,
a m. kir. csendőrség telügyelője.

Csendőrerények.

Írta: CSEPI BÉLA őrnagy.
Szakértelem.

Ahhoz, hogy a szakértelem lényegével megismerkedhessünk, mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal, hogy mi is az a „szak“. A mindennapi életben gyakran találkozunk olyan szókkal, amelyek összetevőiben ott van a „szak“ megjelölés. Pl.: szakember, szakmunka, szakszerű, szakértő, szakszervezet, szakorvos, szakszolgálat, szakma, évszak, időszak, korszak stb. Keressük meg, honnan ered ez a szó, mit jelent tulajdonképpen és hogyan keletkeznek új fogalmak, ha különböző szókkal összeházasítjuk őket.

Az egész élet anyagból és történésből áll. Semmi más nem mozgatja a világot, mint a változások meg nem álló, szakadatlan folyamata. Ami van, azzal történik is valami. Az ember él, a levegő mozog, lehül, felmelegszik, — a fa nő, lélegzik, terem, pusztul, — a holt fa szárad, kopik, korhad, színében változik. Így van ez mindennel a világon, bármi legyen is az. A történet azonban nemcsak a dolgokkal jár együtt, hanem állandóan történik valami az elvont, nem érzékelhető jelenségekkel és körülményekkel is. Pl. az erkölcs javul, romlik, erősödik, gyengül, kivész. A hatalom, a tudomány, a művészet, műveltség, technika és sok más is állandóan változik. S amíg élet van a világon, ez mindig is így lesz.

A dolog részekből áll, amint van a háznak teje, alapja, falai, — a cipőnek van talpa, orra, felső része, nyelve, — a kútnak van kávája, gödre, felhúzó szerkezete, — a puskának van csöve, tusája, zára, elsütő készüléke. A történetnek szakaszai vannak. Semmi sem megy végbe egyszerre s minden kezdődik, folytatódik, bevégeződik. Az emberi életnek is szakaszai vannak: gyermek-, serdülő-, érett-, öregedő-, előregedett korszakai. Ugyanígy szakaszokra oszlik a tudomány, a történelem, a technika, a művészet, műveltség, stb. De ne menjünk ilyen magasságokba! Megértjük azt, a mi közvetlen környezetünkben, szemünk előtt lefolyó történésekből is, hogy az is szakokra oszlik. A kapálás is történet és az is szakokra oszlik. A kapát megmarkolom, felemelem, lendülettel belevágom a földbe, a földet megfordítom, leejtem a kapáról. Ezt az öt szakból álló történetet végzem a kapálás közben. Az öntözés is történet: a vizet beleöntöm a vederbe vagy kupába, a veder végét megbillentem úgy, hogy a tulsó végén a víz kibillenjen, a kibillénő vizet ráirányítom növényre, útra, stb. A lovaglásnál a lovat megindítom, gyorsabb mozgásra ösztökélem, fékezem, irányítom, megtanítom különféle mozdulatokra, jelek után való viselkedésre.

A nyomozás is történet. A helyszínt megszemlélem, a nyomokat felkutatom, rögzítem, a sokféle teendőt elosztom, üldözök, házkutatást, személymotozást tartok, stb. A nyomozás is szakokra oszlik tehát.

Virtus

Írta: Peterd István.

Irgalmatlan meleg feküdt a menetoszlopok között. Szeges bakancsok csikorogtak a kövezeten. Menetgyakorlat. Teljes felszerelés. Minden hátbőröndben két tégl a százhusz éles helyett. Féléves újoncok első menetgyakorlata. Némelyik pilledten szedte már a levegőt, sűrűn törülgették a homlokukat. A három szakaszparancsnok, mikor az oszlopok mellett járt, néha egy mondatot váltott. Csöndes beszéd volt: a század becsülete volt minden szóban...

— Baj lesz! — kérdezte Paraj szakaszvezető.

— Még csak az kellene! — vágta rá Bartos szakaszvezető.

— Megnézem Szörényit, nála mi újság? — mondta Paréj és máris lemaradt, hogy bevárja a harmadik szakaszt.

— Nincs baj? — mosolygott Szörényire.

— Itt nem lehet baj! — vágott vissza az kicsit elborultan, mert mindig röstelte, hogy ő a harmadik szakasz parancsnoka s nem az első. Ez a szakasz a legkeményebb az egész században! — szúrt is egyet.

Paréj csak mosolygott.

Nógasd a népet. Még öt kilométer az egész! Az igaz, hogy harmincöt már mögöttünk van.

— Holnap jön a nehezebb! — mondta Szörényi, kicsit enyhébben.

— Az igaz, de ha ezt kibírják, asse lesz sok!

— Igazad van! — Na, mi baj? — fordult az egyik újonchoz, aki igen furesán rakta már a lábait. — Csak nem kerülgeti ezt a szakaszt is a bitangság?!

Ippeg csakhogy egy kis melegség bújkál a ruhám alatt — mondta nevetősen a kalácsképű.

— Az nem baj. Lejön a háj, ami még az ing alatt poshad — mondta Szörényi olyan arccal, mintha ez volna a legegyszerűbb valami a világon. Megigazgatta vállán a borjút, puskáját megrántotta, végignézett a szakaszon. — Faluba érünk. Harmadik szakasz kezdi a nótát! — adta a parancsot és csattogott hol az egyikre, hol a másikra, akár sas a fiaira. Azután csurgott a nóta buggyanva, akár a tavaszi szél... A barnapiros fejek fölemelkedtek. Ez így jó!... Keményebben dobbannak a lábak. Feszül az in... A három szakaszparancsnok össznézett. Mosolyogtak.

Baj nincs! Itt nem lehet baj!

Falu szélén már szálláscsinálók várták a szakaszokat. Kíváncsi lányfejek bukkantak a kerítések fölé.

Már nem volt meleg a zubbony, puska, borjú nem húzta a vállat. Minden mell megfeszült, a sapkák, akárha oldalszelet kaptak volna, egyszerre jobbra billentek. Bartost egyre ette a méreg, hogy honnan került virág a sapkák mellé?!

Az egyik szálláscsináló, Tatár örvezető, Paréj elé lépett:

— Szakaszvezető úr, alázatosan jelentem, a három szakaszparancsnoknak egy helyen csináltam szállást.

— Van-e lány? — villant az örvezetőre Szörényi.

— Talán az is akad...

— Akkor jó! Megyünk, csak elhelyezzük a népet!

Az este már falócán köszöntött a három szakaszparancsnokra. Körbeülték a kis asztalt, alig néhány pint boroecska is előkerült valahonnan, na meg a házigazda menyecske-lánya. Széplábú, ringóderekű...

A „szak“ szó tehát valamilyen végbemenő vagy végrehajtott történésnek a befejezett, elkészített vagy készülő egésznek egy-egy kiválasztott részét jelenti. A szakítani szóból származik, jobbanmondva: a szakít szónak a töve. — Kiszakítok az egészből egy részt és azzal foglalkozom. Pl. a virág vizsgálása közben kiszakítom a porzót és azt tanulmányozom. A közbiztonsági szolgálat egész folyamatából kiszakítom a nyomozást és azzal foglalkozom. Az orvos is a gyógyítás tudományából kiszakítja pl. a fül gyógyítását és azt gyakorolja. Az asztalos a bútorkészítésből csupán a fényezést végzi. Az állattenyésztésből csupán a csikóneveléssel foglalkozik valaki.

A „szak“ szó ilyen megismerése után megértjük most már azokat a szókat is, amelyekben, mint összetett szókban, a „szak“ előfordul. Pl. időszak: a folyamatos időnek egy része. Azt hallom: volt időszak az életemben, amikor kiváló munkabírású voltam. — Évszak: az évnek egyik része, mint pl. a nyár. — Korszak: emberöltőket magába foglaló, hosszú idő. Pl. aranykorszak, dicsőség korszaka.

Vagy más értelmezésben: pl. szakma. Az emberi foglalkozások egyik ága. Kovács-szakma, könyvkötő-szakma. — De szakma az állami élet egészéből a földművelés, honvédelem, közoktatás, közbiztonság, az ipar is.

Azt az embert, aki a foglalkozások, történések egy-egy szakával foglalkozik csupán és ebben a

munkakörben dolgozva tölti életét és így igen alapos gyakorlati vagy elméleti tudásra tesz szert, *szakembernek* nevezzük. A szakember szó tehát azt jelenti, hogy emberünk az ő szakmájában nagyobb tudású, pontosabb, jobb, biztosabb és eredményesebb munkát végez, mint aki pl. a foglalkozásának minden szakában egyformán jártas. Azt szokták mondani, hogy aki mindenhez ért, az semmihez sem ért tökéletesen. A szakorvos az orvosok közül az, aki a gyógyítás tudományának egyik ágát űzi csak. Pl. a sebészetet. Nem foglalkozik a gyógyítás minden ágatával, mert akkor egyikre sem jutna ideje, ereje és képessége, hogy mindegyikben a lehető tökéletességre fejlődjön. Egy szakkal és csupán ezzel foglalkozva, hosszú időn át szakemberré válik. Így ismerünk a szakorvosok között belgyógyászt, sebészt, tudószakorvost, fogorvost, bőrgyógyászt, idegyógyászt, stb.

Szakember természetesen nemcsak az orvosok között van. Szakembert találhatunk az iparosok, ügyvédek, kereskedők, állatorvosok, tanárok, tanítók, pénzügyőrök, vasutasok, rendőrök, csendőrök között is. Vagy nem szakember-e az a csendőr, aki csupán nyomozással foglalkozik és méginkább az, aki ezek közül is csak a vásári csalások nyomozásával?... Ugyanígy szakemberek a csendőrségnél még a közlekedési és a hradó alakulatokhoz beosztottak is, aztán az irodai szolgálatosok, a számvivők, fegyvermesterek, egészségügyi altisztek, patkolómesterek.

Itt kezdődött a baj. Egyik se engedett. Figyelték egymást. Minden tekintet egy-egy felderítő járőr volt. A menyecske ott pirosodott az asztal végén, néha friss buggyanással szakadt ki belőle a nevetés. A három legény, még a borjút is elfelejtette letenni. Puska a nyakukban lógott, szurony a derekukon, negyven kilométer, meg az izmaikban. Fittyet dobta mindenre, mert szép menyecske akadt a környékre. Az Istennek se engedtek egymásnak. Nevettek, évődtek, apró pillantásokkal biztatgatták egymást, hogy már éppen ideje, ha a másik kettő utána néz a népek. Mind a három a másik kettőt nógatta.

Paréjnak bolond ötlete támadt.

— Egy snapszlipartira nem ülnének össze? Aki kétszer kopasz marad, az megy!

— Nem bánom! — vágta rá a másik kettő, biztak magukban.

A menyecske kártyát hozott, úgy ették meg a vacsorát, néhány pohárka bor is lement utána. De a teljes felszerelés csak rajtuk maradt.

Ilyenkor nincs idő. Áll a harc! Néhány csók a díj! Megéri!

Kergették egymást a lapok, egyik sem vesztett. Már éjjel körül bécorgott az idő, a menyecske száján néhány ásitás kapkodott alvás után. Iszonyú nagy az izgalom, a virtus is feszítette a legények mellett.

Csak azért se!... Kitaratok! — biztatgatták magukat. A menyecske szájára néztek, azután újra... De vesztes nincs. Egyformán jár az agyuk, meg a fiatalasszony is ott pislantott, hol az egyikre, hol a másikra. Még Paréjt is kerülgette a méreg. De nem, inkább reggelig itt veszködik, de semmi pénzért nem engedi ezt a két nyavalyást, hogy azt a két, vagy egynéhány csókot onnan kapja. Ezért

érdemes. Még ha csók nem is lesz, de a becsület. Holnap az egész szakasz röhögne rajta, hát csak azért is!... A bor fogyott, vesztes meg nem volt. A menyecske elköszönt tőlük, aludni ment. Gyilkos villanások ugrottak a szemeknek, de nem... [Az Istennek se hagyják, hogy a másik...]

— Tovább! — villogott Bartos hangja. — Még nincs vesztes!

— Gyerünk avval a lappal! — ugrott ki Szőrényiből is a dac.

— Igazságtok van, ugyis megvirrad nemso-kára, — hagyta jóvá Paréj.

Szorongott bennük a holnapi hatvan kilométer. Nem alvás, negyven kilométer, bor, a menyecske is otthagya őket, csók semmi, de nem... A keserűvit ennek a világnak, soha!... Ennek a két nyavalyásnak soha!... — mondta magában mindegyik a másik kettőnek. Már nem ittak, csak az időt húzták.

Végre kürtszó harsant. Ugrottak az asztal mellől. Nézték egymást, kicsit mosolyogva, de büszke dae feszegette a mellüket. A borjú még a hátukon volt, a puska is a nyakukon lógott. Megigazgatták egymást, azután ki a kapun. A szakaszaikhoz mentek. A szakasz csóválta a fejét, hogy a háborgatást jelző kürtszó alig hangzott el és a szakaszparancsnok már kész. — Ilyen gyorsan az egész gyakorlat alatt nem sorakozott a század. A három legény igen harapós kedvében volt, ösztökélték a népet. Mikor a századparancsnok jött, már mindent rendben talált. Paréj adta be a jelentést.

A százados előrelovagolt, Bolnoky zászlós maradt a századdal. Alighogy felkapaszkodott a Nap, tüzes nyilakat küldött a menetelő század sorai közé. Mindhármuknak igen szűk volt a zubbony.

A szaknak az ellentéte az általános. A szakember tudásával szemben ott van a másik ember általános tudása. Kezdetben, ha valaki valamilyen foglalkozásra adta magát, vagy hivatás betöltésére készült, abban általános tudást kellett megszereznie. A népesség szaporodásával, a szükségletek növekedésével, a műveltség, technika, a bűnözés haladásával azonban mindinkább kényszerültek az egyesek a jobb, helyesebb munka kedvéért lemondani az általános tudásról és a szaktudás felé törekedni. Hamarosan rájöttek az emberek arra hogy csak úgy képesek jobb munkát végezni, csak úgy tudnak boldogulni, hogy a szakaszokból álló munkát, a részekből álló egészet felosztják maguk között s egy-egy ember csak egy szakmalgálkodik. Elosztódott tehát az egész feladat részekre és a szakok külön-külön jobb munkájából az egész is jobb, hasznosabb, eredményesebb lett. (A pszichotechnikai eljárásnak is az a gyümölcse, hogy az egyént hajlami, képességei szerint olyan munkakörbe irányítsa, ahol bizonyos szakismereteket könnyebben és jobban elsajátíthat s ekként munkája a maga és a köz javára több hasznot jelent.) A kiscgazda általános gazdasági tudásán kívül ma már nálunk is alig találunk olyan foglalkozást vagy hivatást, amelyben az egyes ember végzi az egészet. Az egészen egyszerű követelményeknél is jelentkezik a szakkiképzés szükségessége. Ma már talán csak a falusi szabó meg cipész él meg abból, hogy egymaga végzi el az egészet. A jobb, igényesebb szabómunkát már részletekben végzik el. Más végzi a

szabást, más a bélésmunkát, más a kézivarrást, vasalást, stb.

Természetesen vannak emberek még a mai fokozott követelmények mellett is, akik szaktudásukat képesek több szakra is kiszélesíteni. Van orvos, aki a belgyógyászat alapos ismeretén kívül a fogászatban is teljesen képzett. Egyszerűbb foglalkozásokban persze lehet, hogy még több hozzátartozó szakban is teljesen jártas valaki. Az a törekvés azonban, hogy valaki a közepes vagy összetettebb hivatás minden egyes szakában egyformán kiemelkedő teljesítményt nyújtson, a mai világban már az elérhetetlenségek közé tartozik. A köztudatban ismeretes az a jelenség pl., hogyha valaki hat-nyolc nyelven beszél, akkor egyik nyelvet sem beszél hiátlanul. Korunk ezermesterei sem azért élnek meg, mert mindenhez értenek, hanem azért, mert nem abból kell megélniök.

A szakértő a szakemberek közül kerül ki. Mikor lesz a szakember szakértő?... Akkor, ha megkérlik: mondaná meg véleményét olyasvalamiben, amihez nem érthet az, aki őt megkérdi, vagy nem ért hozzá olyan jól. Ha pl. a csendőr egy zárról meg akarja tudni, hogy próbálkoztak-e azt hamis kulccsal felnyitni, akkor elhivat egy lakatost és tőle, mint szakértőtől véleményt, szakvéleményt kér. Vagy valamilyen folyadékot talál a csendőr, amiről nem tudja megállapítani, hogy az micsoda, akkor elviszi azt a vegyészhez, mint szakértőhöz. Ilyenképpen foglalkoztatunk mi csendőrök írás-, fegyver-, gépkocsiszakértőket és szakvélemény-

Bartos tekergette a nyakát, homlokát kiverte a verejtek, de semmi kincsért nem törülte le. Keményre rántotta a száját, néha megemelte hátán a borjút lassan, észrevétlenül, nehogy a másik két nyavalyás meglássa. Az első rövid pihenőnél, csak a puskát vették lábhoz, éppen csak, hogy a borjút feltámasztották vele...

— Sorakozó! — adta a parancsot Bolnoky zászlós. — Század indulj!

Mentek, neki az országútnak. Jöttek a kilométerkövek, jelzőoszlopok. Felhő egy fikarcnyi se, csak napfény, napfény...

Bartos kicsit lemaradt, bevárta Szörényit.

— Hála Istennek, szép napunk van — mondta.

Szörényi iszonyú haragban volt, de csupa méz csurgott a száján.

— Tiszta igazság! Gyönyörű az idő!

Az ujoncok csak néztek rájuk. Szörényit ette a méreg, hogy ez a nyíves, még ugratja.

— Harmadik szakasz, nótát! A keservit! Bűn ilyen időben esellengve szaporázni a lépést — rikoltotta és újra a harmadik szakasz kezdte a nótát.

Bartos nem szólt. Rágt a száját, előre sietett a szakasza élére. Azért se nótáztat. Ne mondassák, hogy nótával védekezik a kidőlés ellen. Beszélgetett az ujoncokkal. Akármelyikhez szólt, mind a melegre panaszkodott. A kulacsok kiürültek, egy kút mellett már elhaladtak, de nem szabad vizet meríteni. Hagy edződjön a nép. Sok nem értette, a században kezdett forni a méreg. Megnyujtották a lépést.

— Gyerünk, a keservit! — hallatszott innen is, onnan is. Bolnoky zászlós mosolygott magában. Az a jó, ha a dac fűti a bakát.

Jó Úristen! de szép is, mikor a baka dacos... Villog a szeme, keményre feszülnek az izmai, megmarkolja a puskaszíjját, még a foga is csikorog néha.

Dél felé járt az idő, a század még mind lábon volt. Paréj szemében öröm bujkált, de félt. Valamit kellene mondani, amivel megbékíti ezt a két nyívet. Holnap jön az igazi gyakorlat, ha nem sikerül, oda a század becsülete. Ezt nem szabad megérni. Gond fessegette, de nem maradt hátra, mert akkor megvolna a kibékülés és a dac nem hozná lábon a két szakaszparancsnokot. Kidőlnének, mert neki se kellett sok, néha nagyon fekete körülötte a világ.

Nem bánta, hogy mit mondanak, hanem a holnap nap... Éppen most kellett annak a ringóderékú fehérnépnek jönni... Asszonyal soha nem jó kezdeni, de a ménkübe is, mikor annyira feltűzelte szemével mindhármukat. Bolond dolog — csóválta a fejét.

Ebédet az egyik erdőben tartották. Ott várt rájuk a konyha. Bartos csupa daczól nem tette le a borjút. Csak akkor ült le, mikor látta, hogy Paréj elhelyezkedik egy tuskón, teljesen felszerelve. Szörényi állt egy darabig, majd megunt, leült. Még a zubbony-gallért se gombolta ki.

— Hátha megfázok — mondta Szörényi, Paréj emésztette a méreg, kicsit belesápadt, de mosolygott. Erre nem felelhetett. Nézték egymást, az ujoncok meg őket. Bolnoky zászlós félrevonta az ujoncok egy részét, mutogatta nekik a három szakaszparancsnokot.

— Róluk vegyetek példát! Amíg ők bírják teljes felszereléssel, addig ti is így!

adásra ilyenképpen kérjük fel az orvost, tanítót, építészt, vasutast, postást, lókereskedőket, bábát és a többi szakértőt. Mindez a hozzáértés pedig a nyomozásnál az eredmény szempontjából nélkülözhetetlen és a nyomozónak mindehhez értenie kellene, ha általános tudásra szert lehetne tenni a bűnözés mai állapota mellett.

A köznapi használatban azonban a szakértő alatt nem csupán az eddig ismertetett szakembert értjük. Ennél valamivel több tudásút, olyat, aki a vele egy szakmában foglalkozó emberek közül is kiemelkedik. Pl. a lakatos szakember, de lakatos igen sok van. Szakértőnek mondhatjuk-e azt a lakatost, aki csupán az egyszerű zárahhoz ért, aki nem képes megkülönböztetni egy ajtózárat az üzleti redőnyök záraitól, aki nem ismeri fel a lakatok különféle kulcsait?... Ugy-e, ez a szakember még nem jó szakértőnek?! Mi szükséges tehát a szakértelemhez?... Alapos és széles tudás a szakma minden fellelhető vonatkozásában, ágazatában. Ezt persze csak az érheti el még a lakatosok között is, aki kedvvel, nagy akarással, erős igyekezettel és a kiválóságra való törekvés erős elhatározásával fogott hozzá ismereteinek megszerzéséhez. Szorgalommal, kitartással, vasakarattal képezte magát tudásában. Mindig többet és mindig jobban akart tudni, mert helyes gondolkodással, ésszel élt. Állandóan tájékozódott más emberek szakmabeli tudása után, megszerezte szakmája irodalmát, — könyveket, rajzokat tanulmányozott, ritka esetekért nem restelt még utazni is és más áldozatokat hozni. Hivatása iránti szeretete, az

Az ujoncok bámultak, de a zászlóssal együtt nem tudták, hogy mi emészti a három szakaszvezetőt.

Mind a hárman körüljárták az ujoncokat, érdeklődtek, hogy kinek mi a baja. Mindegyik talált valami okot, de legtöbbször a meleggel nem voltak kibékülve. Paréj biztatgatta őket.

— Épen az a kimondott, nagy hideg nincs, de azért azt hiszem nem hülünk meg estig.

Az ujoncokat a guta kerülgette. Ágált bennük a dac, ha ők bírják, mi is!

Így ment estig. Mikor meglátták újra a szálláscsinálókat, bosszankodtak, hogy ilyen hamar vége... Tatár szakaszvezető újra jelentkezett.

— Szörényi szakaszvezető úr, alázatosan jelentem, a három szakaszparancsnoknak egyhelyen csináltam szállást.

Szörényi fehér volt a méregtől, mint a fal. Paréj szólt közbe.

— Rendben van, köszönöm!

Bartos kis híján össze nem esett, annyira rágta a méreg, de csurgott száján a mosoly, mint a méz.

— Gyönyörű lesz! — mondta áradozva.

Mikor magukra maradtak, Paréj rájuk szólt.

— Elég! Holnap tudjátok mi vár ránk! A század becsülete a tét, ezt nem szabad elherdálni. Béküljünk ki. Tudom, hogy bíránk — mondta és nyelt egyet. — Betyár gyerekek vagytok! Adjatok kezet!

Egymásba fonódott három kéz.

Módos gazda volt a szállásadó, igen tartotta a legényeket szóval, de vacsora után, mind a hárman lefeküdtek. Fáradtak voltak, kesernyésen mosolyogtak, de a mellüket fiatal, büszke öröm ragyogta be.

Bittó Dezső ezredes,
a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese.

abban való munkálkodási kedve nem csökkent, hanem egyre fokozódott. Így tett azután olyan *szakértelemre* szert, hogy amíg szakmabeli társai csak más mesterek mellett tudtak megélni, vagy csak erőlködtek, de nem vitték semmire és akiket olesó munkájuk olesó bérével fizettek, — addig a mi *szakértelemre* tört emberünk keresett, híres-neves *szakember* lett. Anyagi boldogulása mellett egész életén át követte a *szakértő* embert megillető megbecsülés, hírnév és az a felemelő büszke érzés, hogy mások jó tanítója lehetett.

Ilyen előzetes ismertetés után vizsgáljuk meg, hogy a mi hivatásunk: a közbiztonsági szolgálat milyen szakokra oszlik fel, miként történt a felosztás. Az egyes szakoknak mi a lényege, célja és miként munkálkodnak abban az egyes csendőrök. Majd pedig végezetül beszéljünk arról, hogy miként válhatik a csendőr *szakértővé* az ő hivatásában.

Az állami élet rendészeti szolgálatának egyik része a közbiztonsági szolgálat. Mi a magunk szempontjából vegyük egészen, tekintsük egészen ezt a szolgálatot, — induljunk ki ebből és nevezzük a következőkben röviden szolgálatnak.

A szolgálat több szakra oszlik és így megkülönböztetünk megelőző, karhatalmi, nyomozó, közlekedési, híradó és biztosító szolgálatot. A régen való világban nem volt meg a közlekedési és hír-

adószolgálat s a megmaradó négy szolgálati szakot minden csendőr egyformán látta el. Egyformán képezték ki a különféle iskolákban erre és az őrsökön is egyformán látta el minden csendőr, — ha egyáltalán sor került mind a négyre. A régi csendőrök közül bizonyára emlékeznek egyesek arra, hogy milyen nagy esemény volt az, ha az Államfő vagy külföldi uralkodó utazott és kirendelték őket biztosító szolgálatra. Ritka eset volt ez és bizony sok csendőr kimaradt belőle egész szolgálati ideje alatt. Leginkább megelőző és nyomozó szolgálatból állott a teendőjük, mert a karhatalmi szolgálat is elég ritka volt. Ma meg már ott tartunk, hogy még a nyomozó szolgálat — mondjuk — nehezebb részét is kivették az őrsbeli csendőr kezéből és erre a célra külön kiképzett csendőrökkel végeztetik el. Az őrsbeli csendőrnek tehát megmaradt a megelőző szolgálat, a nyomozó szolgálat egy része, a karhatalmi szolgálat egyszerűbb esetei és biztosító szolgálat. Ezzel is úgy állunk azonban, hogy vannak állandóan létszámon tartott iskolák, amelyeknek első feladata az egységes kiképzéssel és egységes vezetéssel biztosított karhatalmi és biztosító szolgálat ellátása.

Mindezek ellenére is a szolgálat súlya fontosság és hivatás tekintetében mégis az őrsbeli csendőrök szolgálatára nehezedik. Ha a hadsereg fegyvernemeivel hasonlítjuk össze a csendőrségi szakszolgálatokat, akkor az őrsbeli csendőr a főfegyvernem. A nyomozók a tüzérséghez, a közlekedésiek a lovasághoz, a híradók a műszaki csapatokhoz hasonlíthatók. A honvédségnél a gyalogság a főfegyvernem, a többiek mind segédfegyvernemek, amelyek önmagukban csatákat, ütközeteket nem folytathatnak le, sem egyenként, sem valamennyien összefogva s mindnyájan a gyalogság döntő harcainak megsegítésére hivatottak. A csendőrségnél az őrsbeli csendőrök vállalják az egész közbiztonság. Az őrsbeli csendőr minden közbiztonsági feladatot egymaga is képes megoldani, csak nem mindig oly gyorsan, hatásosan és talán nem olyan jó eredménnyel, mint ha a többi szakszolgálatosok megsegítésére rendelkezésre állanak. A gyalogság a tüzérség támogatását kéri, ha támadásban igen erős ellenállásra bukkan. Az őrsbeli csendőr a nyomozók támogatását kéri, ha nagyobb szabású, rejtettebb, bonyolultabb bűncselekmény nyomozásáról van szó. És így van ez a hadsereg minden egyes fegyverneménél és így van ez a csendőrség minden egyes szakszolgálatánál. Ahogy a honvédségnél a gyalogság a főfegyvernem és minden más fegyvernem és szolgálati ág a gyalogság támogatására, megsegítésére hivatott, ugyanúgy a csendőrségnél is az őrsbeli szolgálat a főszolgálat és minden más szakszolgálat azért van, hogy az őrsbeli csendőrt támogassa, segítse.

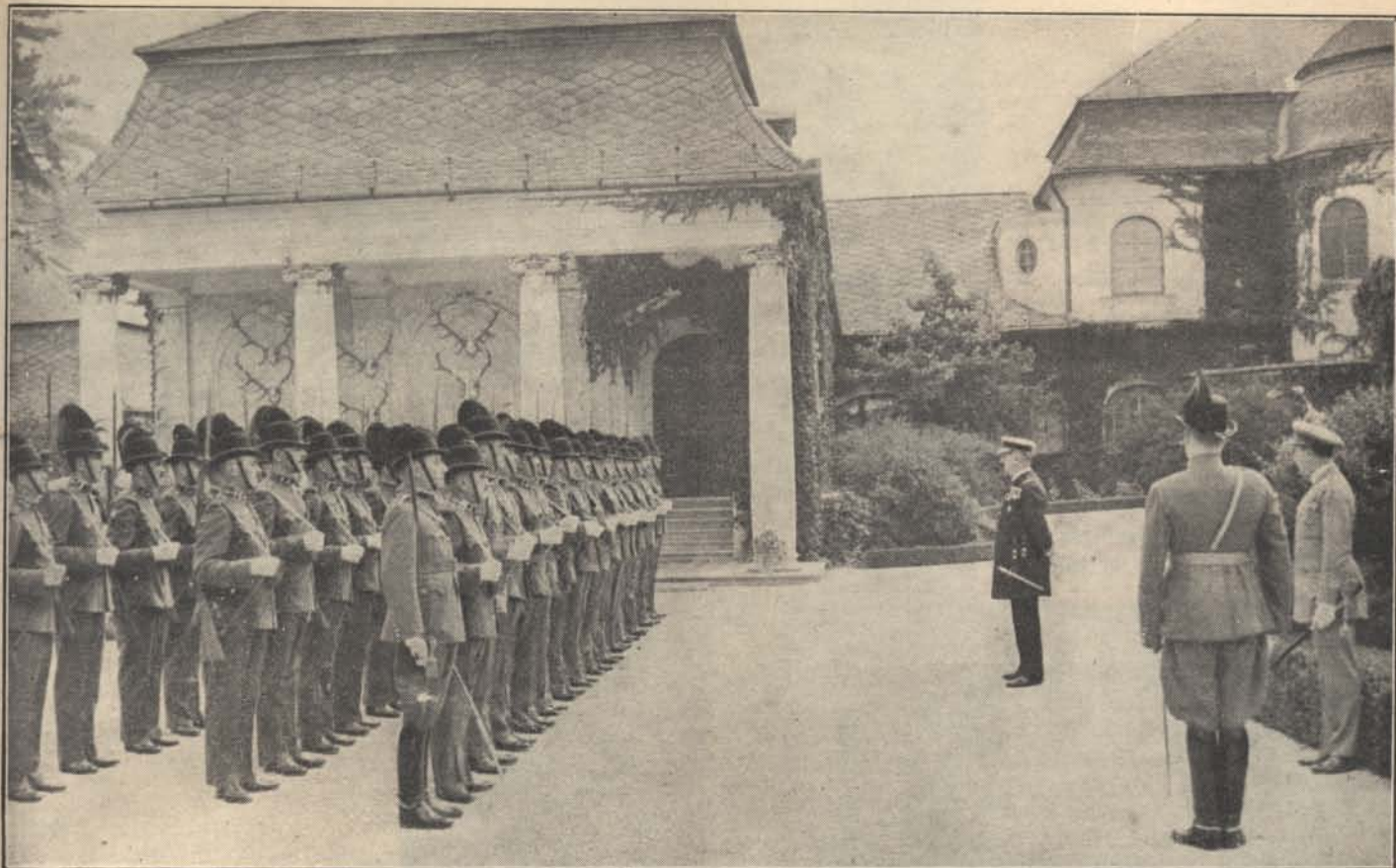
Hasonlíthatjuk a csendőrségi kiképzést és képeztést a honvédség kiképzési rendszeréhez is. Tudjuk, hogy minden fegyvernembeli honvéd először az alapkiképzésben részesül. Honvédségi szolgálata alatt minden csendőr átesett ezen. Tudjuk azt is, hogy csak ezután került sor a tüzér, huszár, vonatos, híradós, légi, műszaki szakkiképzésre a szerint, hogy az illető honvédet melyik fegyvernemhez osztották be. Hasonlatos ehhez a csendőrségi kiképzés is. Minden csendőr a próbacsendőri iskolában szerzi meg az alapkiképzést, amely alatt azt az elméleti

és gyakorlati tudást értjük, amellyel a csendőrt már kiengedik őrsbeli szolgálatra és ott felügyelet és vezetés mellett képes elvégezni a megelőző szolgálatot, — a nyomozó szolgálat egyszerűbb eseteit, a karhatalmi és biztosító szolgálatot. A hosszú, több éven át teljesített őrsbeli szolgálat alatt mutatkozik azután meg a csendőr hajlama, képessége és szeretete a szolgálat valamelyik ágazata után és ekként marad a csendőrségi főfegyvernemnél, vagy kerül különféle szaktanfolyamok elvégzése után valamelyik csendőri segédfegyvernemhez.

Hogy keletkeztek és miként váltak külön ezek a különféle szakok a csendőrségi szolgálat teljesítésénél?... Ne gondolja senki, hogy valaki unalmában találta ki, vagy valaki mindenáron újat akart és így keletkeztek. Nem! A szükség keltette életre őket. Könnyű dolog ma már betelefonálni a nyomozó alosztályhoz, ha egy gyilkosság, államellenes bűncselekmény, nagyobb szabású betörés vagy más „nehezebb eset“ történik és könnyű a közlekedési őrsöt értesíteni, ha súlyos közlekedési baleset történik. De mi volt régen?... Ha csak nem volt tanú garmadával, bizony megállt a tudomány! Megállt a tudomány, mert kevés volt, vagy egyáltalán nem volt és a csendőr kénytelen volt mások kétes segítségével „eredményt“ összehozni. Kénytelen volt, — de mondjuk meg őszintén, nem az ő hibáján múltott ez a fogyatékosága. Mégis hogyan segítettek régebben pl. a nehéz esetek kiderítésében?... A járás-, szakasz-, esetleg a szárnyparancsnok lassan-lassan megismerték alárendeltjeiket s megismerték képességeiket is. Az egyikről megbizonyosodtak, hogy ügyesen leplezi le a vásári tolvajokat, — a másiktól azt, hogy fáradhatatlanul tud üldözni, — a harmadiktól, hogy nem sokat ad a tanúk beszédjére és e helyett addig keres-kutat a helyszínen, amíg meg nem találja a rejtély kulcsát. A negyedikről megtudták, hogy a legmegátalkodottabb gyanúsítottat is oly ügyesen kérdezi ki, hogy a végén önmaga árulja el magát. Nem erőszakkal, gorombasággal és kegyetlenkedéssel kérdez, hanem fölényesen, derűsen, mosolyogva, szinte szórakozva, mint aki gyönyörűségét leli a lelki birkózásban. — És így lassan megismerték a parancsnokok az egyes kiváló szakképességű csendőröket. Ha azután feltűnőbb, vagy nehezebb nyomozati cselekmény fordult elő, más őrsről is ezeket vezényelték az illetékes őrs megsegítésére. A szakképzettségű csendőrökkel ma is ugyanaz a helyzet, azzal a különbséggel, hogy ma az ilyen csendőrök egy helyre vannak összpontosítva és alakultak nyomozó, közlekedési és híradó alosztályok.

Azt kérdezhetné valamelyik csendőr magában: hm, hát miért kell ezeket a kimagasló képeségű vagy szakképzettségű csendőröket nagy városokban összpontosítani, hiszen ott csak elromlanak, mert a szórakozás, a mások után való futás, a sok pénzköltés és más kísértések elfordítják figyelmüket a szakképzettségük fokozásától. Kis helyeken inkább élhetnek ennek. És miért ne lehetne minden őrsön az általános tudású csendőrök mellett egy nyomozó, egy közlekedési és egy híradó csendőr. . . Nem ez volna a legjobb megoldás?... Nem!...

Több felelet is volna erre a kérdésre, de csak egyet-kettőt sorolok fel. Ezek a szakképzettségű csendőrök az őrsökön úgy járnának, mint az a vá-

Kormányzó Úr Ö Főméltósága kenderesi tartózkodása befejeztével fogadja a csendőrkülönítmény díszelgését.

rosi cigányprimás, aki falura költözik, de nincs ki- nek muzsikálnia és hogy megéljen, favágásra meg mi másra vinné a kénytelenség. A művészetét meg elfelejtené. Nézzen körül a csendőr örskörletében és feleljen rá: hányszor fordult elő egy éven belül olyan eset, amelynek kiderítéséhez — mondjuk — közlekedési csendőrt kellett igénybe venni. Ugy-e, csak néhány eset? Miért ülne tehát a szakcsendőr ezért a néhány eset kedvéért az örsön? Ma már egy-két óra alatt a legtávolabbi örs is elérhető a kerületi parancsnokságok székhelyéről.

Azután nagyon sok szakcsendőrre volna szükség, ha minden örsre be akarnánk osztani egyet. Ezek kiképzésére, betanítására sem mód, sem idő nincsen. Ha pedig egy helyen két-három szakcsendőrre is szükség volna, akkor ezeket különböző örsökről nehezebb összevonni és nehezebben is tudnának összedolgozni, mert talán nem is ismerik egymást.

Ne féltsük a városokban állomásozó szakcsendőröket a kísértésektől. Falun is elbukik a gyenge jellemű csendőr és a legbűnösebb életű nagyvárosban is megállja a helyét az, aki nem a szórakozásnak, hanem komolyan a hivatásának él.

Fogadjuk el tehát, mint legjobb megoldást azt, ha a szakcsendőrök együtt vannak alosztályonként és székhelyükről kiszállva látják el két-három alosztály vagy kerület területén, szolgálatukat.

*

A szolgálat az előbb elmondotakból is kivehető leg tehát a következő szakokra oszlik fel:

a) örsbeli (megelőző) szolgálat, b) külön nyomozó, közlekedési híradó, karhatalmi és biztosító szolgálat.

Ezek mellett is találunk azonban még más szolgálati szakokat, amelyek bár nem foglalkoznak közvetlenül közbiztonsági szolgálattal, mégis elengedhetetlen részei a csendőrségi gépezet zavartalan működésének. Ki mondhatja, hogy nélkülözni lehet a testületnél a számvevőket, az irodai szolgálatosokat, a fegyvermestereket, az egészségügyi személyzetet, a patkolómestereket?... Ezek nem végeznek nyomozó meg más fentebb felsorolt szolgálatokat, — nem tartoznak a „csapathoz“, mégis szükség van rájuk.

Látjuk tehát, hogy a „próbaírás“-tól kezdve a csendőr útja a testületben hány felé vezethet, — az „első szolgálatom“ szorongó élménye után mily újabb és újabb körülmények közé viheti a csendőrt sorsa vagy törekvése, — látjuk, hogy a puska és szurony „szerszámon“ kívül milyen sok más eszközzel szolgálhatja a közbiztonságot, — s látjuk, hogy a falusi örszlaktanya nyugodt környezetén kívül, milyen élénk ütemű, változatos és eleven élet várhat rá.

Bárhova is állítja a sorsa, — bárhova segíti törekvése, egy bizonyos: csak úgy állhatja meg a helyét, ha ért a dolgához. — „Ért a dolgához“ — olyan egyszerű kifejezés ez, hogy szinte jól esik kimondani, mert benne már egy hosszú, nehéz munkálkodás eredménye van meg. Igen sokan vagyunk, akik vágyakozva sóhajtjuk el magunkban: „Bár csak már én is értenék a dolgomhoz.“

(Folytatjuk.)

**A világ cserkészleányainak
táborozása Gödöllőn:**

**Kormányzó Úr Ö Főméltósága
az ünnepélyes megnyitáson.**

**Közlekedést irányító csendőr
a tábor bejáratánál.**

A kapun belül.

Csend a táborban.

Ki tudhat hat nyelven?...

Neki sem könnyebb...

Hadtápcsendőrség.

Írta: MATE FERENC főhadnagy.

(Folytatás.)

Célszerű, ha a zászlóaljparancsnok az alárendelés után azonnal jelentkezik a hadtápkörletparancsnokságnál s a Hirdetmény megszerkesztéséhez közbiztonsági szempontból megfelelő javaslatokat tesz. Így ugyanis egyes közbiztonsági ügyek már eleve szabályozást nyerhetnek az egész hadtápkörletben. Például: nyilvános helyek zárórája, utcaán való csoportosulás, stb.

Zászlóaljparancsnok a megszállási parancs vétele után előkészíti a megszállási tervet, melynek összeállításánál a következő szempontokat célszerű figyelembe venni:

a) Feladatból kifolyólag szolgálat súlya a katonai érdekek feltétlen megóvásán van. Ezek legfontosabb egyike a zavartalan *utánszállítás* biztosítása. Ezért a megszállás súlya a főközlekedési vonalak mentén legyen.

b) A lakosság nemzetiségi megoszlásánál a következőket vegyük figyelembe. Ahol saját anyanyelvű a lakosság, ott az egyes századoknak nagyobb körletet utalhatunk ki, mert itt ellenséges bandák fellépésével kevésbé kell számolnunk. Ezen a területen az őrsök létszáma kisebb lehet s aránylag így több őrsöt állíthatunk fel. A közbiztonsági viszonyok megszilárdulása szempontjából pedig a sűrű őrs-hálózat előnyösebb.

Ahol idegen ajkú, kevésbé megbízható, vagy éppen ellenséges érzelmű a lakosság, ott a századkörlet kisebb legyen, mert itt erősebb őrsök szükségesek s ezenfelül még a szakasz- és századparancsnokok saját részükre is nagyobb létszámú tartalékokat kénytelenek visszatartani.

Természetesen, ha a viszonyok megkívánják s a területi elosztáson segíteni nem lehet, a zászlóaljparancsnok az egyik századot a másik rovására meg is erősítheti.

Kívánatos, hogy a századkörlet a hadtápkörlettel egybeessen. Zászlóaljparancsnok a hadtápkörletparancsnoknak e tekintetben is tegyen javaslatot.

c) Az őrstelepitésnél a zászlóaljparancsnok arra is legyen figyelemmel, hogy lehetőleg minél több helységben legyen katonai vagy csendőri alakulat. Tehát, ha a figyelembe jöhető örskörleten belül, az egyes községekben van valamilyen katonai alakulat, — ha csak éppen annak sajátos helyzete azt feltétlenül nem kívánja meg — ne oda tegyük az őrsállomást is. Ugyanis az egyes alakulatok csapatcsendőrei ugyanis örököndnek az alakulat közvetlen közelében s ha nyomozás, vagy egyéb csendőri fellépés válik szükségessé, könnyen értesíthetik az őrsöt. Viszont annak, hogy több helységben van katonai alakulat, megvan az az előnye, hogy annak pusztja jelenléte is többé kevésbé rendet parancsol a lakosságra.

d) Tartalékerőkkel rendelkező szakasz és századparancsnokok jó közlekedési vonalak mentén, olyan helységekből legyenek, ahonnan tartalékaikkal rövid idő alatt az őrsök segítségére tudnak sietni. Századparancsnok, emellett, lehetőleg a hadtápkörletparancsnok székhelyén legyen.

e) A csendőri hadtápczászlóaljparancsnok feltétlenül egy állomáshelyen legyen a hadtápkörletparancsnokkal.

f) A zászlóaljparancsnok nem feltétlenül szükséges, hogy a zászlóaljparancsnok állomáshelyén legyen; fontos csak a kettő közötti feltétlen összeköttetés (rádió, gépkocsi).

Ennek helye: központosan, de mégis inkább a legvalószínűbb alkalmazási területen, minden irányban elágazó, jó közlekedési vonal mentén.

g) Olyan helyen, ahol előreláthatólag nagyobb munkás tömegekkel kell számolni (állami kezelésbe vett bányák, gyárak) feltétlenül legyen őrs (kémvédelem, szabotázs).

h) Előnyös, ha az őrsállomást az ellenséges állam volt csendőrségeinek helyére tesszük, mert egyrészt az őrsállomáshely kiválasztása hosszabb közbiztonsági tapasztalaton alapszik, másrészt pedig, mert valószínű, hogy kezdetben ügyis megtartjuk az ellenséges állam volt közigazgatási beosztását s így az őrs abba már eleve, szervesen bele tud illeszkedni.

Látjuk, hogy a zászlóaljparancsnoknak a megszállási terv elkészítésénél egy alapos térkép (nép-rajzi, gazdasági és közigazgatási térkép is) és statisztikai tanulmányt is kell végezni, amihez természetesen idő kell. Nem lehet tehát a csendőrhadtápczászlóaljparancsnoktól azt kívánni, hogy az, a parancs vétele után azonnal induljon útba, bár feltétlenül kívánatos volna, hogy a megszállás mielőbb bekövetkezzék. Ennek érdekében célszerű, ha a zászlóaljparancsnok már jó előre tájékozódik a várható területének viszonyai felől, mert ez nagyban megkönnyíti a végleges berendezkedési és felvonulási előmunkálatokat.

A megszállási tervnek tartalmaznia kell:

a) A hadtápkörlet határait, szomszédos hadtápkörletek megjelölését.

b) Egyes csendőralakulatok (század, szakasz, őrs) körleteit, azok állomáshelyét.

c) Zászlóaljparancsnok állomáshelyét.

d) A hadtápkörlet beosztását.

e) Hadtápkörlet, alkörlet, hadtápc állomásparancsnokságok és a hadtápc területen levő összes katonai alakulatokat és azok állomáshelyét.

A megszállási tervet legcélszerűbb vázlatosan elkészíteni.

A megszállási terv előkészítése után a zászlóaljparancsnok szállítási és menettervet készít. Erre feltétlenül szükség van, mert tekintetbe véve, hogy egy hadiállományú zászlóalj 6—8 fős kis egységekre (őrsök) tagozódik, enélkül a szállítás és menetek zavartalan lefolyásáról a zászlóaljparancsnok tiszta képet nem kaphat.

Hadtápczászlóalj, mint nem kivonuló alakulat, biztosan egy távolabbi belső anyaországi állomáson alakul meg s így az egységes vasúti szállítás egy darabig igen valószínű.

De még, ha csak egészen rövid útat is tenne meg egységesen a zászlóalj, akkor is célszerű egy szabványszerelvénybe berakni azt s az egyes részlegeket úgy besorolni, hogy azokat a vég-, vagy elágazó állomásokon, a vonat végéről csak le kelljen akasztani, illetve ráakasztani, a kívánt irányba menő vonatra.

Lesznek természetesen olyan őrsállomások is, amelyek közvetlenül vonattal meg nem közelíthetők. Itt a század-, szakasz- és — végső esetben — az őrsparancsnokok saját maguk igényelnek járműveket a legközelebbi katonai parancsnokságtól, ha ezt a

zászlóaljparancsnok felderítő járőrei útján meg nem tette. Kisebb távolság esetén gyalogmenetben kell elfoglalni az állomáshelyet.

Célszerű, ha a zászlóaljparancsnok az egyes századkörletekbe, egy-egy tiszti felderítő járőrt küld előre. Ezek eredményesen csak úgy működhetnek, ha gépkocsi áll rendelkezésükre.

Ezen felderítő járőrök feladata: a kiutalt körlet katonailag megszállott, valamint az őrsállomáshelyekül kiválasztott és főbb útvonalak mentén fekvő helységeket bejárva:

a) katonai parancsnokságokkal az érintkezés felvétele,

b) általános közbiztonsági viszonyok felderítése (közbiztonsági állapot, néphangulat stb.),

c) parancsnokságok, őrsök részére elhelyezés biztosítása,

d) vasúttal el nem érhető őrsállomáshelyek részére jármű biztosítása a legutolsó vasutállomásra.

Ez a felderítés egy-két napot feltétlenül igénybe vesz. De ez nem jelent nagy idővesztést, mert ezek a járőrök a megszállási és szállítási terv durva elkészítése után azonnal útbaindíthatók. Zászlóaljnak pedig a további előkészületekre, szállításra is kell idő, úgy hogy mire a zászlóalj hadtápkörlet határához érkezik, a felderítés is befejezést nyer.

A felderítő járőrök feladatuk elvégzése után a századparancsnokok az szállítási tervben megszabott időben, az elágazási állomáson várják s ott a felderítés eredményéről jelentést tesznek. A századparancsnokok ennek alapján, a valóságos helyzetnek megfelelően, kiadják a még szükséges részletparancsaikat.

Ezek szerint, a szállítási tervnek megfelelően folyik a további szállítás s az egyes vasútvonalak szerint összeállított részlegek leszakadozva haladnak saját állomáshelyeik felé, mindaddig, míg mindenki a kijelölt állomáshelyére el nem jut.

A szakasz- és századparancsnokok, miután helyben röviden tájékozódtak s elérkezett az az idő is, amikor a szállítás és menet terv szerint már mindenkinek a helyén kell lennie, elindulnak szemle körútra. Ez a szemle csak a legszükségesebbre szorítkozhat (elhelyezés, étkezés biztosítva van-e; lak tanya védhető-e, stb.). Szemle befejezése után századparancsnokok a megszállás megtörténtét a zászlóaljparancsnoknak jelentik, aki jelentését, megszálló vázlat kíséretében, a hadtápkörletparancsnokságnak szintén megteszi.

Ezzel a felvonulás és berendezkedés véget ért.

Szolgálat ellátása:

Az általános közbiztonsági szolgálat ellátása, mint már említettük, teljesen azonos az anyaország-beli alakulatok ilyen szolgálatával. A béke utasítások a hadtápcsendőrségnél is érvényesek, így erről különös mondanivaló nincs. Legfeljebb, hogy a feljelentéseket az I. fokú rendőri hatósági jogkörű gyakorló katonai parancsnokságokhoz, illetve a honvédelmi ügyészséghez kell felterjeszteni.

A katonai érdekek védelmében kifejtendő szolgálat ellátását a következőkben vázoljuk:

a) Közlekedési vonalak fokozott biztosítása.

A vasútvonalak biztosítására legnagyobb valószínűség szerint külön történik intézkedés, de azért

minden csendőrös kötelessége ezek biztosításában öntevékenyen is közreműködni.

A közutakat az őrsparancsnokok sűrűn portyáztassák (kerékpáros járőrök).

Nagyobb menetek és szállítmányoknál, az érintett útvonalakra a zászlóaljparancsnokság rendelje ki a közlekedési szakaszt is.

Veszélyesebb helyzetben célirányos az út környező községekből kezeseket összeszedni, akik községük határában a csapattal, szállítmánnyal menetelnek és életükkel felelnek azért, hogy a csapatot vagy szállítmányt meglepetés ne érje.

Ezeket a kezeseket jó előre össze kell szedni és az egyes községekben ki kell hirdetni, hogy amennyiben az úton menetelő csapatot vagy szállítmányt szabadesapatok megtámadnák, úgy a kezeseket kivégezzük. Az érintett ellenséges érzelmű lakosság mindent el fog követni az út védelmére. (Szabadesapatok értesítése, esetleg azok feltartóztatása, elárulása, útörzés, stb.).

Még nagyobb veszély esetén, az út kétoldalán, vagy csak a veszélyeztetett oldalon 2–3 kilométer kiterjedésben tilalmiövet kell létesíteni. A tilalmiövebe a lakosság belépését meg kell tiltani. Aki a tilalom ellenére oda mégis belép, azt a felállított őrk löknek le.

Ilyen fokozott út ellenőrzés esetén célszerű még egy távolabbi felderítő öv meghatározása is, melyben a felderítő szolgálatot lovasság látja el.

A biztosító gyalog csapatok egy része kisebb őrségre oszolva, az út egyes szakaszain teljesít mozgó őrszolgálatot, egy másik része pedig géppuskákkal a legveszélyeztetettebb irányban, megfelelő magaslaton foglal tüzelőállást.

Ilyen nagyobb mérvű útvonal biztosítására természetesen a zászlóalj tartalékokat is igénybe kell venni.

A fenti fokozottabb útbiztosítás elgondolását az 1. vázlatban mutatom be.

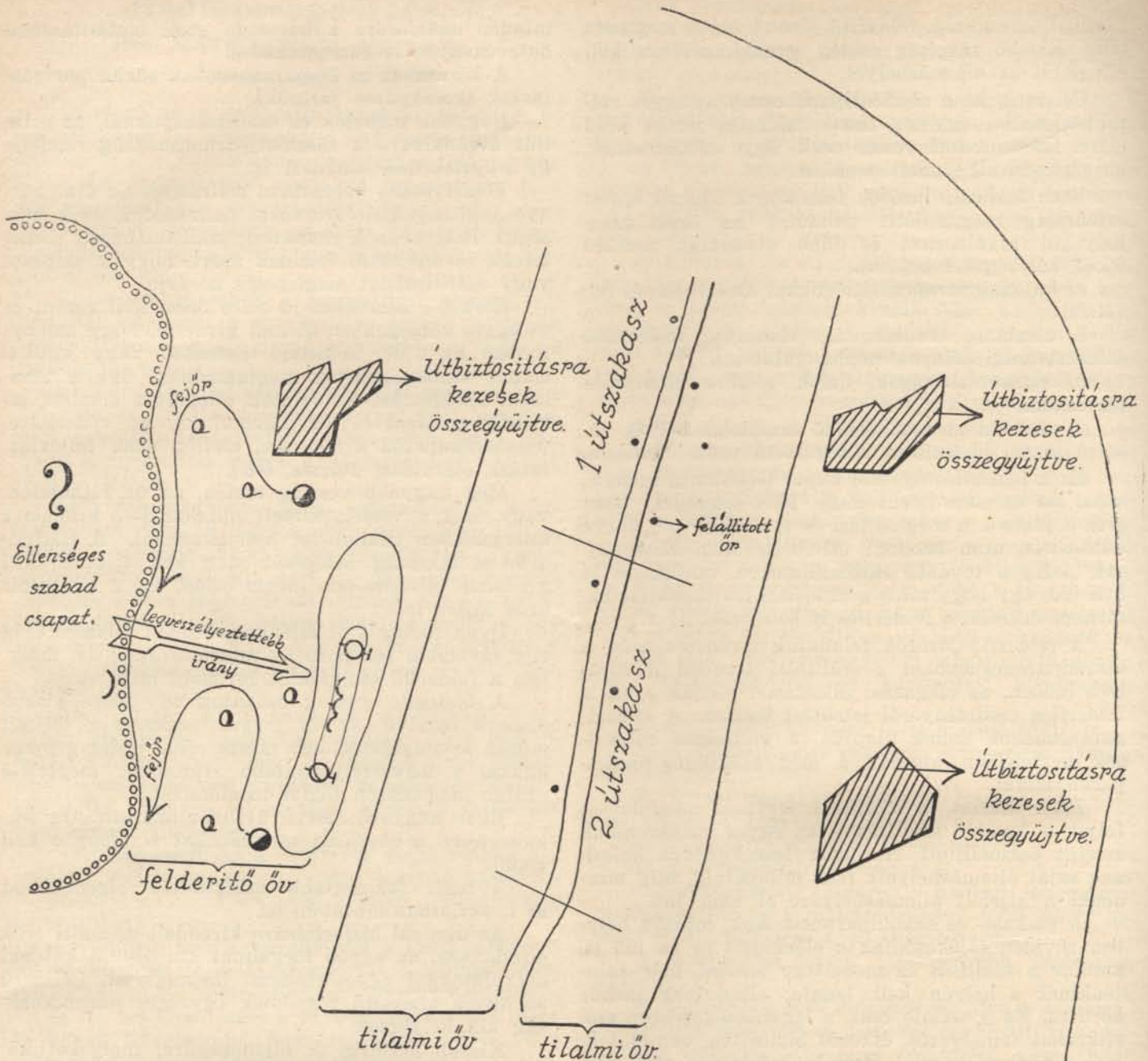
Az útvonal biztosítására kirendelt esendőri erők mindenben, az egyéb forgalmat szabályozó katonai alakulatokkal egyetértésben járjanak el. Célszerű az összes biztosító részeknek egységes parancsnokság alá helyezése.

Kisebb műtárgyak biztonságára, melyeket külön katonai őrségek nem őriznek, szintén célszerű a legközelebbi községekből kezesek beállítása. Ha a kár esetén nem is lehet őket azért külön felelősségre vonni, de mégis a meghurcoltatástól való félelmükben gondjuk lesz a műtárgyra s ha egyebet nem is érünk el, legalább az esetleges megrongálást azonnal jelenteni fogják.

b) Néphangulat felderítése.

Hadtápkörlet igazgatását, de különösen a rendészeti igazgatás fokát, a lakosság mindenkori közhagulata, illetve a megszálló hatalommal szemben tanúsított magatartása szabja meg. Éppen ezért a lakosság hangulatáról, a zászlóaljparancsnokságnak időnként, esetleg beadványszerűen (jelentést kell bekövetelni, amit a zászlóaljparancsnokság összeítve továbbít a hadtápkörlet parancsnokságának. Ez a hangulat-jelentés a hadtápkörletparancsnokság által a seregtesthez felterjesztendő „Helyzet-jelentés”-nek egy részét fogja képezni.

A valóságos néphangulatot a hadtápkörletparancsnokság csakis a esendőri jelentésekből tud-

1. számú vázlat.

hatja meg, mert hisz a hadtápkörletben is, a csendőr járőr az a legkisebb fokú és utolsó állami szerv, amely minden házba — a palotától le a kunyhóig — betekint és beszél a legnagyobb úrtól lefelé, a legutolsó pásztorig mindenkiel.

Természetesen, e szolgálat közben sem nélkülöz-

hető a polgári ruhás nyomozó, aki a lakosság közé elvegyülve, még jobban belelát azok életviszonyaiba, törekvéseibe és gondolataiba.

A néphangulat felderítésére kivezényelt polgári ruhás nyomozó e szolgálat közben számos olyan adatot tudhat meg, amelynek egyéb szolgál-

lat ellátásában is jó hasznát lehet venni (kémvédelem, szabadcsapatok szervezéséről hírek, stb.).

c) Szabadcsapatok, felkelők és bandák elleni küzdelem.

A hadtápkörletben a *szabadcsapatok, felkelők és bandákkal* vívandó harcok a kisháború fogalma alá tartoznak. Kisháború alatt pedig — *Steiner K.* őrnagy *Felkelők* stb. c. munkája szerint — „kis csapatoknak az ellenség élő és anyagi erői ellen végrehajtott oly önálló vállalatok értjük, melyek akár a rendes hadsereg hadműveleteivel kapcsolatban, akár hadsereg híján önmagukban is nem annyira döntő eredmények elérésére, mint inkább azon céllal folynak, hogy általuk az ellenséget állandóan nyugtalanítsa és zaklatva, egyrészt erők kikülönítésére és ezáltal döntő helyeken gyengülésre kényszerítsék, másrészt, hogy az ellenség erkölcsi és akaratereje is éppen az állandó kudarcok által lassan-lassan olyannyira felőröltessék, hogy végeredményben ellenállásra általában képtelenné váljon.“

A következőkben ismerjük meg a várható ellenség fogalmát, szervezését és harc módját, hogy ezek birtokában megfelelően védekezhessünk ellene.

Szabadcsapatok.

Fogalma: szabadcsapatok alatt olyan kisebb-nagyobb osztagokat értünk, melyeknek az a feladata, hogy saját csapataiktól elkülönítve, az ellenség hátában, oldalában és esetleg az arcvonal előtt is az ellenséges seregtestek működését zavarják.

Megszervezhetők: önként jelentkező saját lakoságból, vagy mint portyázó különítmények kikülöníthetők a rendes hadseregből. Ez utóbbiak a szabadcsapatoknak egy magasabb fokát jelentik.

Felállíthatók: akár békeelőkészületekkel az anyaországban (Szerbiában, Národna obrana komitácik) vagy a hadműveletek folyamán, már az ellenség által megszállt területen is.

Szervezészerű kötelekeik: szakasz, század, zászlóalj.

Alkalmazási egységük: megszabott feladattól függően, két-három fős csoporttól, egészen zászlóaljig.

Felszerelés, ruházat: fegyverzet katonai, legszükségesebb egyéb felszereléssel. Ruha, polgári vagy az ellenség egyenruhája.

Feladatuk: vasutak és egyéb utak elrombolása, víziutak lezárása, táviró-, távbeszélővonalak megszakítása, rajtaütés vasúti vonatokon, vonatoszlopokon, menetelő vagy pihenő csapatokon, parancsnokságokon, hadtáppállomásokon, lőszer-, élelmiszer- és egyéb raktárokon, gyárakon, repülőtereken, pályaudvarokon, kikötőkön, nyugtalanítása és beszerzése a hadtápkörlet, esetleg a hátsó ország lakosságának.

Harc módjuk: támadás.

Harc eljárásuk: lesállítás vagy rajtaütés, vagy a kettő kombinációja. Részleteiben: a siker legfőbb alapfeltétele a titoktartás és a váratlan megérkezés. Az anyaországban megalakult szabadcsapatok a működő seregtestek hézagait át lopakodnak s innen a csapat- és vonatkörletben megalakultakkal együtt, egyenként vagy kisebb csoportokban, megfelelő fedett terepen szivárognak be a hadtápkörletbe. Számlolni kell repülőket által, az arcvonal mögött letett kisebb ellenséges erőkkel is.

Különböző módon beszivárgott szabadcsapatok, a hadtápterületen előre meghatározott rejtekhelyen gyülekeznek. Beszivárgás az utánszállítási vonalakra merőleges irányban inkább lehetséges, mert azok kevésbé vannak megszállva, mint a főúton szállító vonalak közvetlen környéke.

A szabadcsapat fellépése előtt bevezeti a felderítést. Ez kiterjed a helyszínen vezető rejtekhelyek megállapítására és a vállalkozás színhelyének kikémlelésére. E tekintetben a szabadcsapatokkal érző lakosság nagy segítségükre lehet. Felderítés után következik a megközelítés, majd a részletes felderítés. Részletes felderítés eredménye alapján azután alkalmas időben végrehajtják a vállalkozást.

A vállalkozás végrehajtási módja más lesz az élő erők és más a holtanyag ellen intézett támadásnál.

Élőerők megtámadásánál ismét különbséget tesznek a menetelő, vagy nyugvó csapat megtámadásánál. Menetelő csapat elleni támadásnál a szabadcsapat alkalmas helyen lesállást foglal és onnan tűzrajtaütéssel támadja azt meg és pedig az elővédet elengedve, a csapat zömére zúditja tüzét. A nyugvó csapatok megtámadásánál a rohammal való rajtaütésnek van helye. Itt a szurony és a kézigránátharc előtérbe lép.

Épületek, mütárgyak megtámadását gyors rajtaütéssel végzi a szabadcsapat.

Az egész támadásban lényeg: a gyors végrehajtás és még gyorsabb eltűnés, az előre meghatározott biztos rejtekhelyen való gyülekezés.

A vállalkozás ideje az éjszaka, vagy a korahajnal, hogy még a sötétség leple alatt vissza tudjanak vonulni.

Nyugvó csapatok és telepített intézetek, raktárak és egyéb őrzött mütárgyakon való rajtaütésnek kedvelt ideje a hajnal. Ilyenkor ugyanis már a felállított örök fáradtak, éberségük csökken s így a vállalkozás nagyobb sikerrel kecsegtet.

Felkelők.

Ha a szabadcsapat csak helybeli lakoságból alakult és csak kisebb egységekben, kevésbé szervezeten és kevésbé jól felszerelve, de sokfelé elágazódva, nagyobb területen működik, akkor ezek tagjait felkelőknek nevezzük. Feladatuk a szorosán vett szabadcsapatokéval azonos, de harcértékük kisebb. Felkelők támadásainak eredménye abban áll, hogy: „Minden irányban megjelenve, az ellenséget újabb és újabb kikülönítésre, tehát előrehaladásra kényszeríti, miáltal gyengíti. Haremodora a megbolygatott hangyabollyal hasonlítható össze, melyek ezernyi tűszúrással végeredményben mégis csak megölik áldozatukat.“ (*Steiner K.* őrnagy.) Hare-eljárásuk egyébként a szervezettebb szabadcsapatokéval azonos.

Bandák.

A bandát a szabadcsapatától, az előbbinek vérengző, brutális, becstelen és egyéni haszonra törekvő harc eljárása választja el. *Steiner* őrnagy a már idézett munkájának 199. oldalán a bandákat s azok harcát jellemző tulajdonságokat az alábbiakban írja le:

„Szószegés, csalás, kegyetlenség, vérengzés és csonkítások: meg nem engedett fegyverek és eszközök (pl. áruha, méreg) használata, általánosan elismert vagy tiszteletben tartott jelvényekkel, az el-

lenséges formaruhával való visszaélés, látszólagos megadás után orvtámadások és gyilkosságok, fegyverek nem nyílt viselése, felesleges anyagi károk, tűzvész keltése, rablás és fosztogatás, saját haszonra való törekvés.“

A bandák szervezetsége még lazább, mint a felkelőké. Inkább úgy verődnek össze. Az egyéni haszonra való törekvés sokszor a faji és nemzeti szempontok érdekeit elnyomja. Sok a vezér. Ha nincs ellenség, akkor a koncon való összeveszés elég ok arra, hogy egymást gyilkolják. Összetételük nem és kor szerint igen különböző, a serdülő ifjútól az agastyán férfi és nőig. Fegyverzetük, felszerelésük vegyes, vadászpuskától, a saját és ellenséges katonai fegyverig, minden fegyver található náluk.

Kedvelt fellépési idejük az ellenség gyengébb állapota (visszavonulás, nagyobb vereség).

Harceljársuk, általában a vázolt becsutelt magatartásuk és kegyetlenségeik mellett, a szabadcsapatokéval azonos.

A bandák, bandaharcok hazája a Balkán.

A felkelők, szabadcsapatok és bandák s azok harcainak megismerése után térjünk át az azok elleni védekezésre.

Leghatásosabb védekezés, ha már csirájukban elfojtjuk a hadtápkörletben való megalakulásukat, illetve megakadályozzuk az oda való beszivárgásukat.

A titkos szervezkedés felderítésére minden helységben megfelelő „B“ hálózatot kell teremteni.

A járőrök az őrskörletet keresztül-kasul járva, kutassanak át, az erdő sűrűjétől, a barlang mélyéig minden, a szabadcsapatok gyülekezésére alkalmas rejtekhelyet.

A beszivárgás megakadályozására, ha szükséges, a hadtápkörlet és a csatlakozó vonatkörlet között, létesítsünk záróvonalat, melyet a zászlóaljtagok (részeivel, különösen lovas szakasszal portyáztassunk).

Ha azonban minden elővigyázatosság ellenére sem sikerült megakadályozni megalakulásukat, illetve a hadtápkörletbe való beszivárgásukat, úgy fel kell ellenük venni a harcot, melynek sematikus lefolytatását az alábbiakban közöljük:

Első, a felderítés bevezetése.

Ezzel egyidejűleg a szabadcsapat sejtett rejtekhelyét, a környező őrsökkel gyűrűszerűleg le kell zárni, illetve ezekből az őrsökből kell a felderítő járőröket is kiküldeni, melyek egy-egy megfelelő ponton állófigyelésbe mennek át s ezzel egyúttal megakadályozzák azt is, hogy a felkelők, irányukban a gyűrűből ki tudjanak menekülni.

Természetesen nagyobb viszonyok között a lovas szakaszt is be kell vetni felderítésre. Sőt esetleg a hadtápkörletparancsnokság útján, felderítő repülőket is lehet igényelni.

A támadás végrehajtására elsősorban a tartalékokat kell felhasználni, de ha ez nem volna elég, természetesen őrsök összevonásával összpontosítani is kell.

Támadásnál törekedjünk a kétoldali átkarolásra.

Üldözéskor a párhuzamos üldözést kell bevezetni. Erre lovasokat, külön szervezett kerékpáros csapatot és gépkocsira rakott gyalogos egységeket

kell a párhuzamos utakon, messze előre rendelni, hogy a menekülők visszavonulási útját elvágják.

Távolabbi őrsökkel, a menekülés irányában fel tartóztatásukra záróvonalat kell létesíteni. Mindezek az intézkedések a 2. sz. vázlaton.

A harc után és az üldözésben a terepet át kell kutatni, hogy ott, a harcok zűrzavarában és az üldözés sietésében egyesek elrejtőzve, meg ne meneküljenek.

Az üldözést és kutatást a teljes megsemmisülésig kell folytatni. Lovagias harcmodornak velük szemben helye nincs. Különösen a bandákkal vívott harcokban a szemet-szemért elve érvényesüljön. Csak két-három felkelő elmenekülése is nagy veszélyt jelenthet, mint ahogy azt a kiképzésnél már tárgyaltuk.

Harcmodjukat ismerve, saját harci cselekményeinkben a kellő óvatosság vezessen bennünket. Parancsnokok terveiket, szándékukat a legnagyobb mérvben tartsák titokban. Mindenkor kellő biztosságról gondoskodjunk. Ha rajtuk ütnek, azonnal vissza kell vágni. Rejtekhelyeik és útjaik felderítésére állítsunk be a lakosságból helyi ismeretekkel rendelkező vezetőket. Ezek, ha tévútra vezetnek, le kell őket lőni. Ha közelgő járőreiket, vagy kisebb csapatukat előbb vesszük észre, kövessük az ő harcjelzéseiket és foglaljuk lesállást. Kisebbrészrel, — megfelelőleg beengedve őket, — tűzzel üssünk rajtuk, míg a nagyobb rész lehetőleg két oldali átkarolással rohanjon rájuk.

d) *Fokozott kémvédelem.*

A csendőrségi kémelhárító szolgálat, főképpen az úgynevezett durva elhárításban nyilvánul meg, azaz megakadályozza azt, hogy a kém az általa kívánt helyre el tudjon jutni. Ennek a békeszolgálatban a leghatásosabb eszköze a fokozott idegenrendészet. Nehezebb a helyzet a hadtápcsendőrségnél, mert ott nincs meg, különösen kezdetben, kellő személyi ismeret. Éppen ezért a „B.“ hálózatot fokozottabban ki kell építeni e tekintetben is és a legérellyesebben kell eljárni azok ellen, akik az alább ismertetett Hirdetményben foglalt idegen bejelentési kötelezettségnek nem tesznek eleget.

„K.“ ügyekben az őrsök az egyes hadtápalakokat K. tisztjével, csapatcsendőreivel állandó összeköttetést tartsanak.

Egyébként e szolgálat ellátása a béke szolgálattal azonos, nevezetesen minden „K.“ gyanút a zászlóaljparancsnokságnak azonnal be kell jelentenie.

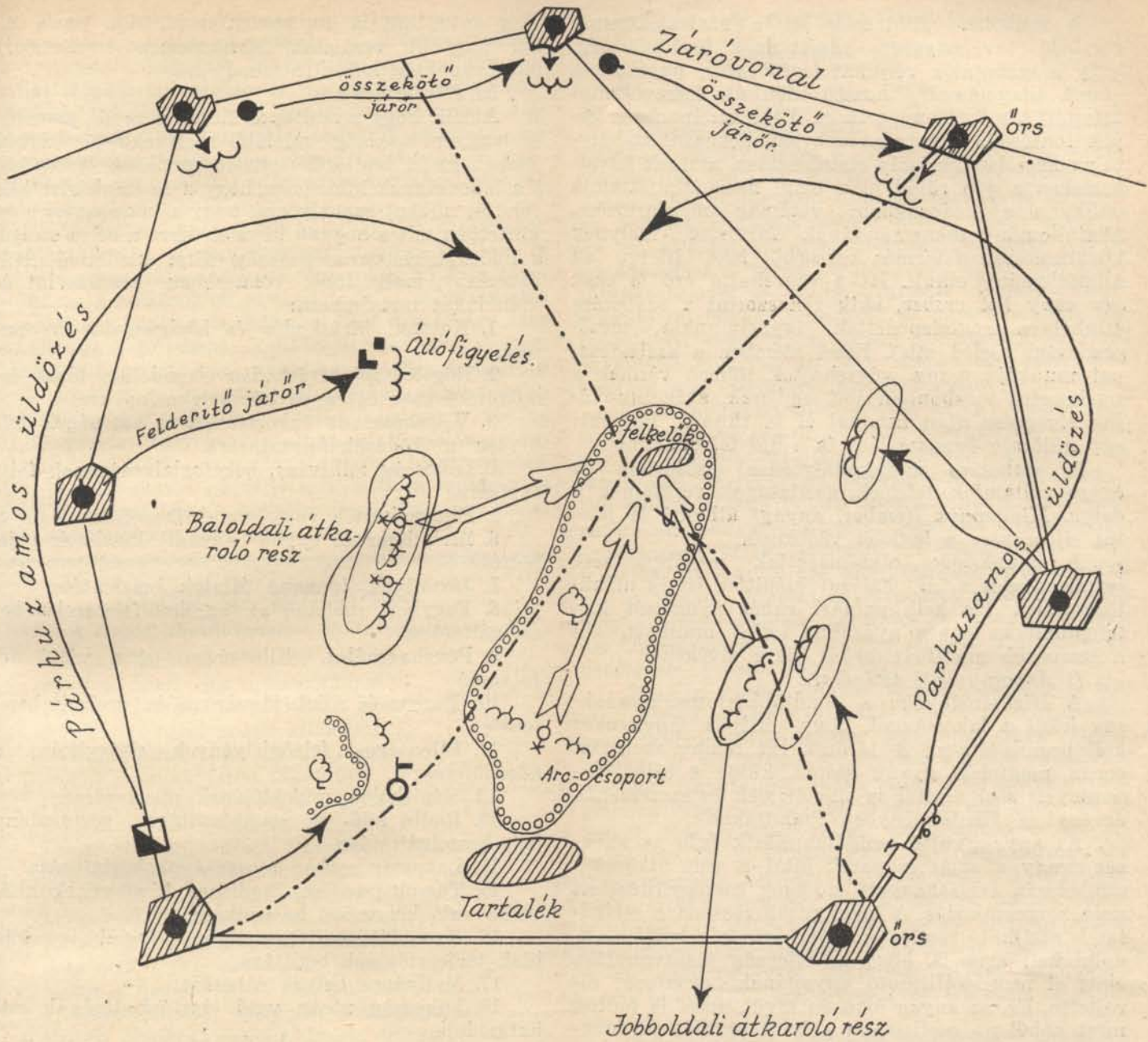
e) *Ellenséges propaganda és szabotázs megakadályozása.*

Az ellenséges propaganda célja a másik hadviselő fél háborús akaratának megtörése, olyan valótlán rémhírek és megtörtént balsikerek széleskörű terjesztésével, melyek alkalmasak az államhatalom tekintélyének lejáratására, a hadsereg fegyelmének aláásására és nem utolsósorban a társadalmi ellentétek szítására is. Elkövetkezendő nagyobb háborúk esetén feltétlenül számolnia kell szovjet-propagandával is.

Rémhír stb. terjesztési eszközei: élőszó, rádió, sajtó.

A sajtótermékeket, vagy a hadtápkörletben állítják elő, vagy pedig azok az ellenséges államból származnak (pl. repülőgépről röpiratszórás).

A propaganda megakadályozására a hadtápc

Megjegyzés.

Állófigyelésben lévő felderítő járőrök csatlakoznak a támadáshoz.

2. számú vázlat.

parancsnokságnak célszerű már a Hirdetmény útján is intézkedni. Ilyen intézkedések: rádió beszállgatása, sajtóműködés beszüntetése, terjesztett röpiratoknak — büntetés terhe mellett való — beszállgatására való figyelmeztetés, stb.

Az őrsök járőrei az ellenséges propaganda bármilyen megnyilvánulását, szolgálataik során mindenkor fokozott éberséggel kísérik figyelemmel. Ha röpiratokat szórnak, azt minél nagyobb számban össze kell szedni. Rejtett sokszorosítógépeket fel kell kutatni. Propaganda-források felderítésénél polgáriruhás nyomozó jó szolgálatokat tehet.

Az ellenséges propaganda állásáról a zászlóaljparancsnokság esetenként tájékoztassa az őrsöket, viszont az őrsök is minden jelentősebb ilyen ese-

ményt azonnal jelentsenek a zászlóaljnak, ahol azokat a nyomozó tiszt értékeli ki.

A szabotázs fogalmát Tömösy Jenő őrnagy „Titkos erők harca” című munkájának 181. oldalán, a következőkben határozza meg: „A szabotázs gyűjtő fogalma mindannak a romboló és az ellenfél ütőképességét és ellenálló erejét kikezdő erőszakos és alattomos vállalkozásoknak, vagy hosszabb időn át végzett ténykedéseknek, melyeknek tere a küzdő sereg mögött a harcaterületen, hadtápterületen, vagy az anyaországban van”.

A szabotázs-vállalkozások célja főképpen: ipari termelés, közlekedés megakasztása, mezőgazdasági károk okozása, fertőző állat- és emberbetegségek terjesztése.

A szabotázs-vállalkozás és a szabadcsapatok romboló tevékenysége között az a fő különbség, hogy a szabotálók céljukat legtöbbször, úgyszólván „lassú adagolással“, hosszú időn át, észrevétlenül kifejtett ténykedéssel érik el. Például: iparban: gépek fontosabb alkatrészeinek szándékosan szabálytalan kezelése, olajozás elmulasztása, aminek következtében a gép rövid időn belül használhatatlanná válik, mezőgazdaságban: vetőmag megfertőzése, állatállomány takarmányának fertőzése, melynek következtében a termés kevesebb lesz, illetve az állatállomány elhull. Itt a végrehajtó erő is csak egy vagy két ember, akik rendszerint a szabotázs színhelyén megtelepedettek (gyárimunkás, mezőgazdasági cseléd stb.). Ezzel szemben a szabadcsapat munkája gyors, végrehajtók többen vannak s rendszerint máshonnan jött emberek, akik munkájuk elvégzése után azonnal el is tűnnek. Például: egy hidróság lemeszárlása és a híd felrobbantása.

A szabotázs megakadályozása elsősorban az egyes vállalatok, üzemek, gazdaságok vezetőinek a dolga. Mindennek ((ember, anyag) állandó és pontos ellenőrzése a legjobb védekezés.

A munkások, alkalmazottak megfigyelésére természetesen a „B“ hálózat kiépítése itt is nélkülözhetetlen. Ha kell, polgári ruhás nyomozót kell telepíteni az egyes gyárakba, mint munkást, aki a szorosabb megfigyeléseket fogja elvégezni.

f) *Anyag-gyűjtő szolgálat.*

A Hirdetményben a hadtápkörletparancsnokság közli a lakossággal, hogy milyen anyagokat kell beszo­lgáltatni. A járőrök ezt rendes szolgálat során, megfelelő gyanú esetén, külön e célból kive­zenyelt szolgálattal is ellenőrizték és szerezenek érvényt a Hirdetményben foglaltaknak.

Az anyaggyűjtő szolgálat másik faja az ellen­ség, vagy a saját csapatok által a volt ütközetek színhelyein visszahagyott anyagok összegyűjtésében való közreműködés. A legnagyobb részben e szolgál­lat is ellátható rendes szolgálat keretein belül. Gondol­ni kell arra is, hogy az ellenség visszavonulása előtt el nem szállítható anyagának egyrészét el­rejtette. Ez, az anyag értékén kívül, azért is fontos, mert ebből az esetlegesen a hadtápkörletben meg­alakuló szabadcsapatok is felfegyverezhetik magu­kat. Lehet, hogy az ellenség éppen erre a célra hagyta vissza azokat.

A feltalált hadianyagról a legközelebbi hadtá­parancsnokságnak és a zászlóaljparancsnokságnak is jelentést kell tenni.

Egyébként az anyaggyűjtő szolgálattal a zászló­aljparancsnokság a hadtápkörlet parancsnokság rendelkezése alapján külön is szabályozza.

g) *Katonaszökevények elfogása.*

A hadseregben a szökések elharapódzását min­den eszközzel meg kell akadályozni. A harcoló csa­patoktól kikerülő és hátország felé igyekvő szöke­vényeknek a hadtápterületen feltétlenül át kell menni. Tehát a hadtápcsendőrség jó, vagy kevésbé jó, ilyen irányú működésétől függ az, hogy ezek közül hánynak sikerült a hadtápkörleten észrevét­lenül átjutni.

Járőrök szolgálatuk során minden utazó, vagy járókelő katonát igazoltassanak. Fontos a helyes igazolványismeret. Erre a zászlóaljparancsnoksá­nak külön kell intézkedni (igazolvány-minták).

Az örskörlet megbúvársra alkalmas helyein szö­

kött katonákat is keressenek a járőrök. Ilyen cél­ból nagyobb területek átkutatására a zászlóalj­parancsnokság külön intézkedjék.

h) *Hirdetmény.*

Ahhoz, hogy a hadtápterületen a rend-, személy­és vagyonzbiztonság mielőbb helyreálljon, szüksé­ges, hogy a hadtápkörletparancsnokság leszögezzé s a lakosságnak kihirdesse, hogy a hadtápkörlet köz­rendjét miként szabályozza, hogy a lakosságtól e tekintetben mit s hogyan követel. Erre a célra szolgál a hadtápkörletparancsnokság által kiadandó „Hir­detmény“, mely főbb vonásokban rendszerint az alábbiakat tartalmazza:

1. Katonai bíraskodás és közigazgatás bevezetése.

2. Rögtönítélő bíraskodás elrendelése (csak indokolt esetben és egyes bűncselekményekre).

3. Visszamaradt önkormányzati hatóságok felhívása működésük folytatására.

4. Lakosság felhívása, békefoglalkozásának folytatására.

5. Elmenekültek vagyónának összeírása.

6. Élelmiszer és egyéb anyagi készletek bejelentése.

7. Járművek, igavonó állatok bejelentése.

8. Fegyver, robbanó anyag, hadifelszerelés beszo­lgáltatása.

9. Pénzhasználat. Ellenséges pénz, váltó ár­folyama.

10. Ember és állat járványos betegségek beje­lentése.

11. Ellenséges felségjelvények eltávolítása a középületekről.

12. Népiskolák működésének megkezdése.

13. Rádió adó- és vevőkészülékek, postagalam­bok beszo­lgáltatása.

14. Lakosság szabad mozgásának korlátozása.

15. Tűszok szedése, hadisarc kivetésének kilátásba való helyezése, ha szükséges.

16. Nyomdák, sajtótermékek lefoglalása, utób­biak terjesztésének betiltása.

17. Nyilvános helyek zárórája.

18. Lakosság utcán való tartózkodásának esti határideje.

19. Csoportosulások, négyülések megtiltása.

20. Katonaság által megszállt épületekbe való belépés megtiltása.

21. Ellenséges propaganda kifejtésének meg­tiltása.

22. Kémkedés fogalmának meghatározása, halál­büntetésre való figyelmeztetés.

23. Bejelentési kötelezettség stb.

Ezen Hirdetményt a hadtápkörletparancsnok­ság, az egyes alkörlet és hadtáppálmásparancs­nokságok útján minden lakott helyen kifüggeszteti, illetve azt az egyes helyeken szokásos módon, pél­dául dobszó útján is kihirdeteti.

Nemzetiségi vidéken a Hirdetményt a kisebbség nyelvén is ki kell adni. Hirdetménnyel minden esendőralakulat is ellátandó.

A fenti Hirdetményben foglalt rendelkezések végrehajtása, illetve azok ellenőrzése a hadtápcsendőrség első teendőit fogja képezni. Ha a hirdetményt esendőri szemmel nézzük, látjuk, hogy az abban foglalt rendelkezések zömét a járőrök rendes szolgálattal keretében is el tudják látni.

Ezzel értekezésem végére is értem és ha általánosságban ismert és részben a szabályzatokban is lefektetett dolgokat mondtam is, munkámnak célját látnám már abban is, ha ezzel sikerülne bajtársaim érdeklődését e téren is fokozottabban felébreszteni; s csak a szolgálat érdekeit szolgálná, ha a tárgykörhöz bajtársaim közül néhányan hozzászólnának, mert ezáltal még jobban tisztulnának az egyes fogalmak és irányelvek.

Nem vitás, hogy a jövő háborújában a csapatok mögötti terület s az anyaország egész területe is az ellenséges támadásoknak épp úgy ki lesz téve, — ha más eszközökkel és módon is — mint az első vonalak, ez pedig a csendőrség jövő hivatására lesz elhatározó befolyással. A háborút nem a hadsereg, hanem a nemzet egésze nyerte meg eddig is mindig s a jövőben a minden tekintetben legszorosabb együttműködés teljességgel nélkülözhetetlen. Aki az új honvédelmi törvény rendelkezéseit figyelmesen elolvassa, az előtt nem lehet kétséges, hogy minden erő, anyag, akarat egyetlen célt köteles szolgálni s e cél a nemzet léte. A csendőr készüljön erre, óriási súly fog vállaira nehezedni!

Szegedi gondolat.

— A szegedi ellenforradalom 20. évfordulójára. —

*Kicsiny hitűség sorvasztó kódében
megfogódzani egy árbockötélben ...
Recsegő világ szörnyű nászát tudni
s felemelt fővel mégis elindulni ...
Csillagtalanul, sötét kába éjben
érezni magunk Isten közelében ...
Amikor a vész nem lehet nagyobb,
alkotni valami bátorat, nagyot ...
Lenni alázott, csúfolt, elesettnek,
akit leköpnék, akit kinevetnek
és nem sírni, hogy krisztusi a bér,
hogy sorsot vetnek bíbor köntösér ...
Ki ezer éven át áldozott s adott:
meg kellett érje azt a csúf napot,
mikor a hűtlen népek cserben hagyják
s drága köntösét szörnyen szétszaggatták ...
Vitték északra, nyugat, kelet, délnek
s maradék-üszkét hagyták a kenyérnek.
Ily becstelen és galád hála láttán,
rabblincsekkel kezén és a lábán,
megrázkódni és hinni, hinni, hinni
s a méregpohárt mégis ki nem inni ...
Bizón érezni kezet-kézbe fogva:
csak azéris a dicső multba folyva!
„Isvány királ úr“ szavát megfogadva:
széthullt hazából ép hazát faragva!
Bár „nemzetkoporsó“ volt szegény hazánk
és Vöröstenger, min átázolánk, —
ezeréves mult dicsén büszke-áldón
megmutatni, hogy vagyunk a világon,
hogy életterünk a Kárpátok alatt
ezer évig volt, leszen és marad! ...
Mert ős magyar földön új magyar tavaszt
csak magyar ököl és akarat fakaszt!*

*Szeged Magvetője,
Nagyságos Urunk,
lesz magyar nyár
és lesz még két karunk!*

Vitéz Gereöffy Géza dr. őrnagy.

A cigányokról.

Pályázatunk anyagából.

III.

Befejezésül ismertetem még Gulyás József sárospataki cigány esetét is. Nem árt, ha vele megismerkedünk, mert ennek még hasznát is vehetjük.

1932 augusztus 9-én éjjel Sárospatakon ismeretlen tettesek 3 üzletbe törtek be. A betörésekről az őrs az alosztályparancsnokságnak jelentést tett és támogatására a járőr kivezénylését kérte. Az alosztályparancsnok e célból Ignéczi Károly törzsőrmesterrel engem vezényelt ki egyenruhában. Sárospatakra érkezve, az őrsön jelentkezünk, majd egymástól elválva, az őrs tagjaival külön-külön kezdtük meg nyomozó szolgálatunkat.

Ez alkalommal több idegen és egy helybeli cigány is volt az őrs őrizetében. A cigányok szerepét tisztázni kellett. Az idegen cigányok szerepét az őrsről mellém beosztott járőrtárssal nekem, a helybeli Gulyás József cigány szerepét pedig Ignéczi és az őrs állományába tartozott Mészáros József törzsőrmesternek kellett tisztázni. A cigányokkal való foglalkozást már 21 óra előtt befejeztem és a lakatnyába tértem. Ignéczi és Mészáros törzsőrmesterek még a községházánál maradtak és Bán tiszthelyettes őrsparancsnok irányítása mellett a Gulyás kikérdezését tovább folytatták.

Másnap korán Ignéczi törzsőrmestertől a Gulyás József elleni nyomozás adatai felől érdeklődtem. Ignéczi törzsőrmester jelentette, hogy Gulyás cigány 22 óra tájban kikérdezés közben, eszméletét veszítve, hangtalanul összeesett. A cigányt elsősegélyben részesítették, de magához téríteni nem lehetett. Kénytelenek voltak az illetőhöz orvost hívni. Az orvos injekciókkal is megkísérelte Gulyást magához téríteni, de az is eredménytelen maradt. Miután minden kísérletezgetés hiábavalónak bizonyult, a járőr orvosi vélemény alapján legcélszerűbbnek látta Gulyást a kórházba szállíttatni. A Sátoraljaújhelyről telefonon kikért mentőautó rövid idő múlva megérkezett és Gulyást az ottani kórházba szállította.

Gulyás cigány kórházba szállítását helytelenítettem, mert az volt az érzésem, hogy nem volt komoly beteg. Valószínűnek tartottam, hogy az eszméletlenséget csak színlelte, így akart a csendőrség őrizetéből szabadulni. Gulyásról mindent feltételeztem, csak jót nem. A bajtársak között akadtak, akik velem azonos véleményen voltak, de akadtak olyanok is, akik a cigány betegségét hitték és annak valószínűségében nem kételkedtek.

Rövid idő múlva a kórházba szállított cigány felesége, Makula Juliánna is a községházához érkezett. Miután a cigánynő a férje esetéről semmit sem tudott, reggelit hozott és kérte, hogy azt a fogdahelyiségbe férjének beadhassa. Érdeklődtem nála, hogy férje milyen ember, az italt szereti-e, nincs-e valamilyen betegsége? A cigánynő a férjét a világ legbecsületesebb emberének festette le előttem. „Nem kártívó ázs kezit eszokolom, — mondta siránkozva a cigánynő — soháse élt az lopaságbul, hanem tisztésígesen istfoltozásbul tártjá fen á csalágyát. Most is bintelen, ártatlan és csak Isten nevíben tártják a csendér urak. Pedig nagy kár itt tartani egy szegény beteges embert.“ A cigánynő

további érdeklődésemre elmondta, hogy a férjének nagyon csúnya betegsége van. „A rossz báj szokta elővenni. Elveszti az eszét és olyan mint a halott, kezit csúkolom.“

A cigánynővel folytatott beszélgetés közben eszembe jutott, hogy Gulyás cigány kórházba való beszállíttatása kivizsgálást is vonhat maga után. Ennek során gyanu merülhet fel a cigány kikérdezését fogantató járőr ellen is. Miután a cigánynő elbeszéléséből megállapítható volt, hogy Gulyás József már más esetben is vesztette el eszméletét, így ezt a körülményt a járőrre nézve kedvezőnek véltem. Szerettem volna, ha a cigánynő a férje betegségére vonatkozó elbeszélését az örsön tartózkodó Debreceni alhadnagy-szakaszparancsnok előtt is megismétli. Ezért a cigánynő előtt nem tártam fel a valóságot, hanem úgy állítottam be előtte a dolgot, hogy férjét kikérdezés céljából a csendőrlaktanyába kísérték. Kértem, hogy a reggelit hozza velünk a laktanyába, a férjének ott átadhatja. A cigánynő hajlott a szóra, elindult velünk és a jelen volt bizalmi egyénekkal együtt a csendőrlaktanya felé.

Miután Gulyás cigányt és a feleségét is egy régebbi nyomozásból folyóan már ismertem, így a cigánynőnek ezt a régi találkozást is felemlítettem. Gulyásné égre-földre esküdözve letagadta a régi ismeretséget. Közben a csendőrlaktanyába érkeztünk, hol Debreceni alhadnagynak a cigánynőtől hallott adatokat jelentettem. Ezenkívül jelentettem azt is, hogy a cigánynőt milyen célból és milyen ürüggyel vettem rá a laktanyába való bejövételre. Debreceni alhadnagyot kértem, hogy a cigánynőt férje betegségére, feltűnés nélkül kérdezze meg. Az örsirodába beszállított cigánynő a Debreceni alhadnagy által hozzá intézett egy-két kérdésből azonnal észrevette, hogy a férjével valami történhetett. Ezért a hozzá intézett kérdésekre adandó válasz helyett felém fordult és tőlem követelte: „Hol a firjem, mi történt vele, mi lesz a hát gyermekemmel.“ Közben kilépett az irodából és a község háza felé rohanva, elkezdte kiabálni: „Hova tetted ázs uram, megeltesd, meggyilkoltad, megállj Kiss Miklós, meglákolysz ezért.“ A nevem említése azonnal eszembe juttatta a cigánynővel azelőtt néhány perccel folytatott beszélgetést. Akkor letagadta a régi ismeretséget. Most azonban hirtelen zavarában megfedekezett magáról. Elszólta magát, amellyel bebizonyította, hogy nemesak látásból, hanem névleg is ismer. Milyen ravasz és furfangos a cigány! *Olyan dolgot is tagad, amit egyáltalán nem kellene tagadnia.*

Közben Sátoraljaújhegyről egyik járőr visszaérkezett. Megállapítása a következő volt: Gulyás cigány a kórházba történt beszállítása után rövid idő múlva magához tért és a betegetől cigarettát es enivalót kért. Közben dicsekedve azt hangoztatta, hogy azokat a csendőröket, akik ellene nyomozást folytattak, le fogja vetkőztetni. Ha ápoló vagy orvos lépett a szobába, Gulyás nyomban lehunyta a szemét és hallgatott. Amikor kimentek a szobából, ismét magához tért. Nem sokáig tudta azonban játszani a súlyos beteg szerepét, mert rájöttek, hogy nincs semmi baja. Ezért, mint betegséget színlelő egyént, a kórházból kiutasították. Az illetővel a kórházból történt kibocsátása után már nem találkozhattunk, mert az idegen cigányokkal Sárospatakról Bánréve környékére kellett men-

nünk. Ott folytattunk 10 napon át nyomozást, ami eredménnyel is járt, mert öt rendbeli betörést és öt lólopást sikerült reájuk bizonyítani. A gyanúsítottakat: Lakatos Bandi (Krajcár) sajómeresei és Nyári Lakatos István (Bocsi) kádártai kőboreigányok személyében a miskolci kir. ügyészségnek adtuk át.

Egyik közmondás azt tartja: „Kutyából soha sem lesz szalonna.“ Ez igaz. De az is igaz, hogy a büntetett előéletű kőboreigányból sem lesz tisztességes ember soha. Hogy ez valóban így van, arra a következő eset tanulságul szolgálhat.

IV.

1937 szeptember 12-én 2 órakor a nyirábrányi határőrség egyik járőre ismeretlen cigányokat tettenért, midőn azok a trianoni román határ felől két lóval a magyar területen levő Nyirlugas község felé igyekeztek. A járőrnek egy cigányt és a két lovat sikerült őrizetbe venni. Három cigány azonban elmenekült.

Az elfogott cigány további nyomozás céljából a nyirábrányi csendőrőrhöz került. Az örs az esetet a nyomozó alosztályparancsnokságnak jelentette és támogatására járőr kivezenylését kérte. Az örs támogatására az alosztályparancsnokság engem vezényelt ki egyenruhában.

A nyirábrányi örsre történt érkezésemtől az örs járőre jelentette, hogy az őrizetében levő 20 év körüli cigánynak, több mint fél napon át tartó kikérdezése során még a nevét sem sikerült megállapítani. Az illető eddig több mint 20 nevet mondott be. Hogy melyik lehet a valódi neve, nem lehet tudni, mert hol ennek, hol annak adta ki magát. Feltételeztem, hogy a fiatal cigány ismerősöm is lehet. Ezért nehezen vártam, hogy vele találkozhatassak és a szemébe nézhessek.

A kikérdező szobába menve, csalódás ért, a fiatal cigányt nem ismertem. Az illető kérdésekre Farkas István ajaki cigánynak adta ki magát. Beismerte, hogy a két lovat három elmenekült társával, a román átesetelt területen levő Érmihályfalváról lopta. Társait: Rostyó Miklós nyirbátori, Farkas Ferenc és Lakatos József aszói cigányok személyében nevezte meg.

Az állítólagos Farkas Istvántól ezután szülei nevét kérdeztem meg. Atyját Lakatos Józsefnek, anyját pedig Balog Máriának jelezte. Láttam, hogy nem mond igazat. Nem tartottam összegeyzetőnek, hogy a fiú: Farkas, az apa: Lakatos, az anya pedig: Balog vezetéknevet használ. Ugy gondoltam, hogy a három név közül egy, esetleg valamennyi is hamis lehet.

Elhatároztam, hogy a ravasz, hazudozó cigányt én is ravaszsággal fogom beismerésre bírni. Az illetővel beszélgetve, elkezdtem tőle az atyja személyleírása felől érdeklődni. A cigány gondolkodás nélkül sorolta fel, hogy atyja 50 év körüli, alacsony termetű, nagybajuszt viselő egyén. A régi ismerős cigányaim között kutatva, a bementett személyleírás alapján Gulyás József sárospataki cigányra gondoltam és biztosra vettem, hogy annak fiával állok szemben. Azonnal eszembe jutott az illető cigány 1932. évben Sárospatakon lejátszódott esete. Az eszméletlen állapot színlelése, kórházba való beszállíttatása stb. Ezért egyenes és határozott kérdést intézve hozzá, kértem, hogy azonnal mondja el,

mi történt atyjával Sárospatakon egyik nyomozás alkalmával. Ki nyomozott akkor atyja ellen, hova és miért kellett a kórházba szállítani? A cigány meglepődött, de mégis nyomban válaszolt a feltett kérdésekre. Elmondta, hogy atyja ellen abban az időben Kiss Miklós nyomozott „Debrecebül” és miután atyja kikérdezés közben beteg lett, a sárospataki kórházba kellett beszállítani. Az adott válaszból láttam, hogy helyes úton járok. Most már csupán kíváncsiságból tettem fel a cigány előtt a kérdést, hogy Kiss Miklóst, aki annakidején atyja ellen nyomozott, ismeri-e? A cigány rám nézett és rövid gondolkodás után rámondta: „Úgy látom, magá azs a Kiss Miklász.” A cigánynak igazat adtam és felkértem, hogy a viszontlátás öröme, mint régi ismerős előtt most már csak a valóságot adja elő. A hazudozást hagyja máskorra, mert azt tovább nem fogadjuk el.

Nevezett a további kikérdezés során úgy a saját, mint a bűntársak és szülők neveire vonatkozó előadását visszavonta. Saját valódi nevét Gulyás Stefánt, lakhelyét pedig Sárospatakot jelölte meg. Atyja nevét Gulyás Józsefre, anyját pedig Makula Juliánára helyesbítette. Elmenekült társait: atyja, valamint testvéröccse: Gulyás István sárospataki és Lakatos Bandi (Krajeár) sajómeresei kóborcigányok személyében jelölte meg.

Gulyás Stefán ezután részletesen ismertette a lopás körülményeit. Elmondta, hogy 1937 július hónapban szabadult ki a sátoraljaújhelyi fogházból István testvéröccsével együtt. Kiszabadulásuk után szüleikkel együtt Borsod és Zemplén, majd Szabolcs vármegyék területén csavarogtak. Közben összetalálkoztak Bari József (Peták) és Lakatos Bandi (Krajeár) sajómeresei kóborcigányokkal és családjikkal. Kóborlásaik közben elhatározták, hogy átmennek román elesatolt területre és onnan lovakat lopnak. Ezzel az elhatározással kerültek le 1937 szeptember 11-én a nyirlugosi legelőre. Bari József (Peták) a két szekérrel és családtagokkal a legelőn maradt. Ő pedig atyjával, testvéröccsével és Lakatos Bandival (Krajeárral) a határon átmertek Érmihályfalvára. Ott több istállóba bementek és egyik istállóból két lovat kivezettek. A lovakat a határon sikerült áthozni. Mielőtt azonban Nyirlugosra érhetek volna, őt két katona elfogta, társai ezt látva, elmenekültek.

Az ellopott két ló valóban Érmihályfalváról való volt és Orosz József odaváló földműves tulajdonát képezte, aki a lovakat még aznap visszakapta és örömtől repeső szívvel, boldogan vezette haza.

A cigány előadásából kiérezhető volt, hogy társaira vonatkozóan is igazat mond. Feltételeztük, hogy a menekülő cigányok útvonalat Sárospatak felé vették. Ezért az őr járőrrel együtt a legközelebbi vonattal Sárospatakra indultunk. Odaérkezésünkkor azonban a cigányok még nem voltak odahaza. Így az őröt kértük fel arra, hogy hazatérésük esetén vegye őket őrizetbe és arról a nyirábrányi őr-sőt értesítse.

Tekintettel arra, hogy a menekülő cigányoknak Balsa és Kenézli községek között a Tisza hídján is át kellett menniük, így az esetről a kenézli őr-sőt is értesítettem és kértem, hogy a cigányokat a balsai hídnál figyeltesse. A kenézli őr-sőnek ezen az alapon már másnap sikerült a két cigány családot — Gulyás István kivételével, mert az elmenekült — őri-

zetbe venni. Így a cigányok elég rövid idő alatt kezünkre kerültek.

A kézrekerült cigányok kivétel nélkül a régi ismerőseim közül kerültek ki. Ők a viszontlátásnak nem nagyon örültek, de annál jobban örültem én. Az illetők lehangoltan, a tagadást meg sem kísérelve, Gulyás Stefánnal szószerint egyezően mondtak el mindent.

A lefolytatott nyomozás során a cigányok kifogástalanul viselkedtek. A legjobb egészségnek örvendő, semmiféle rosszulétről nem panaszkodtak. A sors kifürkészhetetlen akaratában megnyugodva, semmiféle furfanggal nem kísérleteztek. Céltalannak tartották újabb furfanggal előhozakodni, mert tisztában voltak azzal, hogy a régi ismerőst nehéz volna megtevesztetni.

*

Sipőcz József tiszthelyettes (pályázatunk jutalmazotija) ezeket írja:

Magyarországon 1417. évben tűntek fel először a cigányok. Azóta egy részük letelepedett, de még mindig sok a vándor, kóborló cigány. Éppen ezért kétféle: kóborló és letelepedett cigányt ismerünk. Utóbbiak közbiztonsági szempontból kevésbé veszélyesek, mert jórészt rendes munkával keresik megélhetésüket, igénytelenek és mindjobban igyekeznek beleilleszkedni a rendes társadalmi életbe. Viszont annál veszélyesebbek az előbbieket, a kóborcigányok.

Nem ismeretlen, amit az alábbiakban mondok felőlük, mégis hasznosnak gondolom a tudottakat ismételni. Minden egyes tulajdonságot ismernie kell annak, akinek feladata az ellenük való küzdelem.

Azt mindenki tudja, hogy éltető elemük a bűn és irtóznak a munkától épp úgy, mint a tisztaságtól, rendtől. Életük jellegzetessége, — és ebben van a nagy veszélyük — hogy már kora tavasszal a gebékkel karavánoként vándorútra tavennek és csak késő ősszel telepednek meg egy helyen. Akkor is csak azért, mert az időjárás viszontagságai kóborlásukban gátolja őket. Kóborlásuk közben hihetetlennek látszó hosszú utakat tesznek meg. Ilyenkor egy helyen csak rövid ideig tartózkodnak, meghúzódva a mező vagy erdő félreeső helyén. Ott élvezik zsákmányaikat.

A rendeletek ellenére lovakat tartanak, mert lustaságuknál fogva nem szeretnek gyalog kóborolni. Olesó áron veszik meg a legrosszabb kehes lovakat, melyeket kóborlásuk közben a mezőkről lopott takarmánnyal felhízlalnak. Igen kedvelik a vásárokat, hol tolvajlásaikra bő alkalom nyílik. Lovakat is ide viszik, a vásár napjára benne a kehet elfojtják — amihez nagyon értenek — és a beteg lovat jó nyereséggel — nem cigány emberükkel, hanem lóalkusszal — eladatják. A vevő rendszerint csak később tudja meg, hogy cigánytól vett lovat, persze mindannyiszor becsapódik. Pörre azonban nem megy, mert a cigányon nincs mit behajtani és fel sem lehet találni.

Kóborlásaik közben az asszonyok és gyermekek koldulnak, jósolnak, kártyát vetnek és ahol csak alkalom nyílik, lopnak. Ilyenkor kémlelik ki azon helyeket, ahová éjjeli időben kevesebb kockázattal be lehet törni, vagy ahonnan lovat el lehet kötni.

A lopás elkövetése után a helyszínről rövid idő múlva hihetetlen távolságra menekülnek el.

Aki cigányokkal foglalkozott, könnyen fel tudja ismerni a cigány munkát, mert nagyon durva munkát hagynak maguk után. Betörő szerszámukat rendszerint a helyszínen, vagy környékén szerzik meg. Oka: tudják, hogy állandó ellenőrzés alatt állanak és ezért magukkal nem visznek oly tárgyat, amely bűn elkövetésére alkalmasnak látszik, s amely őket ezért kellemetlen helyzetbe hozná. Egy-egy alkalommal sorozatos bűncselekményeket követnek el. A helyszínen mindig többen jelennek meg. Gyakori náluk, hogy téli időszakban is mezítláb, vagy rongyokba csavart lábakkal jelennek meg a helyszínen. A bűncselekmény elkövetése után vagy egyáltalán nem, vagy csak később, alapos utánjárás során sikerül őket elfogni, amikor bűnjel már nincs. Az elfogott cigány, ha látja, hogy adat van ellene, a bűncselekmény elkövetését beismeri, de csak az őrtálló szerepét vállalja, bűnjelek hollétéről nem akar tudni, mindig a szökésben lévő társuk a főtettes, az vitte el a bűnjeleket is. Az elfogott cigány nagyon ügyel arra, hogy perrendszerű bizonyítékot ne lehessen ellene szerezni.

Szökésüket megkönnyíti az, hogy tucatszámra használják a hamis neveket. A hamis nevekre a szükséges okmányokat egymásnak beszerezik és átadják. A kőborcigányok igazoltatásánál, ha meg akarjuk tudni, hogy ki az illető, csakis az ujjnyomat alapján való priorálásra támaszkodhatunk. Az általuk felmutatott igazolványokat teljesen semmisnek kell tekinteni. Az csak bűnjelnek jó arról, hogy hamis nevet viselt a cigány.

A cigány mindig hazudik, ravasz és gyors észjárású. A nyomozó közeget hamar kiismeri és ha lehet, igyekszik az eszén túljárni. (Sír, könyörög, dicsér, tagad, ismételten kérdez felelet helyett, stb., stb.) Alapos próbára teszi a nyomozó közeget. A csendőr által nem ismert nyelvük járása is megnehezíti a nyomozást. Minden legkevesebb alkalmat felhasználnak az összebeszélésre. Erre különösen akkor van alkalmuk, amikor egy egész karaván van gyanúsítva a kérdéses bűncselekmény elkövetésével, amikor is nem lehet a karaván minden egyes tagját külön-külön őrizni. Ilyenkor pörölést színelve beszélnek össze. Sorozatos hazugságaikkal az időt húzzák. Meg nem történt bűncselekmények elkövetését ismerik be, hogy a valót palástolhassák.

Cigányokkal való nyomozásoknál nem lehet a bűnvádi perrendtartást szó szerint betartani ott, ahol a 24 órán belüli átadás van kimondva. Aki cigányokkal való nyomozásoknál tart az esetleges efféle kellemetlenségektől és hiányzik a cigányokhoz való türelme, az ne is kezdjen velük nyomozni, mert biztos, hogy csatát vesztett. Hogy mennyire próbára teszi a cigány a csendőrt, az alábbi esetekkel mutatom meg:

Néhány évvel ezelőtt Lakatos Ferenc mezőcsáti cigány Miskolc környékén sorozatos betöréses lopást követett el. Huzamosabb nyomozás során, több hónap múlva tudtuk a betörések elkövetését ráderíteni, de Lakatosnak sikerült elfogatása előtt Miskolcra megszökni és Szeged környékére menekülni, hol Vojku Ferenc hamis néven bújkált 1 évig, amikor is mégis hurokra került. Négy napi munkába került, mire annyi adatot sikerült ellene be-

szerezni, hogy nem Vojku, hanem Lakatos Ferencnek hívják. Egy hétnél tovább kellett vele nyomozni, mire a terhére rótt bűncselekmények elkövetését beismerte, de az első 5 napig szándékosan egy falatot sem evett. Állandóan betegnek tetette magát és képes volt a 110 kilós cigány 8 kilogrammos fogyókúrárt venni, hogy a csendőri nyomozást megátolja, ami persze nem sikerült neki. Amikor a fogyókúra után meggyőződött arról, hogy hiába való a kísérletezése, a vasat is megette volna.

Lakatos Péter abasári kőborcigány 1938 október havában, egy ismeretlen társával az ottani Hangya szövetkezetet feltörte, honnan 300 pengő készpénzt is elloptak. A szövetkezeti ablak vasrácsait egy vastag doronggal feszítették ki, amit a helyszínen visszahagytak. Néhány napos nyomozás után sem volt megállapítható a kerékkötő dorong tulajdonosa. Lakatos a betörés éjjelén a községből eltűnt. Eltűnése gyanús volt, annál is inkább, mert a helyszínen a cigánymunkát felismertük. A negyedik napon Egerben sikerült elfogni. Kikérdezése során a cselekmény elkövetését a legrészletesebben beismerte és megmutatta a községben az egyik udvarban levő azon takarmánykazlat, honnan a betörésnél használt és a helyszínen visszahagyott kerékkötő dorongot elvitték. A dorongot ezután tulajdonosa és családtagjai felismerték. Lakatos tettsége mellett bizonyítékok voltak és beismerését az egri kir. ügyészségen mégis visszavonta és a járőrök ellen feljelentést tett, hogy bántalmazták és azért vállalta magára a betörés elkövetését. A bíróság 6 hónapi börtönre ítélte. Amikor az ítélet kihirdetése után Lakatos a fogházór a tárgyalóteremből kikísérte, valószínűleg örömeiben, hogy kevés büntetést kapott, nevetve mondta a bíróság felé: „Kezét csókolom, én voltam a betörő!” A bíróság megmosolyogta.

Igen sok hasonló tapasztalatom van a cigányokról, de ezek leírása helyett rátérek arra, miként képezem el a cigánykérdés megoldását.

Ha az érvényben levő cigányrendeleteket betűszerint betartanák, lényegesen csökkenne a cigánykaravánok kőborlása és ezzel kapcsolatban a súlyos bűncselekmények száma is. A rendeletek szerint cigányoknak nem szabad kőborolni, kőborcigányoknak nem szabad lovat tartani és mégis teszik mind a kettőt. Ritkán előfordul, hogy egyes rendőri hatóságok a járőrök által bekísért karaván tagjait elítélik, lovaikat elárvereztetik, azonban legtöbbször a sok rajkó és egyéb nehézségek miatt, minden további eljárás nélkül tovább engedik őket és a cigánykaraván tovább folytatja bűnös üzemét. Azon helyeket, ahol lovaikat elszokták árvereztetni, kerüljük is.

Tudatában van minden hatóság és hatósági közeg a cigányok igen káros üzelmeinek. Vajjon miért nem árvereztetik el minden egyes alkalommal a bekísért kőborcigányok lovait és ha a hazatoloncolásuk a rendőri hatóságok közegei által nehézségekbe ütközik, miért nem adják át őket a csendőrörsöknek, örsről-örsre kísérni?

Elgondolásom szerint azonban volna egy hatóságosabb mód a kőborcigányok kézbe tartására. Ez

pedig az igazolvánnyal való ellátás. Minden kóborcigányt 18 éves korában le kellene fényképezni. A fényképet kopás megóvása végett egy bádoglemez fedelű, személyleírását és ujjnyomatát tartalmazó könyvecskébe kellene helyezni úgy, hogy a fényképet rongálás nélkül eltávolítani, vagy kicserélni ne tudhassa. Ujjnyomat lapjukat, ha nem is voltak még büntetve, az Országos Bűnügyi Nyilvántartásnak meg kellene küldeni. A cigány köteles lenne az igazolványt állandóan magánál hordani. Amelyik cigánynál ez nem volna, azt el kellene fogni és ujjnyomat alapján prioráltatni. Ha kiderülne, hogy ilyen igazolvánnyal egyszer már el volt látva, súlyosan meg kellene büntetni s egyúttal azonos igazolvánnyal újból el kellene látni. A fényképeket minden 5 évben meg kellene újítani. Ezzel el lehetne érni azt is, hogy a cigány csak egy nevet viselhetne, megkönnyítené körözés esetén az elfogást és a jelenleg körözés alatt levő cigányok nagyobb része is kézre kerülne.

Helyes intézkedés lenne talán az is, ha a cigányrajkót megszűlése után az állam nevelőtelepeken helyezné el, ahol nem tanulná meg ennél fogva a cigány nyelvet sem, de nem látná folyton a bünt sem... Nem tartom lehetetlennek, hogy az ilyen kézbentartott emberpalánta jó irányba volna nevelhető és hasznos tagja lehetne idővel a társadalomnak. Vajjon nem lehetne oly törvényes intézkedést tenni, hogy a bűnös cigánytól elveszik és gyűjtőtáborba viszik a hozzátartozóját? (szülő, feleség, gyermek). Nem gondolná-e meg a cigány ilyenkor a bünt?

Beküldte: *Bolla Mihály* törzsörmes'er (Lillafüred).

A Csendőrségi Lapok folyó évi 10. számában a Cigányokra vonatkozó pályázatra, az alábbiak szerint kívánok megfelelni.

A cigányság a történelem megállapítása szerint Indiából származik. Különös keverék ez a nép, mely szétszórtan él ugyan az országokban s mégis egységesen évszázadok óta megőrizte vándor (nomád) életét.

Magyarországban élő cigányokat, hogy az ország hasznára lehessenek, II. József császárunk és később József főherceg is telepíteni akarta, azonban ez nem vált be, mert a cigánynak az állandó munkával járó foglalkozás és egyhelyben való maradás az őskori vándor nomád életével sehogysem egyezett meg.

A cigányok igen kevés kivétellel a munkától iróznak. 75%-a bűnös, furfangos életmódjából tartja fenn magát (lóalkusz, kártyavetés, jóslás, zenélés), míg 25%-a a munkából (teknővájás, vályogvetés, edényárus, tollszedés, fűzfakosár-, székkészítők, fűró, üllő, kalapács gyártók, péceggödör tisztítók és gypemesterek) élnek ugyan, de ezen munkájuk is állandó felügyeletet igényel a munkaadóval szemben, mert különben ráfizet a munkaadó.

A cigánynak igen furfangos az észjárása. Titkos hang és jelek útján érintkeznek, utaznak és mérik az időt. Ezen jeleik igen bonyolultak. Minden törzsnek és vajdának külön jelzései vannak. A jelzések fába vésett haránt, vagy keresztvonalakból állnak. Használják kihegyezett, kihámozott fákat. Útszéli fákra vesszőt, lószórt, sertéssórtét, rongyot, sündiszó tüskét, babot és tökmagot alkalmaznak.

Ezen jelek a karavánok elvonulási irányára és feltalálási helyére vonatkoznak, de ezenkívül hirdással is szolgálnak. Pl. Mi történt a törzssel? A törzsből, vagy vajdaságból, a csendőrség kit fogott el? Melyik irányból kell tartani az üldözéstől? Hol fenyeget veszély? Hol van lopásra könnyű kilátás? Ezen jelekben van a törzsfők és vajdák parancsa is.

Az időt jelekkel úgy mérik, hogy az esztendőt a három főünnep: karácsony, husvét, pünkösöd és Szent Mihály napja szerint négy részre osztják. A dátumot úgy jelölik, hogy a volt főünnep után hány vasárnap telt el és hány hétköznap. A vasárnapokat hosszukás vonalak, a rákövetkező hétköznapokat ezeken keresztül húzott függőleges vonalak jelzik fába, vagy kerítésbe belevésve. Pl. nyáron jelírás üzenetben látható négy haránt vonal és a keresztbe húzott kettő július 5-ét jelenti, vagyis pünkösöd után négy vasárnap telt el s a negyedik után következő második hétköznap a kedd, július 5.

Ezen titkos vándorjeleik nyelve apáról-fiúra, nemzedékről-nemzedékre száll és ezek nem változnak.

A jelzések magyarázata: ha a vándorcigány meghal, családja orgonaágot tűz a sátor ormára és lehetőleg orgonafával tüzel 7 napig. A nyirfaág rosszat jelent. Ez esetben a csendőrök elfogtak közülök valakit. A fűzfaág családi öröm hírnöke. Ha az újszülött fiú, akkor piros, ha lány, fehér szálát kötnek a fűzfaágra. A fenyőág eljegyzést jelent. A tölgyfa ág rég távol volt családbeli hazatérése. Bórdarab a siettetés jele. Bádogdarab, hogy az a hely alkalmas a pihenésre. Fehér toll baromfilopás alkalom. Kutyszőr gyors irányváltoztatás jele. Ezen jelek a törzs és nemzetség jelei.

A fentiekén kívül általánosan elterjedtek a szénnel és krétával rajzolt jelek, melyeket házak falára és kerítésekre írnak. Ezek útbaigazítások a házlakóinak vagyoni, családi helyzetéről.

Ilyenek: □ = semmit nem kapsz. 0000 = pénz van itt. ○ = itt ajándékot kapsz. * = itt jószívű a háznép. † = ajlatoskodj. △ = itt kártyát vethetsz. ⊗ = itt lehet lopni. ×× = veszélyes hely. ⊕ = enni adnak. †† = itt csendőr van. ⊕ = állj bosszút. ∴ = harapós kutya van.

Hangjelzések: éles füty, bagolyhuhogás, varjúkárogás. Ezek csendőrök közeledését jelzik. Háromszori békabrekegés azt jelzi, hogy a közelben baromfiól van.

Ezekén kívül még hány és hány jelzésük lehet ezeknek a kóbor, haszontalan, a nemzet testén féregként élő, dologtalan, ocsmány népségnek, akik a hatóságoknak, — de különösen a csendőrségnek, — létfenntartásukkal már igen sok munkát és bosszúságot szereztek és a jövőben is szereznek állandóan. (L. dánosí rablógyilkosság.)

A csendőrségnek (járőrök, egyes csendőrök) a cigányokkal végzett nyomozások, vagy fellépések során igen óvatosnak, körültekintőnek és bátornak kell lenni, mert megtörtént esetek bizonyítják, hogy azok a csendőrök, akik az utasításaink szigorú szabályait a cigányokkal szemben nem alkalmazták, a cigányok által végrehajtott orvtámadás során szegyenletes módon fizettek az életükkel.

Hősök a tengeren.

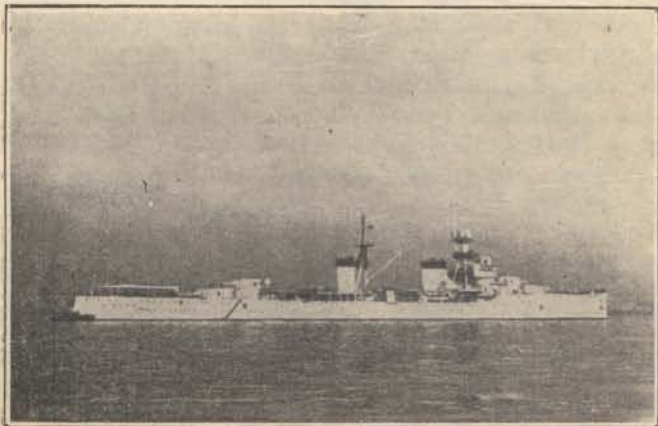
Írta: TENGHERÉSZ.

Az osztrák-magyar U 15 jelzésű búvárnaszád 1916 június 23-án a Valona—Cap Sta. Maria di Leuca, Brindisi—Corfu vonalak metszéspontjában találkozott a Corfuból jövő „Citta di Messina“ nevű olasz segédcirkálóval, amelyet a „Fourche“ nevű francia torpedóromboló kísért. Az U 15 megtorpedózta a „Citta di Messina“t, amely francia források szerint, saját legénységén kívül 2800 főnyi csapatot szállított. 2000 fő a vízbe fult. A francia torpedóromboló az olasz hajó elsüllyesztése után másfél órában keresztül vízbombákat dobált az U 15-re. A búvárnaszád legénysége a tenger mélyén a minden oldalról robbanó vízbombák pokoli zaja között idegbontó perceket élt át, de szerencsére baj nem történt, mert egyik vízbomba sem robbant oly közelről, hogy a búvárnaszádban helyrehozhatatlan kárt okozott volna. Másfél óra múlva a búvárnaszád kidugta látesövét és most már bosszút állit üldözőjén. Egyetlen torpedóval derékban kettészakította a francia torpedórombolót, amely pillanatok alatt elsüllyedt. Az U 15 parancsnoka: Feihndrich Frigyes sorhajóhadnagy épségben vezette vissza a naszádját a catarói kikötőbe.

1917 augusztus 20-án az osztrák-magyar U 47 jelzésű búvárnaszád báró Seyffertitz Hugó sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt Cap Palinál, az albán partok mentén, ellenséges búvárnaszádot pillantott meg. Torpedót lőtt rá, de nem talált. Három óra múlva az U 47 nehéz üldözés után ellenfelét, a francia Circé-t egy további torpedóval mégis elsüllyesztette. A Circének csupán a másodtiszjtét sikerült megmenteni. A francia búvárnaszád többi legénysége a tengerbe fult.

A németek, mint már említettem, 199 búvárnaszádot veszítettek az ellenség előtt. Egy ilyen tragédiát fogok most röviden leírni, Gordon Campbell angol tengernagy „My Misteri Ships“ című műve nyomán, aki annakidején, 1917. évben, a „Pargust“ nevű angol búvárnaszád espadahajó parancsnoka volt.

A „Pargust“ 3000 tonnás közönséges tehergőzös volt. Nyolc esomót futott óránként (egy esomó = 1 tengeri mérföld). Különleges rendeltetésének megfelelően, az alkalmazás előtt először természetesen át-

Könnnyű cirkáló.

alakították. A hajótestet az eddigi hármás felosztás helyett 5 vízhatlan válaszfalal elreteszelt részre osztották. Ezzel, torpedó vagy tüzéségi találatra és az azzal kapcsolatos vízbenyomulásra gondolva, a hajó úszóképességét fokozták. A hajó fegyverzete egy darab 10 cm-es, 4 darab 12 fontos ágyúból, gép-ágyúból és géppuskákból állott. Az ágyuk összekapcsolható állványokra voltak szerelve, tehát alacsonyban, könnyen rejthetően simultak a fedélzethez. Az állványokat egyetlen gombnyomásra fel lehetett kattantani. Az ágyuk ezenkívül különböző fedélzeti felépítményekbe voltak rejtve, például térképházba, kabinokba beépítve. E helyiségek falai, amelyek az ágyut leplezték, szükség esetén gombnyomásra lehullottak. Mivel abban az időben az összes kereskedelmi hajóknak volt már ágyujuk, a Pargust fedélzetének fari részén is felszereltek jó messzire látható módon egy ágyut, nehogy a Pargust elüssön a többi kereskedelmi hajók külsejétől és ezáltal a német búvárnaszádok gyanúját felébressze. A fegyverzet kiegészítéséül a hajóhid alatt, mindkét oldalon egy-egy torpedóvetőcső volt beépítve. A torpedóvetőcsövek kifelé gondosan álcázva voltak. A torpedólövést a parancsnok, különleges berendezés segítségével, a parancsnoki hídról oldhatta ki. A hajó farán újrendszerű dobókészülék mellett nagymennyiségű vízbomba volt tárolva. A hajó minden olyan anyagot és eszközt magával vitt, amelyek segítségével külsejét folyton változtathatta. (Pl. szín, a fedélzeten lévő látszat rakomány kulisszái, az árbócok száma, a kémények száma, nemzetiségi jelzések a hajófalán, különböző lobogók stb.) Tisztek és legénység, bár valamennyien tagjai voltak az angol haditengerészetnek, a kereskedelmi hajók személyzetének szokásos öltözetét viselték. A hajóra váró feladatoknak megfelelően alaposan kiképezték őket és minden elképzelhető mozzanatot besúlykoltak velük.

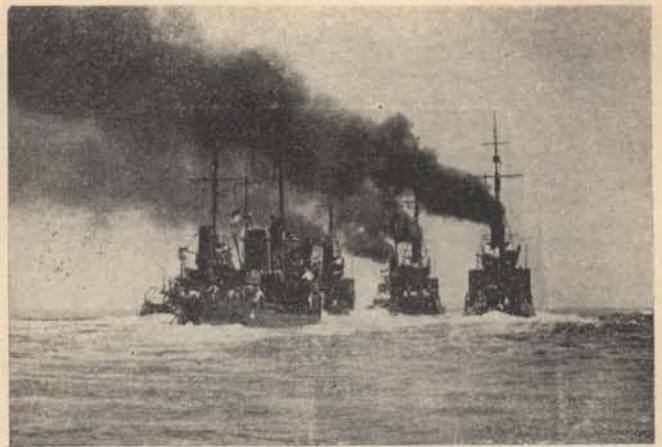
A „Pargust“ 1917 júniusának első napjaiban futott ki a nyílt tengerre, és Anglia nyugati vizein, tehát azon a részen, amelyet a németek haditerületnek nyilvánítottak, megkezdte a búvárnaszád vadászatot. Éjjel a hajó mindig nyugat felé tartott, aztán külsejét megváltoztatva a hajnali órákban az angol partok felé fordította az orrát, hogy a német búvárnaszádokban azt a hitet keltse, hogy Amerikából árut szállít Angliába. A hajó legénysége sohasem tudhatta, hogy mikor figyelni észrevétlenül valamelyik német búvárnaszád, ezért a legénységnek a fedélzeten úgy kellett viselkedni, mozogni, amint az a kereskedelmi hajókon általában szokásos. A legénység erre is alaposan be volt sulykolva. Campbell kapitány el volt határozva arra, hogy nyugodtan meg hagyja magát torpedózni csak azért, hogy sülyedő hajójáról is el tudja pusztítani az esetleg már semmi veszélyt sem gyanító s így elővigyázatlanul felmerülő német búvárnaszádot. El volt tökélyen és ilyen értelemben parancsot adott tisztjeinek is, hogy ellenséges torpedó közeledtekor nemcsak, hogy nem fog kitérni, hanem hajójával úgy manőveroz, hogy a torpedó feltétlenül találjon.

A Pargust rádiója révén tudta, hogy körülötte a német búvárnaszádok nagy munkában vannak. Antennája állandóan S. O. S. jeleket fogott, melyeket a megtorpedózott, sülyedő hajók küldtek.

Június 7-én reggel a Pargust háborgó tengeren, zuhogó esőben az angol partok felé tartott. 8 órakor

Campbell kapitány észrevette, hogy jobb felől kilőtt torpedó közeledik a hajó felé. Néhány pillanat múlva a torpedó, mely kissé magasan lehetett beállítva, a hajó vízvonala magasságában, a gépháznál robbant, 12 m²-es léket vágva a hajó oldalába. A gépberendezés teljesen elpusztult, a gépész meghalt, a gépterem megtelt vízzel. A gépházban tartózkodó hajómérnököt a légnyomás a szűk fedélzeti feljárón keresztül feldobta a fedélzetre, de csodálatos módon semmi komolyabb baja nem történt. A másodgépész annak köszönhette az életét, hogy a robbanás pillanatában egy jelentéssel éppen a fedélzeten járt. A pánikrészleg matrózai kezdtek ezután munkához. Kitűnően csinálták a dolgukat. Ez nem is csoda, hisz százszor és százszor sulykolták. Vad rémülettel szaladgáltak össze-vissza a fedélzeten, kiabálva, jajveszékelve. Ügyetlenül bocsátották vízbe a mentőcsónakot, amelybe azután egymás hegyénhátán, egymást letaposva igyekeztek beszállni. A mentőcsónak már el akarta magát lökni a hajó oldalától, midőn éktelen jajveszékeléssel megjelent az elkésett „fütő“ a fedélzeten, hóna alatt egy kalitkába zárt papagállal. Először a papagályt helyezte el a mentőcsónakban, azután maga akart beleugrani, de olyan ügyetlenül, hogy a vízbepottyant. Úgy kellett kihalászni. Mindez csupán színház, jól betanult szerepek alakítása volt. Az angolok tudták, hogy a német búvárnaszád látócsövén keresztül élesen figyel a tenger mélyéről. Azt a benyomást kellett nyernie, hogy valóban ártalmatlan kereskedelmi hajót torpedózott meg, amelynek legénysége pánikszerűen menekült. A hajó tehát nem más többé, mint a legénység által elhagyott süllyedő félben lévő roncs. Ha ezt sikerül elhítenni, akkor a búvárnaszád felmerül a vízszíne, a mentőcsónakok közelébe igyekeznek, hogy az elsüllyesztett hajó nevét, nemzetiségét, tonnatartalmát és rakományát megállapítsa, továbbá, hogy a hajó süllyedését néhány közvetlen közelből tett gránátlövéssel meggyorsítsa.

A német búvárnaszád egyelőre még nem merült fel. A víz alatt óvatosan körülhajózta a „Pargust“-ot. Utját csak a látócsöve jelezte. A „Pargust“ olyan erősen megdőlt, a beözönlött víz súlyától, hogy a hajó faránál a habok már a fedélzet korlátját nyaldosták. Mivel azonban a gépterem mind a két oldalt vízhatlan válaszfalakkal volt a hajó további részeitől elrekeszelve, a „Pargust“ egyelőre még nyugodtan úszott a vizen. A parancsnok, az ágyúk és a torpedók kezelőlegénysége jól rejtőzve, lélekzetüket visszafojtva, szorongtak a harcállásaikon. Kifelé a hajó a megfigyelő számára a teljes elhagyatottság képét nyújtotta. A német búvárnaszád még egy kört írt le a víz alatt, a „Pargust“ körül, és csak azután szánta rá magát, a felmerülésre. 8 óra 35 perc volt, amikor a német búvárnaszád karsu, szürke, acélteste áttörte a tenger felszínét. A búvárnaszád felbukkanásának helye nem volt kedvező a „Pargust“ számára, mert bár mindössze 50 méter távolságra vesztegelt, de olyan irányban, hogy a „Pargust“ csupán a hajó farán elhelyezett ágyúját tudta volna használni. Campbell kapitány tehát hidegvérűen várt a kedvezőbb alkalomra. A csónakba szállt legénység parancsnoka látta, hogy Campbell kapitány olyan kedvező helyzetre vár, amelynél összes ágyúival tüzelhet. Ezért a csónakkal, amelyen eddig távolodtak a hajótól, újból közeledni kezdtek hozzá és a

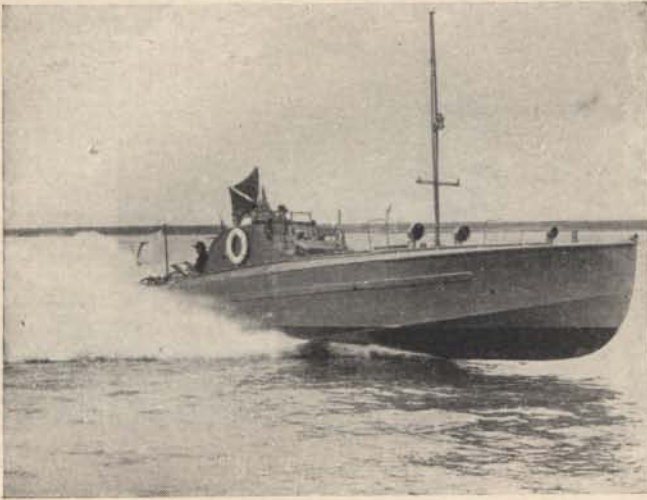
Aknakereső hajó-flotilla.

hajó farát ívben körülcsónakázva, át akartak jutni a „Pargust“ másik oldalára. A csónakparancsnok arra számított, hogy ez az érthetetlennek látszó magatartása felbőszíti a németeket, a búvárnaszád a csónak után megy és kinyitják a torony csapóajtót is, hogy a csónaknak utasítást adjanak. Jól számított. A németek beugrottak ennek a trükknek. A búvárnaszád követte a csónakot, a csapóajtó felpattant és a toronyban megjelent a búvárnaszád parancsnoka szócsővel a kezében. Időközben a csónak legénysége, vadul evezve, megkerülte a „Pargust“-ot és maga után esalogatta a német búvárnaszádot, amely most már a legelőnyösebb helyzetben alig 50 m távolságban hosszában feküdt a „Pargust“ oldala mentén. Ebben a pillanatban a mentőcsónak éles fordulattal irányt változtatott és egyenesen a „Pargust“ felé evezett.

8 óra 36 perckor Campbell kapitány kiadta a tűzparancsot. A „Pargust“ árbocára felszökött az angol hadilobogó, az ágyúk álcái lehullottak, az ágyúállványok gombnyomásra felpattantak és a „Pargust“ összes ágyúi 50 m távolságról gyilkos gránát tüzet zúdítottak a német búvárnaszádra. Erről a kis távolságról minden lövés talált. A búvárnaszád igyekezett menekülni, de folyton újabb és újabb találat érte, míg végül kb. 300 m távolságra, miután valami felrobbant a naszádon, hirtelen elsüllyedt. A tűz megnyitásától kezdve a harc mindössze 4 percig tartott. Az angol ágyúk egyenként átlag 38 gránátot tüzeltek el. Az elsüllyedés színhelyére siető csónakok csupán egy tisztet és egy matrózt tudtak megmenteni.

A „Pargust“ mozdulatlanul vergődött a tengeren egész délig, amikor egy órhajó érkezett a helyszínre és vontatókötélre véve, bevontatta Queenstown kikötőbe, ahova másnap 15 órakor értek. Ütközben egy amerikai és egy angol torpedóromboló is csatlakozott hozzájuk és biztosította őket.

Ezért a haditettéért a „Pargust“ másodtiszteje és egy matróza megkapta a legmagasabb angol katonai kitüntetést, a Viktória-keresztet. (Campbell kapitánynak már megvolt ez a kitüntetés; őt elismerésképpen soronkívül előléptették.) A hajó legénysége természetesen megkapta az 1000 angol font pénzbeli jutalmat is, amely minden búvárnaszád elsüllyesztéséért járt. Érdekes, hogy ezt a jutalmat az angoloknál, a régi kalózvilágból visszamaradt szokásból

Gyorsnaszád.

még a világháborúban is vérdíjnak nevezték hivatalosan. Campbellnek ez volt a harmadik német búvárnaszádja, amelyet elsüllyesztett. Később Saltzwedel német főhadnagyban kemény ellenfélre talált. Ótórás ütközet során, illetve után a csapdahajó pusztult el, a német búvárnaszád elhajózott anélkül, hogy baj érte volna. Campbell kapitányról meg kell állapítani, hogy mindig lovagias ellenfél volt. Így harcolt és így viselkedett mindig mint győztes is. Saltzwedel főhadnagy, aki egyike volt a legjobb német búvárnaszád parancsnokoknak később, az UD—81 jelzésű naszádjával, akkor már mint kapitány, 1917 december 2-án a La Manche-csatornában aknára futott és 28 főnyi tisztjével és legénységével elpusztult. Csupán 4 ember menekült meg. A mai német flotta egyik búvárnaszád flotillája a Saltzwedel nevet viseli.

*

1916 december 3-án Max Vallentiner kapitány U 38 jelzésű naszádjával behatolt a Madeira szigetén lévő Funchal megerősített kikötőbe és ott a szárazföldi ütegek gyilkos tüzevel mit sem törődve, megtorpedózta és elsüllyesztette a Surprise nevű francia ágyúnaszádot, a Cangourough búvárnaszád kísérőhajót és egy angol kábelgőzöst. Ezután a szárazföldi ütegek felé fordulva, azokat a tüzérségi tüzevel elhallgattatta. E merész tettéért a Pour le Merite rendjelet kapta. Vallentiner kapitány egyike volt a legjobboknak. Számátalan szép búvárnaszád siker fűződött a nevéhez. 300.000 tonna hajóúrt süllyesztett el és ezzel a teljesítménnyel a rekorderek között a harmadik helyre küzdötte fel magát.

*

1918 július 3-án a zeebrüggei kikötőből kifutott az U 110 jelzésű német búvárnaszád Werner Fürbringer kapitány parancsnoksága alatt. Két nap múlva a naszád Hartlepool közelébe, a tervezett működési területre jutott. Ebben az időben az angol búvárnaszád-elhárítás már nagyon tökéletesen működött. Az U 110 számolt is ezzel. A nappalokat a víz alatt töltötte és csak éjjel és hajnalkor vadászott az angol partok mentén. Néhány napi eredménytelen cirkálás után a búvárnaszád északi irányba haladó, hadihajókkal biztosított szállítmánnyal

(convoy) találkozott össze. A szállítmányból sikerült ugyan egy hajót kilőnie torpedólövéssel, de azután az U 110 alig tudott menekülni attól a szörnyű vízbombazáportól, amelyet az angol őrhajók és torpedórombolók rázúdítottak. Július 19-éig eredménytelenül portyázott az U 110. Ezen a napon a szerencse rámosolygott, mert egy délfelé haladó hatalmas szállítmány éppen feléje tartott. Értékes valami lehetett, mert a szállítmány körül csak úgy hemzsegték a torpedórombolók és motoros naszádok. A szállítmány biztosítását, a levegőben, egy kötött léggömb és három repülőgép egészítette ki. A kötött léggömböt az egyik hajó vonszolta. Ezt a szállítmányt megtámadni egyenesen Istenkísértés számba menő elhatározás volt. De Fürbringer kapitány egy pillanatig sem habozott. Azonnal támadásra indult. Az U 110 a víz alatt éppen átbújt egy torpedóromboló alatt és mind a négy elülső torpedócsövét lökés helyzetbe helyezte, midőn Fürbringer kapitány a látócsövön keresztül ellenséges járóművet látott szédületes sebességgel pontosan a látócső felé közeledni. Az angolok észrevették a búvárnaszádot. A tánc, amely az U—110 haláltáncává vált, megkezdődött. „20 m-re alámerülni!” — vezényelte Fürbringer kapitány. Alig teljesítette a legénység a parancsot, midőn három vízbomba robbant a naszád közvetlen közelében. A gépterem vízbetörést jelentett a központba, az első és hátsó mélységű kormány felmondta a szolgálatot. A naszád orra a mélységi kormányok állása következtében, amelybe beszorultak, felfelé törekedett. Fürbringer kapitány attól tartott, hogy a naszádot nem tudja mélységen tartani és az felbukkan a víz színére. Az összes legénységet a naszád orrába parancsolta tehát, hogy azt, az élő testek súlyával lenyomják. Egyidejűleg a szabályozó-tankba is vizet bocsáttatott. A vízbombák úgylátszik nagy rombolást végeztek, mert mindez mit sem használt. A naszádot nem lehetett mélységen tartani, folyton emelkedett és végül tes tével áttörte a víz felszínét. Fürbringer kapitány még egyszer megpróbálkozott a naszád megmentésével. Elrendelte az összes merülőtartályok vízzel való megtöltését. Ez sem használt. A naszád rendületlenül a víz felszínén maradt. A látócsövön keresztül pillantás zűrzavaros képet mutatott. Köröskörül hemzsegték az ellenséges torpedórombolók és motoros naszádok, vadul tüzelve a merülésképtelenné vált búvárnaszádra. Egyikük éppen nekirohanásra készült. Az összeütközés, amely az U—110 elejét súlyosan megrongálta, be is következett. A naszád süllyedni kezdett, de úgy, hogy most már a tenger fenekéig nem is lett volna megállás. Fürbringer kapitány a veszélyt felismerve, az összes merülő tartályokba sűrített levegőt fuvatott, hogy a süllyedést megakadályozza. Ez segített. A naszád annyira felmerült, hogy a fedélzetre vezető csapóajtók szabaddá váltak. Erre Fürbringer kapitány kiadta azt a szomorú vezényszót, amely minden tengerésznek a legkeservesebb: „Mindenki hagyja el a naszádot!” A naszád legénysége a szűk feljárókon át a fedélzetre tódult, majd a vízbe ugrált, mert egy ellenséges torpedóromboló újabb nekirohanásra készült. Az U—110 a nekirohanás után elsüllyedt. A vízben életükért küzdő legénységére az angol hadihajó matrózai pisztolyokkal, puskákkal, géppuskákkal formálisan vadásztak. Ez az embervadászat csak

akkor ért véget, mikor a szállítmány kereskedelmi hajói, köztük számos semleges hajó, a helyszín felé közeledtek. Az angol hadihajók csak ekkor szünettek be az öldöklést és bocsátották vízre mentőcsónakjaikat, amelyek a még életbenmaradt németeket, köztük Fürbringer kapitányt is, kihalászták.

(Folytatjuk.)

A katonadijszabásról.

Ismerteti: **BERZEVICZY LÁSZLÓ g. százados.**

A világháborút megelőző békeévekben többekévesebbé minden államban a katonai szállítások és szállítmányok bizonyos kedvezményes díjtételek alkalmazása mellett bonyolítottak le, mondhatnók, hogy a fegyveres erő e téren bizonyos kivételes elbánásban, kiváltságban részesült. A legtöbb állam hadereje, fegyveres ereje ezt a kedvezményt a mai napig is fenntartotta.

A volt Osztrák-Magyar-Monarchiában is a katonai vonatkozású szállítmányozásra és szállításokra külön „Katonadijszabás” volt érvényben, amely az összeomlás után örökségképpen reánk maradt. Ezt a „Katonadijszabás”-t 1920. évben az alkotmányos viszonyok helyreállítása után a politikai helyzet és a trianoni békeszerződés kényszerítő körülményei következtében fenntartani, illetőleg a honvédség akkor adott viszonyaira alkalmazni nem lehetett s így az hatályát veszítette. Eltekintve ezektől a körülményektől, a régi „Katonadijszabás”-t már csak a magyar államvasutakat az összeomlást követő időkben és a megszállások alatt ért súlyos anyagi károsodások következtében sem lehetett fenntartani.

Azóta a honvédségi, általában a katonai személyek, szállítmányok és áruk fuvarozása rendes polgári vasúti díjszabás mellett történt és csak kivételesen volt egyes legénységi állománybeli rendfokozatú egyénekre, egyes cikkekre, szállítmányokra, bizonyos szerény keretek között megállapított szállítási díjkedvezmény érvényben.

A hadsereg érdekében azonban vissza kellett térni a katonaszállítmányok viteldíjainak egységes és méltányos rendezésére, ezért az illetékes érdekeltségekkel egyetértésben a honvédelmi miniszter úr az 51.000/eln. 1938. számú körrendeletével a „Katonadijszabás személyek és áruk vasúti fuvarozására” tervezetét kiadta (E.—26.) és 1938. évi december hó elsejével életbeléptette.

A katonadijszabás határozványai teljes egészükben, mint részleteiben is, a csendőrségi személyek és áruk vasúti fuvarozására is vonatkoznak s az 1939 január 1-i Csendőrségi Közlönyben közzétett 152.896/Vl.-b. 1938. számú belügyminiszteri körrendeletet a csendőrségnél is életbe léptette.

Céлом az, hogy a katonadijszabás és vele párhuzamosan a Végrehajtási utasítás határozványainak, különösen a csendőrséget közelebbről érintő rendelkezések ismertetése mellett azokra a gyakorlati szempontokra mutassak rá, amelyek a csendőrség szolgálati ténykedései közben és vonatkozásaiiban felmerülnek.

Mielőtt a katonadijszabás részletkérdéseinek magyarázatába bocsátkoznánk, szükségesnek tartom, hogy kiterjeszkedjem a katonadijszabás tagozódá-

sára és részleteinek csoportosítására, ez megnyitja azt, hogy szükség esetén mit, hol keressük.

A katonadijszabás két füzetből áll. Az első azokat a határozványokat foglalja magában, amelyek érvényesek mindazon vasutak vonalain, a díjszámítás a m. kir. államvasutak és a keze alatt álló helyi érdekű vasutak tarifájával egyezik.

Ezek a vasutak:

- I. Bodrogközi gazdasági vasút.
- II. Budapesti helyi érdekű vasutak,
- III. Debrecen—nyirbátori helyi érdekű vasút,
- IV. A győr—sopron—ébenfurti vasút és az a kezelt fertővidéki helyi érdekű vasút,
- V. Magyar királyi államvasutak és a keze alatt lévő:

1. Duna-Száva-Adria-Vasúttársaság (azelőtt Vaspályatársaság),
2. Bánréve—ózdí,
3. Boldvavölgyi,
4. Kecskemét—fülöpszállási,
5. Nagykároly—mátészalka—csapi,
6. Pápa—bánhidai,
7. Pécs—bátaszéki,
8. Szatmár—mátészalkai,
9. Vác—budapest—gödöllői.
- VI. Mohács—pécsi vasút.
- VII. Nyiregyháza vidéki kisvasutak,
- VIII. Szeged—csanádi vasút.

Ez a füzet A)—F) fejezetek alatt tárgyalja a katonadijszabás alkalmazásával kapcsolatos rendelkezéseket. A végéhez fűzött G) I. fejezet a személyek, útipoggyász és betegszállító kocsik fuvarozására vonatkozó díjszámítási táblázatot, a G) II. fejezet a személyvonathoz feladott élőállatok, továbbá gyorsárúk fuvarozásának díjszámítási táblázatot, G) III. fejezet pedig a teherárúként feladott élőállatok, továbbá a teherárú fuvarozásának díjszámítási táblázatát közli. Ehhez a füzethez tartozik a Függelék, amely különleges küldemények és szállítmányok fuvarozására vonatkozik.

A második, az úgynevezett Pótfüzet két részből áll: az I. Rész

- az Alföldi Első Gazdasági Vasuton,
- a Ceglédkörnyéki Gazdasági Vasuton,
- a Debrecen Városi Erdei Vasuton,
- a Hegyközi Vasuton,
- a Kecskeméti Gazdasági Vasuton,
- a Szegedi Gazdasági Vasuton

a katonaszemélyek és áruk fuvarozására vonatkozó határozványokat ugyancsak A)—F) fejezetek alatt tartalmazza. Ezeknek a vasutaknak díjszámítása az első füzetben felsorolt vasutak tarifájához tartozik, vagy teljesen eltér, amelyet a Pótfüzet végéhez fűzött I. a.; II. a. és a III. a. díjszámítási táblázatok tartalmaznak.

A Pótfüzet II. Része

- a Mátравasút és
- a Lillafüred—ómasa—garadnai vasút díjmenyéit tárgyalja.

A Mátравasút katonaszemélyek szállítása és a polgári díjszabás szerinti díjakból 66% enyhítést ad, teherszállítmányok után pedig a pol-

Ki tudta?

Az első vasutat Angliában építették.

dijszabás 70%-kal mérsékelt díjtételeit alkalmazza.

A Lillafüred—ómasa—garadnai vasút katonaszemélyek szállítása esetén a polgári dijszabás 75%-kal rövidített menetdíj tételeit alkalmazza s teher szállítványok után tonna kilométerenkint 13 fillér fuvardíjat számol.

Ezzel felsoroltam mindazokat a vasutakat, amelyekre a katonadijszabás érvénye kiterjed.

A katonadijszabás szerinti menet- és fuvardíjakat az egyes vasutak kilométermutatói szerinti távolságok tekintetbe vétele mellett — amelyeket a közhasználatban lévő „Hivatalos Menetrendkönyv”-ben is meg lehet találni — kell megállapítani.

Budapest köztudomás szerint a vasuti hálózatban metszópontot képez. Budapesten keresztül való utazások és szállítványozások esetében a menetdíjak, poggyászdíjak és fuvardíjak kiszámítása az összesen megtett kilométertávolságok után a budapesti metszópontokra való tekintet nélkül történik. Ez annyit jelent, hogy a kiindulási állomástól Budapestig és Budapeستől a rendeltetési állomásig megtett kilométer távolságokat össze kell adni és a menetdíjakat az összeadott kilométertávolságoknak megfelelően egy összegben kell megállapítani.

Egy legénységi állományú csendőregényen idegen hatóság felhívására Győrből Miskolcra utazik. A kilométerek figyelembe vétele mellett megtett út távolsága Győrtől—Budapestig 150 kilométer, Budapesttől—Miskolcig 189 kilométer. Az össztávolság tehát 339 kilométer, amelyik után a katonadijszabás G—I. Fejezetének dijszámítási táblázata szerint személyvonaton a harmadik kocsiosztály utáni menetdíj 6 pengő 10 fillér.

Ha az államvasutak vonalait netán idegen (mágán) vasutak vonalai szakítanák meg, akkor az államvasutak részvonalaira külön-külön megállapított kilométertávolságokat össze kell adni és a menet-, illetve fuvardíjakat az így eredményezett össztávolság után kell megállapítani. A magánvasutak részvonalaiban tett utazás, vagy szállítás után pedig — bizonyos esetek kivételével — az elszámolást külön kell megejteni.

A magyar királyi államvasutak általában a katonaszemélyek után úgynevezett katonamenetjegyet más vasutak állomásaira közvetlenül nem szolgáltatnak ki, útipoggyász és szállítványokat nem számolnak el, hanem csak azon máv. határállomásig, ahol a magánvasút vonalai a máv. vonalához csatlakoznak. Innen a rendeltetési állomásig a katonamenetjegyet újból meg kell váltani, illetőleg a katonaszállítványt újból el kell számoltatni.

A nyírbátori őr járőre az önbuzgalomból elfogott katonaszökevényt az illetékes honvédparancsnoksághoz Szolnokra kíséri. Járőr Nyírbátortól—Debrecenig a Debrecen—nyírbátori helyiérdekű vasúton, valamint Debrecen-től—Szolnokig a máv. vasúti vonalon általánosított utazásra jogosító menetlevéllel utazik. A katonaszökevény után azonban Nyírbátortól—Debrecenig 62 kilométer távolságra a nyírbátori vasútállomáson a III. kocsiosztály után katonamenetjegyet vált, amelynek ára 1 pengő 20 fillér. Debrecenben a vasuti állomáson Debrecen-től—Szolnokig a máv.-nak 101 kilométeres útvonalára külön katonamenetjegyet tartozik váltani, amelynek ára a díjatszámítási táblázat szerint a III. kocsiosztály után 2 pengő.

Ezek előrebocsátása után térjünk át külön-külön

I. a személyek, II. az útipoggyász és III. az áruk fuvarozásával kapcsolatos részletkérdésekre, amelyek a csendőregénynek szolgálati, részben magánutazásainál és az átköltözködéseknel felmerülnek.

I. SZEMÉLYEK FUVARÓZÁSA.

1. Szolgálati utazások alkalmával.

a) Katonadijszabás szerinti menetdíjak megfizetése ellenében utazhatik általában minden tényleges állományú csendőregényen (tiszt és legénység) szolgálati utazása és átköltözködése alkalmával, ha „hivatalos katonai utazási okmány”-t a vasuti jegypénztárnál felmutat és a katonai utazási okmányban részére előírt kocsiosztálynál magasabb osztályt nem vesz igénybe.

Hogy mit kell hivatalos katonai utazási okmány alatt érteni, arra a Végrehajtási utasítás úgy rendelkezik, hogy az ezidőszerint érvényben lévő katonai utazási okmányokat további intézkedésig érvényesnek kell elfogadni. Ilyenek többek között a Behívójegy, Szabadságolási igazolvány, Menetlevél, Nyiltparancs, Szolgálati lap, Szállítmánylevél, stb. Meg kell jegyezni, hogy a nyomozók részére rendszerezett Járőrnaplót a vasút hivatalos katonai utazási okmány gyanánt nem fogadja el.

A katonadijszabás bevezetése nem érinti a belügyminiszter úrnak a szolgálatban egyenruhában utazó csendőregénynek vasuti menetdíjainak általánosítására az érdekelt vasutakra kötött megállapodását. Így a szolgálatban utazó csendőrtisztek a 85.037/VI.-b. 1939. számú belügyminiszteri körrendelet (81/939. Cs. K.) szerint a magyar királyi államvasutak és a kezelése alá tartozó vasutak vonalain, a csendőrlégénység pedig a 113.100/VII.-b. 1938. számú belügyminiszteri körrendeletben (20/1933. Cs. K.) szabályozott esetekben és az általánosítás alá tartozó vasutakon egyenruhában teljesített szolgálati utazása alkalmával nem a katonadijszabás szerinti menetdíjak fizetése mellett, hanem általánosított utazásra jogosító menetlevéllel kötelesek utazni.

b) Katonadijszabás szerint utazhatnak a csendőrségi szolgálatra behívott próbacsendőrrök lakóhelyüktől — ahonnan szolgálatra behívták őket — az illetékes csendőrparsznoksághoz történő bevonulásuk alkalmával. Ezeket ugyanis, ha általánosítás alá eső vasutak vonalain utaznak is, mint még nem egyenruhában utazókat, általánosított utazásra jogosító menetlevéllel ellátni nem lehet.

A csendőrségtől leszerelt tartózkodási helyükre szintén a katonadijszabás szerinti menetdíjak megfizetése mellett utazhatnak.

c) A csendőrség által valamely honvéd parancsnokság, intézet, vagy hatóság felhívására, vagy akár önbuzgalomból is elfogott és az illetékes honvéd parancsnoksághoz, hatósághoz elővezetett, illetve bekísért katonai szökevényeket, katonai utazási okmány mellett történő elővezetésük esetében a katonadijszabás szerinti menetdíjak fizetése mellett kell szállítani.

d) Az illetékes parancsnokság, vagy hatóság felhívása alapján a magyar királyi csendőrség által

Ki tudja?

Mi a pirománia és mi a kiromantia?

Szervusz...

(Bálint törm. v. felv.)

elővezetni rendelt leventéket szintén a katonadij-szabás szerinti menetdíjak fizetése ellenében kell szállítani.

e) Más tárcák, idegen hatóságok külön felhívására és ezek érdekében teljesített utazásoknál, amelyeknek költségeit a felhívást kibocsátó hatóságok (bíróságok, ügyészségek, stb.) megtérítik, az elővezetés foganatosítására kivezényelt csendőrök saját személyükre nézve minden esetben a katonadij-szabás szerint készpénzben megváltott katonamenetjeggyel utaznak. Ezekben az esetekben az elővezetést eszközöző csendőregyének által a katonamenetjegy megváltása még abban az esetben is kötelező, ha olyan vasutak vonalain utaznának, amelyekben más szolgálati utazásuk alkalmával általánosított vasuti utazásra jogosító menetlevelet vehetnének igénybe.

f) A csendőrség által elfogott vagy elővezetendő polgári egyének (foglyok, stb.) vasuti szállítása esetében utánuk minden esetben a rendes polgári dijszabás szerinti vasuti menetjegyet készpénzben kell megváltani, mert ezekre nézve a katonadij-szabás határozványai kiterjesztve nincsenek.

2. Átköltözködések alkalmával:

a) A csendőrség tisztjei és legénységi állományú egyénei átköltözködési utazásuk alkalmával, ha nem általánosítás alá eső vasutak vonalain utaznak a saját személyük után, családtagjaik után pedig a katonadij-szabás hatálya alá tartozó összes vasutak vonalain a katonadij-szabás szerinti vasuti menetdíjakat fizetik. Ha az átköltözködés saját költségükre történik, a katonadij-szabás igénybevételére ez esetben is igényük van.

Nem játszik szerepet az a körülmény, hogy a családtagok és a megengedett számú szolgák (háztartási alkalmazottak) a családfővel együtt vagy elkülönítve utaznak. Ha a családtagok és a háztartási alkalmazottak nem a családfővel együtt utaznak, hanem az átköltözködést a családfőtől elkülönítve teljesítik, őket a különutazás esetében katonai utazási okmánnyal el kell látni.

A 4 éven aluli gyermekek számára való tekintet nélkül díjmentesen utaznak. A 4 évnél idősebb gyermekek katonadij-szabás szerinti teljes menetdíjat fizetnek.

b) A csendőrségnél alkalmazott állami rendszerű polgári altisztek és kisegítő szolgák esetleges szolgálati utazásuk alkalmával, valamint átköltözködésük alkalmával, tekintet nélkül arra, hogy hivatalból, vagy saját kérelmükre helyeztetek át, úgy saját személyük, valamint családtagjaik után a katonadij-szabás szerinti menetdíjat fizetik abban az esetben, ha a katonai utazási okmányukat a jegypénztárnál felmutatják. Ezeket átköltözködési utazásuk alkalmával katonai utazási okmánnyal el kell látni.

3. Egyéb, vagy magánutazás eseteiben:

a) Tisztek, legénységi állományú egyének úgy saját maguk, valamint feleségük és családi pótlékban részesülő családtagjaik egészségügyi intézetbe történő beutalásuk esetén a tartózkodási helyükön kívül fekvő gyógyintézetekbe és onnan vissza tartózkodási helyükre katonai utazási okmány alapján katonadij-szabás szerinti menetdíjakat fizethetnek.

b) Tisztek a már említett szolgálati és átköltözködési utazásaikon kívül magánutazásaiknál katonadij-szabást egyáltalában igénybe nem vehetnek. Ide tartozik a tiszteknek ideiglenes szabadságolása és egyéb magánügyben való utazása, amikor nem a csendőrségi igazgatás terhére történő szolgálati utazásról van szó. Ezeknél az utazásoknál tisztek, szabadságolási igazolvány alapján katonadij-szabás szerinti menetjegyek kiszolgáltatását a vasuti pénztáraktól a honvédelmi miniszter úrnak e tárgyban külön is kiadott 80.329/eln. 20. 1939. számú rendelete értelmében nem is kérhetik.

Mint hogy a tisztek a féláru jegy váltására jogosító arcképes igazolványukat a kincstár érdekében a vasuti általánosítás és a katonadij-szabás életbeléptetése következtében a kincstár érdekében igénybe nem vehetik, a vasuti félárújegy váltására

jogosító arcképes igazolványuk kiváltása, illetve évenkénti érvényesítése kizárólag magánügyük. Ezért az igazolványuk érvényesítése esetében általuk fedezett és az első szolgálati út alkalmával eddig felszámítható 8 pengő térítési díjra igényt nem tarthatnak.

c) Az ideiglenesen szabadságolt csendőr legénység, ha állomáshelyéről szabadságolási helyére és onnan vissza állomáshelyére utazik, „Szabadságolási igazolvány“ alapján a menetdíjat a Katonadijszabás szerint fizeti.

A katonadijszabás életbeléptetése következtében a m. kir. honvédelmi miniszter úr a 81.257/el. 20. 1939. számú rendeletével (14/1939. Cs. K.) a csendőrlegénység részére új egységes mintájú „Szabadságolási igazolvány“-t rendszeresített. Ezzel egyidejűleg a csendőrlegénység részére rendszerezve volt régebbi „Szabadságolási igazolvány“ hatályát veszítette.

Természetes tehát, hogy a 151.669/VII.-b. 1934. számú rendelettel kiadott és ellenőrzési számmal ellátott fehér szabadságolási igazolványok, amelyek a vasuti félárújegy váltására jogosító arcképes igazolványra nem jogosult legénységnek (csendőr és próbacsendőr) időszaki szabadságolása alkalmával egyes vasutak vonalain 30—33% kedvezményt biztosítottak, az érdekelt csendőrlegénység részére szabadságolásuk alkalmával többé ki nem adhatók.

Az újonnan rendszeresített „Szabadságolási igazolvány“-nyal ideiglenes szabadság esetében a katonadijszabás végrehajtási utasítása szerint az összes legénységi állományú egyéneket el lehet látni, amelynek — mint katonai utazási okmányok — alapján érdekelték szabadságolási helyükre és

onnan vissza állomáshelyükre történő utazásuknál készpénzfizetés mellett katonadijszabásszerinti menetjegyet válthatnak. E rendelkezés és a katonadijszabás életbeléptetése tárgyában kiadott 152.896—VI.-b. 1938. számú belügyminiszteri körrendelet (1/1939. Cs. K.) 5. pontjának második bekezdése között látszólagos ellentét van, mert míg a katonadijszabás C) Fejezetének 1/c. pontja a katonadijszabásban biztosított menetkedvezmény igénybevételére jogosító „Szabadságolási igazolvány“ kiadása tekintetében a csendőrlegénység között rendfokozatok szerint korlátozásokat nem tesz, és az utazási kedvezményt az összes legénységi állományú csendőryegyenekre kiterjeszti, addig a fentebb említett s a katonadijszabást életbeléptető körrendelet szabadságolások alkalmával ezt a kedvezményt csak a vasuti arcképes igazolvánnyal nem bíró csendőrlegénységre, vagyis a csendőrökre és a próbacsendőrökre korlátozza.

Tény az, hogy a 152.896/VII.-b. 1938. számú belügyminiszteri körrendelet a katonadijszabást a csendőrségre kiterjesztette. Amikor ez a rendelet megjelent, akkor még csak az E-26. „Katonadijszabás személyek és áruk vasuti fuvarozására“ című szolgálati könyv látott napvilágot. Az ehhez tartozó végrehajtási utasítás a honvédelmi minisztériumban még feldolgozás alatt állott. Az addigi gyakorlat szerint joggal feltételezhető, hogy a végrehajtási utasítás keretében ez a kérdés részletes szabályozást fog nyerni s így a katonadijszabást életbeléptető belügyminiszteri körrendelet a szabadságolt csendőrlegénység utazási kedvezménye tekintetében tágabb teret, mint amilyen addig biztosítva volt, nem nyújthatott.

(Folytatjuk.)

Halda Norden svéd írógépek

Orga német írógépek

Juvel német portable írógépek

Vezérképviselő: **Pirkner Ödön és Zettner Jenő** okl. közgazda

Szakszerű **Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1.** Kedvező
javítások, **A Nemzeti Önállósítási Alap üzlete.** fizetési
karbantartások. feltételek.

DOXA A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.
ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

FLORA **FEST, TISZTIT**
ÜZEMI

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSÁR-ÚT 4. Telefon: 180-222.
BUDAI KÖZPONT: II., TÖRÖK-UTCA 2. Telefon: 366-656.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADISRT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Kárpátalján történt lopás nyomozása.

Írta: HEGYESI SÁNDOR törzsőrmester.
(Poroskó, Kárpátalja.)

Kárpátaljára való bevonuláskor a poroskói őrsre lettem beosztva. A szolgálatot nyomban megkezdjük. Először rohamsisakkal teljesítettünk szolgálatot, de a sziesgárdisták hamarosan elfogytak és így 1939 április 7-én már vadászkalapban mentünk szolgálatba. A lakosság eddig nem igen fordult hozzánk panaszokkal, valószínű azért, mert a rohamsisak miatt nem ismerték fel bennünk a csendőrt. Április 7-én Dobos Ferenc próbacsendőrrel Turjamező és Turjasebes községek irányába indultam azzal a feladattal, hogy a lakosság birtokában levő katonai eredetű tárgyakat összeszedjem.

Poroskó és Turjamező községek között egy ruszin emberrel találkoztam, ki megállt és elkezdett hozzám oroszul beszélgetni. Mivel a panaszát nem értettem meg, sírva fakadt.

Hosszas mutogatás után annyit megtudtam, hogy turjamezői lakos, mert azt emlegette, hogy „Turjapaszika“, Turjamező, így nem volt más mit tennem, megfogtam a kezét és mutattam neki, hogy „hajde Paszikára.“ Útközben síró hangon ő csak mondogatta a panaszát, de mi nem értettünk belőle semmit. Turjamező községbe érve a községi bírót,

aki a magyar szót kissé értette, tolmácsképpen felhasználva a következőket tudtuk meg a panaszostól:

Margitity János* turjamezei lakos, nagyon jóra való tisztességes ember, akinek ismeretlen tettes ellopta a kocsija három kerekét és egy ekéjét. Margitity János ekkor már oly hangosan sírt, hogy körülöttem többen kezdtek csoportosulni. Megkértem a községi bírót, hogy vezessen engem Margitity lakására és mutassa meg, hogy honnan vészett el a kocsikerék. Margitity egy kb. 500 méter magas hegyoldalon levő zsupfedeles házban lakott, hol kb. 30—35 ház volt. Odaérve, Margitity egy fából készült zsupfedeles pajtába vezetett, hol egy koci egy kerékkel és egy eketaliga volt elhelyezve. A helyszínen semmiféle nyomot nem lehetett találni, így onnan hamarosan távoztunk. Az eredményt továbbra csak attól vártam, hogy aki a kerekeket elvitte, annak a kocsikenőcstől a ruhája beszennyeződött. Így folytattuk a nyomozást házról-házra járva.

Mindenütt azt figyeltem, hogy a ruhája valakinek nem kenőcsös-e. A községet így bejárva, eredményt nem értem el. Ekkor azt kérdeztem a községi bírótól, hogy ki tud a községben jól magyarul beszélni? Megtudtam, hogy a tanító. A tanítót a lakásán felkerestem és az ő segítségével Margitity Jánost mint sértettet kikérdeztem. Ekkor már megtudtam azt is, hogy a kára 80 pengő és azért sír, mert pénze nincs másik kerekeket és ekét vásárolni, a tavaszi munkát pedig már meg akarta kezdeni. Gyanúsítani nem mert senkit, mert félt attól, hogy őt fogják megbüntetni. A tanítótól megtudtam, hogy Turjamező községben lopásra hajlamos egyén nem igen van, a tolvajok inkább Turjasebes község lakossága közül kerülnek ki.

Margitity Jánosnak azt mondtam, hogy Turjasebes községbe megyünk. A kerekek, valamint az eke felismerése végett jöjjön velünk ő is.

Turjasebes községbe érve, a községi bírót és a községi kisbírót magam mellé vettem, mint bizalmi

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

mindent vásárolhat meg
bízható minőségben, legkedve-
zőbb fizetési feltételek mellett

a **TRIBON**

RT - NÁL

BUDAPEST ÜLLŐI UT 14

Járórtáskában és otthon

Stauffer sajtót tartunk!

Vásároljunk arany-ezüst

ÓRÁT, ÉKSZERT

művészi kivitelben méltányos áron
kedvező fizetési feltételek mellett

Szakszervé pontos javítási üzem,

REMES FERENC

órák és ékszerész mesternél
PÉCS, Király-utca 41.

Cordatic autógumi, kerék-
párok, motorkerékpárok,
írógépek körzetképviselője

Kedvező fizetési feltételek!

Mórocz Péter

Komárom, Nádor-u. 15.

Telefon: 44. • Műszaki, rádió és

villamossági szaküzletében

ÍRÓGÉP

bármily rendszerű új és újjáépített.
Alkatrészek. — Speciális javítóüzem.
Kedvezményes fizetési feltételek.
A csendőrség tagjainak árengedmény
SZLOBODA JÓZSEF és FIA, Nagykanizsa
Fő-út 8. Telefon: 603.

egyéneket és mivel mindketten tudtak törve magyarázólakostól az éjjel elloptak három kocsikereket és egy ekét, idehozták Turjasebes községbe és azt meg fogjuk most keresni. A községi bíróság csodálkozva kérdezte tőlem, hogy hol fogjuk keresni? Én csak azt feleltem, hogy vezessen ahhoz az emberhez, aki legtöbbször volt már büntetve lopásért, mert tudom, hogy itt sok tolvaj lakik.

A községi bíróság ekkor a kb. 500 méter magas hegy irányába indult velem azzal, hogy ott laknak olyan egyének, kik lopással szoktak foglalkozni. Útközben a község utcáján találkoztam az ottani igazgató-tanítóval, ki az ukrán mozgalomról akart velem beszélni és kért, hogy a lakásán keressem fel. Beszélgetés közben arra lettem figyelmes, hogy mellettem ökörfogatú kocsival egy ember elhalad és ekkor láttam, hogy a rajta levő vászonkabát háta kocsikenőcstől piszkos. A tanítótól elbúcsúztam és az ismeretlen egyén után mentem. Magyarul szóltam neki, hogy álljon meg. Nem értette meg. Tovább akart haladni s így a községi bírót kértem meg, hogy a megállásra szólítsa fel. Ekkor megkértem a községi bírót, hogy az illetővel közölje, hogy tovább mennie nem szabad, hanem forduljon vissza

és menjen a lakására. Lakására érve, tolmács útján a kabát mikénti elszennyezésére kikérdeztem. Azt adta elő, hogy a kabát az ő kocsikerekétől lett piszkos. Felszólítottam, hogy a Turjamező községből ellopott kocsikerekeket és az ekét adja elő. Az illető ekkor odanyilatkozott, hogy ő még soha nem lopott, így a kerekeket előadni nem tudja. Mivel bevonuláskor Kárpátalján azt a parancsot kaptam, hogy öntevékenyen kell működni, házkutatásra engedélyt kérni nem kell, így a házkutatás megtartását tudomására adtam és megkezdtem. A lakást átkutattam, de eredményt elérni nem tudtam, így az istálló padlására mentem. Az ott levő szénát kezdtem átforgatni, de mivel ott is eredménytelen volt a kutatás, így ismét az udvarra mentem és ott azt néztem, hogy hol lehetséges még kutatást tartani. Emberem e közben az istállóba ment és az ott levő tehenek egyikét átkötötte az egyik jászoltól a másikhoz.

Ezt látva, azt kérdeztem tőle, miért kötötte át a tehenet? Azt felelte, hogy azért, mert így a hely nagyobb. Láttam, hogy az istálló földje a tehenállásokban le van rakva deszkával és az a hely, ahova a tehenet kötötte, teljesen száraz. Ebből arra következtettem, hogy ott tehen eddig nem állott. Gyanút fogtam. Kivezettettem a teheneket és azután elrendeltem, hogy a deszkát szedje fel. Emberem ekkor

Debrecen:

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI!

Kiváló minőségű ezüst-, arany
ÓRÁK ÉKSZEREK
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Póstai szétküldés! • Méltányos árak!

SRETTER JÁNOS
órásszakszerezésnél
DEBRECEN, BATTYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

Kerékpárok, Rádió, Csillárok, mindenfajta
megbízható beszerzési helye typusban
alkatrészek
Nánássy Lajos rádió és villamossági vállalata
Debrecen, Ferenc József-u. 85.
Könnyített fizetési feltételek

Írógép

TÖKÉS LAJOS

Írógépszaküzlete
DEBRECEN, Ferenc József-út 66.
Hungária, Pátia, Reinmetall írógépek
eladása. Javítás, karbantartás, kellékek.
Kedvező fizetési feltételek.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG“
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
124 fizetben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Veszprém:

Vásároljunk a veszprémi

„BIZALOM“ -útján,
40 megbízható cégnél, Kényelmes fizetési feltételekkel,

1 helyen fizetünk!

Központi iroda „BIZALOM“

VESZPRÉM. Kossuth Lajos-utca 24. szám. Telefon: 3-08.

ÓRÁT

(DOXA, OMEGA, TELLUS STB.)

ÉKSZERT

arany, ezüst ajándéktárgyakat vásároljunk (részletre is)

Szakszertű pontos
javítások
OPTIKA.

Címre ügyeljünk!

REGÉNYI REZSŐ-nél
órásszakszerezés és látszerész
Veszprém, Gizella-tér 7.

Háztartási cikkek, kályhák, tűz-
helyek, sportcikkek, vasárúk
megbízható bevásárlási forrása.

RING ISTVÁN
VASKERESKEDÉSE
VESZPRÉM. Telefon: 135.

KÖNYVEK

ÍRÓGÉPEK, írószer, papíráruk nagy választékban
részletre is kaphatók az
EGYHÁZMEGYEI KÖNYVKERESKEDÉS
BEN
VESZPRÉM, GIZELLA-TÉR 2

KERÉKPÁR (alkatrészek) **RÁDIÓ,** (összes márkák) **CSILLÁR**

Kedvező részlettel
Megbízható kiszolgálás: **Viczena Sándor**
Szakszerű elismert javítóüzem.

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. • Telefon: 47.

sírva fakadt és kérte, hogy azt ne kívánjam, mert neki sok munkát okozok. A deszkák felszedésekor láttam, hogy a deszka alatt üreg van, tele falevéllal.

Rászóltam az emberemre, hogy lásson hozzá a falevél kiszedéséhez. Ez a munka nagyon nehezen ment neki, azért tőle a vasvillát elvettem és magam láttam hozzá. Mikor a villát a falevelek közé szúrta éreztem, hogy a villa valami kemény dolgot ér. Kevés idő elteltével a falevél közül 2 darab kocsi-kerék került elő, melyeket a sértett sajátjának ismert fel. Ekkor a gyanúsított a lopás elkövetését beismerte és előadta, hogy a lopást fiával és egy másik ottani lakossal követte el. Az eke fiánál, míg a még hiányzó kerék a másik társuknál van. A társ a kereket a lakása udvarán összerakva volt trágyából, míg az ekét a fiú a községtől kb. 300 méter távolságra levő erdőből adta elő.

A gyanúsítottakat ekkor a tárgyakkal együtt a község házára kísérttem, hol őket a lopásra vonatkozólag kikérdeztem.

Előadták, hogy a lopást Babity András turjamezői lakos felkérésére követték el, mert a sértettel haragban van. A lopásért nekik 1—1 liter pálinkát fizetett.

Előadták még, hogy a lopás elkövetésekor nekik az ellopandó tárgyakat Babity András mutatta meg, úgyhogy a pajta ajtaját nekik kinyitotta és a kerekeket a pajtából segítette kivinni. Babity András a lopást ezen előadás szerint ismerte be. A kikérdezés megtörténte után az ellopott tárgyakat a község előljáróságának átadtam.

A községi bíró ekkor a teremből kiment és az ott összegyűlt közönségnek orosz nyelven beszédet mondott. Hogy mit, azt nem értettem. Azt sem tudom, hogy miről beszélt, csak azt értettem meg a szobában, hogy a tömeg éljenezte Magyarországot. A bíró visszatérésekor közölte velem, hogy kötelességének tartotta a lakosságnak megmondani, hogy a lopással hagyjanak fel, mert a magyar csendőrök

megérkeztek és az ellopott tárgyakat ezek előkerítik még a föld alól is. Eddig a tyúkokat a fáról lelopták elevenen, de most ha levágva a kerítésre akasztják, akkor se merje elvinni senki, mert a tyúk és a tettes akkor is megkerül.

Midőn kerékpárra ülve utamat tovább akartam folytatni, a turjasebesi plébános lépett hozzám és meleg kézzorítással köszönetet mondott azzal, hogy 20 év alatt ilyen csendőri nyomozást a cseh csendőröktől nem látott. A még mindig ott levő néptömeget figyelmeztette, hogy a cseh uralom megszűnt. A magyar csendőrök megérkeztek. A lopásokkal mindenki hagyjon fel, mert a bűnös kellő büntetésben fog részesülni.

A büntetésről nem tudok. Turjasebes községben azóta lopás vagy más bűncselekmény nem fordult elő.

Nincsen olyan teljesítmény, amely a lakosság szemében a csendőrségnek nagyobb tekintélyt szerezne, mint egy villámgyorsan levezetett, jól sikerült nyomozás. Amint olvashattuk, ez különösen jó eredményt hozott általában is az anyaországhoz visszaesetölt, volt megszállott területeken, ahol a lakosság önkéntelenül is összehasonlítgatja az elmúlt 20 esztendő alatt uralkodott állapotokat a mostaniakkal. Egy-egy jól sikerült nyomozás egy csapásra megteremti a lakosság bizalmát, ragaszkodását a csendőrséghez, de egyben a megelőzés terén is eredményt biztosít, mert visszatartja a bűnösöket a bűnözéstől.

A leírt eset a cselekmény indító oka miatt is érdekes. Bosszú, mint a lopás indító oka, elég ritkán szerepel a gyakorlatban.

Helyesen járt el a járőr, midőn az üres, semmitmondó helyszín láttára nem csüggedt, hanem az egyetlen kínálkozó adatra, a kocsi-keréktől szennyezett ruhára építette fel a nyomozást.

Értesítés. A m. kir. csendőrség igen tisztelt tagjainak van szerencsénk szíves tudomására hozni, hogy érdekeik minél szélesebb mederben való kiszolgálása céljából, magyarországi leányvállalatunkat, az

Olympia Irodagépek

K. F. T.-t Budapest, VII., Erzsébet-kr. 28. szám alatt megnyitottuk.

Ezen vállalatunk legelső kötelességének tartja azt, hogy az összes OLYMPIA írógéptulajdonosoknak teljes megelégedésükre rendelkezésre álljon és gyártmányainknak további barátokat szerezzen. Kérjük Önt is, hogy minden esetben, amikor írógépre van szüksége, keressen fel minket. Megtiszteltetésnek vesszük és örülni fogunk, ha Önnek önzetlen tanácsal segítségére lehetünk és azon leszünk, hogy a leajobban kiszolgálhassuk. **A m. kir. csendőrség tagjai részére már havi 8.- pengőért is szállítunk írógépeket.**

Teljes tisztelettel

*Olympia Büromaschinenwerke A.G. Erfurt
Olympia Irodagépek K. F. T., Budapest*

CSENDŐRSÉGI KÖZLÖNY 16. ÉS 17. SZÁM. Személyes ügyek. Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1939. évi június hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával 1939. évi augusztus hó 1-ével vitéz **Falla László** altábornagyot, a m. kir. csendőrség felügyelőjét ezen szolgálati állásától felmenteni, — vitéz **Nemerey Márton** tábornokot, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettesét ezen szolgálati állása alól felmenteni és a m. kir. csendőrség felügyelőjévé kinevezni, — **Bittó Dezső** ezredest, a m. kir. 17. honvéd gyalogdandár parancsnokát ezen szolgálati állása alól felmenteni és a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettesévé kinevezni, — továbbá 1939 július 27-én kelt Legfelsőbb elhatározásával 1939 augusztus hó 1-ével **Szűtsy Imre** tábornokot, a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok teendőinek ellátása alól felmenteni, — vitéz **Sáray Ferenc** ezredest, a m. kir. honvédelmi minisztérium 20. osztályának vezetőjét ezen szolgálati állása alól felmenteni és a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok teendőivel megbízni, — dr. vitéz **Damasy Farkas** ezredest, a m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnokát ezen szolgálati állása alól felmenteni és a m. kir. honvédelmi minisztérium 20. osztályának vezetőjévé kinevezni, — vitéz **Torzsay Lénárd** ezredest, a m. kir. csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokát ezen szolgálati állása alól felmenteni és a m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnokává kinevezni — és **Balogh Béla** ezredest, a m. kir. csendőrtiszti tanfolyamok tanárát a m. kir. csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokává kinevezni kegyeskedett, továbbá 1939 július 10-én kelt Legfelsőbb Elhatározásával **Dalmy József** ezredes és **Bertalanffy Dezső** ezredes nyugállo-

mányba helyezését elrendelni méltóztatott. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a *tényleges állományba visszavette Mátrai Mihály* kassai VIII. kerületi tiszthelyettes, *állandó nyugdíjállományba helyezte Csergő Imre* kassai VIII. kerületbeli szv. alhadnagyot, *Dudás István* székesfehérvári II., *Faragó Lajos V.* kerületbeli tiszthelyetteseket és *Kovács Ferenc* II. szegedi V. kerületbeli szv. tiszthelyettes, *várakozási illetményekkel szabadságolta Szabó Bódog* miskolci VII. kerületbeli alhadnagyot, *Csatári Lajos* székesfehérvári II. kerületbeli szv. tiszthelyettes és *Bertalan Antal* kassai VIII. kerületbeli tiszthelyettes. *Névváltoztatás. Kránitz Imre* székesfehérvári II. kerületbeli prb. csendőrz család névét belügyminiszteri határozattal *Kövi-re* változtatta. **Szabályrendeletek.** Havizsold és csendőrségi pótdíjfokozatokba való besorolása a csendőrz legénységi egyéneknek. Budakeszi József főherceg szanatóriumba való beutalások mikénti eszközzése. Beadványok több példányban való felterjesztésének megszüntetése. Azonossági jegy kiadása a m. kir. honvédségnél személyazonosságul. Csendőrségi nyugdíjárulék alap 1937—1938. évi zárszámadása. Rendeletek módosítása. Fűtési átalány megállapítása az 1939—1940. fűtési időszakra és a fűtés szabályozása. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területekre vonatkozó igazságügyi szervezet. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen a magyar polgári büntetőbíráskodás működésének megkezdése. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen az állambiztonsági, különösen az idegenrendészeti tennivalók ellátása. Rendelet hatálybalépítése, továbbá a határvidéki m. kir. rendőrkapitányság és a m. kir. határvidéki rendőrkirendeltségek területi beosztása. Folyamrendészeti tennivalók ellátása. Elhelyezési kimutatás helyesbítése.

Regényünköl mai számunkban anyagtorlódás miatt folytatást nem adhattunk.

Értesítés. A m. kir. csendőrség szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottsága, a m. kir. csendőrség központi gazdasági hivatala, a Csendőrségi Lapok szerkesztősége és a m. kir. csendőrség emlékbizottsága 1939 augusztus 1-ével az I. ker., Böszörményi-út 21. szám alatti laktanyai elhelyezést kiírtette és Budapest, II., Fő-utca 71. szám alatti bérházba költözött át. Telefon egyelőre: 153—064. A Csendőrségi Lapok hívószáma: 153—079.

Küldje be hozzánk a Csendőrségi Lapok fölös példányait, hogy új őrseinknek elküldhessük.

Győr;

Kerékpár, rádió, gramofon, csillár, részletre is
IFJ. VARGA JÓZSEF-NÉL
GYÖR, Árpád-u. 50. sz. • **Javítás Kölesőzés**

IRÓGÉP Farkas Vilmos céghez
összes rendszerű alkatrész bevásárlásunknál forduljunk bizalommal
Keresztény szaküzlet! Kedvező fizetési feltételek. • Javítások.
GYÖR, Árpád-út 30.

Számos kitüntető elismerés.
Megbízható jó munkát.
Csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS

Lokberendező kárpitcsmester GYÖR, DEÁK F.-U. 25

Készít mindennemű kárpitcsmunkát • Bálószoba és kombinált bátorok tervek szerint, elsőrendű kivitelben • Szolid árak, • Alapítva 1900-ban • A címre figyelni!

Arany-üzst
ÓRÁK OPITZ LAJOS
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
GYÖR, BAROSS-ÚT 21.
ALAPÍTOTT 1879.
A „TANÁREKSZÁG” tagja. Aranyévválto hely. Javítások

ÉKSZEREK, AJÁNDÉKTÁRGYAK
megbízható kivitelben.
Kedvező fizetési feltételek!

Zalaegerszeg:

Mindennemű kerékpárok, vadászfegyverek, varrógépek, takaréktűzhelyek, stb. kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók
A csendőrség kedvelt, megbízható bevásárlóhelye.

D. HORVÁTH IMRE
vaskereskedőnél
ZALAEGRSZEGEN,
RÁKÓCZI-ÚT 1. SZÁM.

Puch kerékpár körzeti képviselő.
A csendőrség kedvelt, megbízható bevásárlóhelye.

Az összes rendszerű

IRÓGÉPEK

ALKATRÉSZEK

Szakember javító üzem.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

HORVÁTH MIKLÓS-nál

írógép műszerész

ZALAEGRSZEG

A postáva szemben.

BUTOR

és szőnyeg szükségletét szerezz be a csendőrség kedvelt bevásárlási forrásánál.
A leggyorsabbtól a luxus kivitelig. Kedvező fizetési feltételek! Megbízható minőségű nagy rakat!

MÉLTÁNYOS ÁRAK.

SZALAY és DANKOVITS, ZALAEGRSZEG • Telefon: 142.

Pontos óra — pontos szolgálat.
ÓRÁK a legkitűnőbb márkák arany — ezüst
ÉKSZEREK kedvező részletre is.
VASS LAJOS órás és ékszerész
ZALAEGRSZEG A csendőrség elismert bevásárló helye.

Pótbetalások Hévízre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a hévízszentandrásai csendőrségi gyógyháza a IV. gyógyidőszakra még a következőket utalta be: *Szűtsy Imre* tábornokot, feleségét és *Melinda* leányát, nemes *Szokolyi Pál* ny. honvéd ezredes feleségét.

Pótbetalás Galyatetőre. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a galyatetői Tisztviselő Üdülőbe (OTBA-szálló) a II. gyógyilőszakra beutalta még *Besenyői Beőihy Kálmán* őrnagyot és *Kálmán* fiát.

Csendőrség jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. *A budapesti I. kerületben:* Szöllősi Lajos törzsrőmester és Szász Ferenc prb. csendőr együtt 9 P 22 f., Nagy Kálmán törzsrőmester és Szentpéteri Mihály prb. csendőr együtt 32 P 16 f., Erdélyi Lajos őrmester és Kiss M. Kálmán csendőr együtt 4 P 94 f., Tabics Béla és Pintér Sándor csendőr együtt 2 P 10 f., Németh Lajos törzsrőmester és Kiss Vendel csendőr együtt 1 P 78 f., Herezeg István tiszthelyettes, Zalka János őrmester, Gál Albert és Nemes Pál csendőrök együtt 7 P 40 f., Szabolcs Ferenc törzsrőmester és Mártonhegyi László csendőr együtt 10 P 80 f., Kiss István IX. törzsrőmester és Pollák János őrmester együtt 5 P 52 f., Horváth István II. őrmester és Orsovai József csendőr együtt 4 P 96 f., Nagy István I. őrmester 7 P 14 f., Kiss István II. törzsrőmester és Pálházy János csendőr együtt 1 P 66 f., Farkas Ferenc tiszthelyettes és Kiss Sándor csendőr együtt 17 P 20 f., Sándor Dezső törzsrőmester és Csontos András csendőr együtt 81 P 32 f., Bus Mihály és Végh József csendőrök együtt 4 P 76 f., Szeles Ferenc tiszthelyettes és Csontos András prb. csendőr együtt 4 P 96 f., Gula Lajos őrmester és Urbán Sándor csendőr együtt 4 P 78 f.; *a székesfehérvári II. kerületben:* Horváth János őrmester 1 P, Góg Antal prb. csendőr 1 P, Novák K. Imre tiszthelyettes 4 P 26 f., Szél János törzsrőmester, Cziráki Károly csendőr, Rábai György, Bindics József, Sipos Pál és Tóth Béla prb. csendőrök egyenként 4 P 25 f., Baji László őrmester 8 P 23 f., Szabó Imre őrm. és Vázsonyi Vendel csendőr egyenként 2 P 48 f., Németh Ferenc és Szabó József törzsrőmesterek egyenként 3 P 98 f., Kadarkuti Mihály törzsrőmester és Hatházi Imre csendőr egyenként 7 P 46 f., Molnár József és Ács Ferenc csendőrök egyenként 2 P 50 f., Nagy János tiszthelyettes és Pálmai István őrmester egyenként 3 P 60 f., Csuka István

és Bakonyi János őrmesterek egyenként 7 P 50 f., Halmos Ferenc és Végvári Dénes csendőrök egyenként 3 P 33 f., Markó József csendőr 11 P 22 f., Szakonyi Kálmán csendőr 11 P 23 f.; *a szombathelyi III. kerületben:* Kertész Vazul törzsrőmester és Török Sándor csendőr egyenként 12 P 40 f., Szegő Miklós tiszthelyettes és Papp Lajos törzsrőmester egyenként 4 P 98 f., Szőcs Sándor tiszthelyettes 9 P 95 f., Varga György törzsrőmester és Tavasz Imre csendőr egyenként 3 P 75 f., Varga József alhadnagy, Nagy István tiszthelyettes, Bognár Pál törzsrőmester, Hegedűs József, Budai István őrmesterek, Pintér Antal csendőr egyenként 3 P 53 f., Varga Mátyás csendőr 3 P 52 f., Molnár János V. őrmester és Kiss Lajos III. csendőr egyenként 6 P 20 f., Somogyi György törzsrőmester és Gergely István csendőr egyenként 12 P 40 f., vitéz Ambrus András tiszthelyettes, Kiss Imre I. törzsrőmester egyenként 16 P 57 f., Katona József törzsrőmester 16 P 56 f., Rácz János őrmester és Kovács László csendőr egyenként 15 P 95 f.; *a pécsi IV. kerületben:* Szabó Sándor II. törzsrőmester és Kovács József V. csendőr egyenként 2 P 50 f., Nagy Lajos VI. tiszthelyettes 2 P 49 f., Valkai Sándor csendőr 2 P 48 f., Sipos Kálmán törzsrőmester és Horváth Ferenc III. csendőr egyenként 9 P 94 f., Honos Antal törzsrőmester és Hájás Gábor csendőr egyenként 2 P 48 f., Sipos István őrmester és Masa József csendőr egyenként 2 P 48 f., Pallér György őrmester és Tóth Lajos III. csendőr egyenként 7 P 45 f.; *a szegedi V. kerületben:* Muesi István és Adász István csendőr együtt 2 P 55 f., Turós István és Balogh György csendőrök együtt 11 P 83 f., Kardos József törzsrőmester és Borbély József csendőr 5 P, Mónus Pál törzsrőmester és Bakos Tóth Lajos csendőr együtt 1 P 74 f., Farkas István törzsrőmester és Tóth Antal csendőr együtt 10 P, Papp Imre és Keszihelyi Mátyás csendőrök együtt 14 P 72 f., Monus Pál törzsrőmester, Libertényi Gyula őrmester, Sziinnai László csendőr és Lukács Dénes prb. csendőr együtt 14 P 48 f.; *a debreceni VI. kerületben:* Boldog József alhadnagy 15 P 09 f., Végvári Mihály tiszthelyettes 2 P 77 f., Csorba Mihály törzsrőmester 15 P 09 f., Eszenyi János törzsrőmester 37 f., Császi

Kisörssy Aladár

VARTA accumulátorok autóhoz, rádióhoz.
PERTRIX szórazelemek l e r a k a t a.
BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

HORÁK SIMON

PAPIRKÉPKERJET (PASSEPARTOUT) MŰINTÉZET
Rákóczi-út 8/b. Dohány-utca 5/a.

Vidéki megrendelések pontos és gyors ellátása.
Fényképkartonok mintaféle kivételben és árban kaphatók.

NAGY IMRE

cs és kir. udvari szállító
virágkereskedő

Budapest, Fővám-tér 5.

Távbeszélő: 186-829 és 186-820.

Capavo

örökéletű klóptli, függöny, ág, asztalterítő.

MODERN I ELEGÁNS I HÁZILAG MOSHATÓ I

Minden méreletben kapható!

GYÁRTJA:

VORSTEHER C.A. és PÁL

BUDAPEST, IV. ker., ANKERKÖZ 1-3. sz.

Csak a **Capavo** piros pecséttel valódi!

CORVIN
A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Szent István hetében is
látványosság - mint mindig -
a Corvin

Lajos őrmester 1 P 07 f., Varga Ferenc II. csendőr 30 f., Kiss István csendőr 2 P 76 f., Madarász Gyula törzsőrmester és Herczeg István törzsőrmester egyenkint 7 P 50 f.; *a miskolci VII. kerületben:* Ágoston József tiszthelyettes és Putnoki István csendőr együtt 4 P 22 f., Ádám Lajos törzsőrmester 1 P 67 f., Tóth Imre II. csendőr 4 P 61 f., Lénárt Lajos törzsőrmester és Pál János prb. csendőr együtt 2 P 66 f., Varga Lajos II. és Makranczi Imre csendőrök együtt 4 P 05 f., vitéz Szikszai Lajos tiszthelyettes és Kassai Ferenc prb. csendőr együtt 4 P 51 f., Simon Benedek őrmester és Nagy Pál József csendőr együtt 8 P 40 f., Szalai László csendőr és Tóth János prb. csendőr együtt 8 P 25 f., Dobai Gábor tiszthelyettes és Szalai László csendőr együtt 11 P 09 f., Szajlai Miklós őrmester és Dósa Lajos csendőr együtt 3 P 72 f., Forgács Miklós tiszthelyettes, Széplaki János törzsőrmester és Illési Dávid csendőr együtt 1 P 62 f., Szaniszló Dániel törzsőrmester, Tóth János III. és Isaszegi András csendőrök együtt 1 P 76 f., Ba-

logh Mihály törzsőrmester és Szabó Gyula őrmester együtt 2 P 03 f., Konecz Lajos törzsőrmester és Nyeste Mihály csendőr együtt 35 f., Kovács Antal és Bögre János csendőrök együtt 1 P 34 f., Madarász Kálmán törzsőrmester és Isaszegi András csendőr együtt 5 P 52 f., Kovács Imre III. tiszthelyettes, Polgár József törzsőrmester, Bodrogi János és Füle Vince csendőrök együtt 1 P 52 f., Vince János tiszthelyettes 9 P 94 f., Szaniszló Dániel törzsőrmester és Tóth János III. őrmester együtt 2 P 54 f., Tóth Ferenc III. őrmester és Szabó Péter csendőr együtt 29 P 84 f., Solyómvári Miklós és Szabó Péter csendőrök együtt 2 P 50 f., Zsoltáros János törzsőrmester és Pálfalvi György csendőr együtt 4 P 96 f., Szabolesi István törzsőrmester és Kalas Károly csendőr együtt 14 P 90 f., Varró Miklós őrmester és Faragó Imre csendőr együtt 9 P 94 f.; *a kassai VIII. kerületben:* Szabó Elek törzsőrmester és Csapó Imre csendőr egyenkint 2 P 50 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Baja:

KERÉKPÁR

MOTORKERÉKPÁR

IRÓGÉP

VARRÓGÉP

KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN

ALKATRÉSZEK
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

HORVÁTH VILMOS-NÁL

BAJA — SZAKSZERŰ JAVÍTÓ ÜZEM —
A csendőrség kedvelt megbízható bevásárló helye.

Mi

Bútora Kisiparosok Bútor Szövetkezeténél
vásárolunkmegbízható minőségben
és hivatásban kedv. fizetési feltételek mellettBaja, TÓTH KÁLMÁN-TÉR
URÁNIA MOZI MELLETT

Nyiregyháza:

VÁSÁROLJUNK!

kiváló minőségű Szaboles m. legnagyobb keresztény cég raktárában

Órák MAYER ISTVÁN
arany-ézszt órák és ékszerész, aranyérmes
mester-nél. Törv. hites szakértő

Ékszer NYIREGYHÁZA
ézszt és alapca, dísz és ajándéktárgyakat Kedvező fizetési feltételek.

BÁRMELY GYÁRTMÁNYÚ ÉS RENDSZERŰ

IRÓGÉPET RAKTÁRON TART
ÉS SZÁLLÍT

JÓBA E. papír-, írószer-, nyomtatvány
írógépszállítási vállalata

NYIREGYHÁZA, BETHLEN-U. 1. TELEFON: 77.

BUTORAIT SUHANESZ L.
Kárpitos és bútorú csarnoka
SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJA Aranyérmes
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4 többszörösen ki-
tűntetve.

Ki tud róla. Szalai Jánost, aki 1898. évben Zolnamásiban született, a háború alatt a 7. huszárezredben szolgált, háború után pedig csendőrségi szolgálatba lépett, keresi *Kertész Sándor* dombóvári (Teleki-út 20. sz.) lakós, vegyeskereskedő. Aki tud valamit róla, közölje Kertésszel.

SZEMÉLYI HIREK.

Dicséretet. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte *Várnagy Imre* II. tiszthelyestet, mert 1939 május 9-én Érsekújvár belterül tén megbokrosodott

Szombathely:

Törvények és Rendeletök gyűjteménye

Nélkülözhetetlen törvénygyűjtemény a csendőrség részére!
Ára 8'80 pengő.

Megrendelhető kizárólag a
MARTINEUM
KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
SZOMBATHELYEN.

Kerékpárok, motorkerékpárok, alkatrészek, szakszerű javítások, zománcozás.

Írógépek megbízható bevásárlási helye **MAYER ÉS FLECK**
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltételek. Szombathely, Belsikátor 3.

ÓRÁK Omega Doxa Zenith stb. arany, ézszt, ékszer, ajándéktárgyak nagy választékban.

FEINER GYULÁ-nál SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.
Keresztény magyar üzlet. Szakszerű javítások.

Kiváló minőség! BUTOR Méltányos ár!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletfizetési feltételekkel. **TÁRNOKY ISTVÁN**
ASZTALOS MESTER NAGY RAKTÁRÁBAN
SZOMBATHELY, NAGYKAR U. 3.

IRÓGÉP (WANDERER-CONTINENTAL) ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMÁKÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSSEN cégt. ZALÁN FERENC SZOMBATHELY FŐTÉR
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

igáslovakat — testi épségének kockáztatásával — megfékezte, miáltal férfias bátorságának igen szép tanujelét adta. — A szegedi V. csendőr kerület parancsnoka *Nyilvános Dícsérő Elismerésben* részesítette *Kiss Gyula* v. törzsőrmestert, aki mint járőrvezető egy könnyen veszélyessé válható tűz oltásánál gyors, bátor és önfeláldozó tevékenységével az élet- és vagyónbiztonság érdekében átlagon felüli tevékenységet fejtett ki és *Kutasi Imre* törzsőrmestert, aki mint járőrtárs, a tűz oltásánál járőrvezetőjét a legnagyobb odaadással és eredményesen támogatta.

Új szakaszparancsnok. A pécsi IV. kerületben: *Vad István* alhadnagy.

Új őrsparancsnokok. A miskolci VII. kerületben: Sipos István, Baráth Sándor, Csákvári Lajos, Bajtai János, Gulyás Sándor, Végső György, Róka János, Havas György, Pápai József, Fehér Elek, Gáti Béla, Halmos Gyula, Hernádfalvi János, Bognár Mihály, Szende Albert, Tóth József V., Kertész Mihály, Soós István, Tóth Ferenc és Bánóczy János tiszthelyettesek *őrsparancsnokká*, — Labancz József, Horváth József V., Szaniszló Dániel, Dudás Mátyás, Solti János, Szabó László, Tolnai András, Bodó Kálmán, Becsei Sándor, Orbán József és Szalóki Lajos törzsőrmester v. ideiglenes *őrsparancsnokká*, — a kassai VIII. kerületben: Vasas György és Nagy Sándor IV. tiszthelyettesek *őrsparancsnokká* kinevezettek.

Házasságot kötöttek. A pécsi IV. kerületben: *Almási László* törzsőrmester Temesi Margittal Budapesten, *Kincses József* tiszthelyettes Mészáros Terézrel Bálványoson, a miskolci VII. kerületben: *Csábi Sándor* törzsőrmester Rózsahegyi Máriával Felsőmérán, a kassai VIII. kerületben: *Császár István* II. őrmester Kis Teréziával Hódmezővásárhelyen, *Nagy Tamás* törzsőrmester Tóth Gizellával Nyirbátorban.

Született a budapesti I. kerületben: *Danyi József* s.v. tiszthelyettes feleségének László-Tibor fia, *Kiss Sándor* II. törzsőrmester feleségének Ernő fia, *Szakács Endre* tiszthelyettes feleségének Katalin leánya, *Horváth István* III. tiszthelyettes feleségének Mária-Magdolna-Etelka leánya, a székesfehérvári II. kerületben: *Laki István* tiszthelyettes feleségének Endre-Béla fia, a pécsi IV. kerületben: *Molnár Gyula* II. tiszthelyettes feleségének Gyula László fia, a kassai VIII. kerületben: *Szalka János* őrmester feleségének Viktória leánya, *Végső Mihály* tiszthelyettes feleségének Jenő-Károly fia, *Nagy József* törzsőrmester feleségének Lajos-János fia, *Juhász Zsigmond* tiszthelyettes feleségének Zsigmond-László fia.

Halálozás. *Vendég Pál* ny. áll. törzsőrmester Nagyigmádon, *Nagy Bálint* ny. áll. tiszthelyettes Mezőcsátán, *Tar János* ny. áll. törzsőrmester Nyiregyházán meghalt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára, lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéziratral nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részessítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni.

Közlemények különlenyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlélexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett

BÜTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelengyék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

BARNA ANDOR

látzserspecialista, optikai és fotószakértő. A m. kir. Honvédség, OTBA, MABl Posta, HÉV szerződéses szállítója. Budapest, VI., Andrásy-út 26. — Telefon: 316-546. (Az „Opera” kávéház mellett). A testület tagjainak 10% engedmény. Vidékieknek készséggel küld árajánlatot.

NAGY KÁROLY és VASVÁRY MIKLÓS

új és használt Nádor-tca 30. Távbeszélő: 126 — 243.

ÍRÓGÉPEK

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI BUDAPEST, II., Margit-kr. 52. Telefon: 167-097.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkeszkedik.

Egyenruhák

Dolgári ruhák

Gyermekruhák

Esőkabátok

Ballonkabátok

kiváló minőségben, elegáns szabásúak, méltányos árban a keresztény alapítású

Ruhaipari és Kereskedelmi Rt.-nél

Budapest, VI., Andrásy-út 27.

levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy leküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félév.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpenztári csekk számlájára befizetni.

Haska D. Ön Busa Vendel ny. thtts. (Gelse) részére fizetett elő, saját részére nem, azt hivatalból vonják le. Mint már egy ízben megírtuk, az előfizetés Busa ny. thtts. részére van előjegyezve 1940 június végéig. Egyiket küldje vissza.

Balatonberény. Mint volt régi előfizetőnek, tartozása nincs. Július 1-től hivatalból vonja le a gazdasági hivatal. A másodpéldányok tévesen mentek, küldje vissza azokat.

Többeknek. Ismételtel közöljük, hogy címváltozásnál mindenkor be kell jelenteni az előző címet is, mert enélkül nem tudjuk kijavítani a címet. Okvetlenül szükség van mindenkinek az előző címre is. A címváltozást, mely mindenkinek személyes érdeke, legcélszerűbb levelezőlapon megírni a szerkesztőségnek, Budapest, II. Fő-utca 71. szám.

Góbé. Ilyen kéréssel nem állhat elő Az őrsparancsnokképző iskola elvégzése nélkül is előléptethető kivételesen tiszthelyettesé, ha a csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó szabály 3. pontjának c) alpontjában foglalt követelményeknek megfelel.

Maros—Tisza. Olvassa el lapunk ezévi 7. számának 243. oldalán Felvidék jelíges üzenetünket. Ha nincs a laktanyabeli ágy teljesen felszerelve, kérni kell a hiányzó ágynemű kiadását.

H. I. Körösmező. A volt szatmári 12. honvédegyalozezred irattárát a debreceni népgondozó kirendeltség őrzi.

Kolozsvár. Lapunk ezévi 15. számának 538. oldalán K. F. S. jelige alatt megtalálja a választ. Erre vonatkozik az 1933 évi 17. számunkhoz csatolt melléklet is a vasárnapi és Szent István-napi munkaszünetről.

Rózsanyilás. Akár van Szut. 79. pont, akár nincs, magyar csendőr zsidónóvel ne „szórákazzék”. Címváltozását előjegyeztük.

V. A. Kenderes. Rászolgált, örömmel adtuk.

Erdély. A jelzett előjegyzés és füzet selejtitésére rendelkezés nincs. A gyakorlat szerint az előbbi az okmányok mellett mindvégig megőrzik, az utóbbit betelte után még néhány évig.

Vitakozás. Nősülési kérvényét csak a 30. életév beöltés után adhatja be.

Cs. K. Szarád. Olvassa el a Pinczés-féle Btk. II. kötetének 1180. oldalán a 9. pontot. Másik kérdésére legközelebb válaszolunk.

Magyarul. A tartam szó egy bizonyos időfolyamatot jelent. Pl. a verseny tartama alatt a közlekedés szünetel. A doboznak tehát a tartamát nem lehet ellopni, hanem a tartalmát. Ez a különbség a tartam és a tartalom szavak között.

A csendőrség tagjainak figyelmét felhívjuk a

**Balatonszéplak
fürdőtelep**

parcellázására, ahol gyönyörű villatelkek jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatók. A legbiztosabb tőkebefektetés. Értékálló és értékemelkedő. Siófoktól 2 kilométer, két vasuti megállóval. Partja a legfinomabb fővénnyel, gyermekeknek előnyös. Nyugdíjas, vagy nyugdíjba vonulók részére ajánlatos, mert a fürdőidény alatt mellékjövedelmeket szerezhet. A csendőrség tagjai kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást ad: **BALATONSZÉPLAK FÜRDŐTELEP PARCELLÁZÁSI VÁLLALAT KÖZPONTJA, BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 26.**

BUTOR BERTALAN-né
bevásárlását bizalommal eszközölje

KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál

**BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-út 82. I. em.**

A m. kir. csendőrség tagjai kedvelt, elismert bevásárló helye
Képes árajánlatot küldünk!

Polgári és luxus kivitelű butorok készpénzárban - kedvező fizetési feltételekkel.

50 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

egyenruházati intézete
BUDAPEST, VIII., BAROSS-TÉR 9. TEL.: 139-528.

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

SAKKÉPZETT EGYENRUHASZABÓSÁG

**FÉNYKÉPEZŐ
GÉPEK**

ÉS KELLÉKEK

SAKÁL GÉZA

SAKÜZLETÉBEN

V. DOROTTYA UTCA 11.

Rheinmetall írógépek

**STRUBE
REZSÓNÉL**

BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142

A magy. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Álmok. Jól tette, hogy leszokott a dohányzásról. Erős akarátú ember. Ugyanezzel az erővel be kell látnia, hogy az a bizonyos 10 pengő elsősorban az Ön javát célozza. Menynyivel könnyebb lesz majd, ha letörleszti a részét, hát még amikor előléptetik.

55,555. (B. A.) Előljáró parancsnoksága által elintéztett, szolgálati vonatkozású ügy, melyben kérdezősködésnek részünkről helye nincs és nem is lehet.

55,555 (Sárospatak). Vitéz Kudriczy István vkszt. alezredes címe: Budapest, X., Hungária-középkörút, Palffy-laktanya.

Zomba. A Cs—20. Határozványok 17. pontja értelmében a 6 hónál hosszabb időre elvezényelt rendes tag vagyonszét a közzgazdálkodás csak úgy használhatja, ha a postatakarék-pénztár által juttatott mindenkor kamatot fizet utána. Ezt tehát Önnek meg kell kapnia. Ha távolléte alatt a vagyonszét emelkedett, bevonulásakor a különbözetet be kell fizetnie, viszont, ha csökkent a vagyonszét, Ön kapja meg a különbözetet.

Magashegy. A közétkezés tagjai a megállapított napi étkezési pénzt kötelesek befizetni. L1 Cs—20. Határozványok 121. pontját. Ha valaki különkötésből nem fogadja el a közétkezés által nyújtott reggelit, hanem saját pénzen másat vesz, ez magánügye. A reggeli árát így is köteles befizetni, ha csak az említett Határozványok 116., illetve 4. pontja alapján nem mentették. Külön a reggeli alól pedig aligha mentik fel. Mi lenne a közzgazdálkodásokkal és közétkezésekkel, ha mindenki ilyen külön kívánságokkal állana elő!

Kispihenő. Azt írja, hogy a mai rövid szolgálatokkal kapcsolatban gyakran előfordul, hogy a járó a csupán kispihenőszámba vehető illetékes pihenőt bevonulás után, az őrsön tartja meg. Kérdezi tőlünk, hogy a laktanyában tartott ilyen kispihenő alatt lefekhet-e a járó akkor, ha éjjel vonul be. Igen, lefekhet. Az utasítás szellemével ez nem ellenkezik.

Kitüntetés. Várjon türelemmel.

Bodrog. 1. A polgári életben töltött idő nem számít be. 2. A törvény érvényben van. Mende-mondának ne üljön fel.

Érdeklődő. Az 1938. évi XXXVIII. t.-c. 2. §. 3. bek. szerint a feleség után folyósított családi pótlékot be kell szüntetni, ha a feleség keresete, nyugdíja vagy más járandóságának összege a családi pótlék havi összegét eléri vagy meghaladja. Az Ön felesége 100 pengő havi nyugdíjat élvez s így a törvény alapján be kellett szüntetni a felesége után addig kapott pótlékot. Újbóli folyósítását nem kérheti.

T. L. Lillafüred. Kár a sóért. Ha az állat megfulladt, azon nem segít a só sem. Ha pedig feléledt, nem volt döglött. Az élettelenység külső jelei nem minden esetben a halál jelei is.

S. S. Poroszló. Olvassa el lapunk 1938. évi 3. számának 105. oldalán K. I. Gyula jellegű üzenetünket.

K. A. Pécs. Csendőr gazdászati tisztí próbaszolgálatra a jelentkezési felhívás megjelent. Megtalálja az 1939 augusztus 1-i 27. számú Honvédségi Közlönyben.

Valkó. 1. Egymagában az a körülmény, hogy faluhelyen a borjú kiszalad az utcára, ahonnan a gazda mindjárt vissza is hajta az udvarba, kihágást nem képez. Ha közben valamilyen kárt okoz a borjú, polgári peres úton lehet a kárigényt érvényesíteni. Más a helyzet, ha a testi épséget komolyan veszélyeztető állat (pl. harapós kutya, dühös bika) szabadul ki gondatlanság folytán az utcára. Ilyen állat támadásáért az állattartót büntetőjogi felelősség terheli. 2. Forduljon polgári bírósághoz. 3. A csendőr a kikérdezett egyének előadását teljesen élethűen foglalja jelentésbe. Hozzá ne adjon és el ne hagyjon a lényegből semmit. Nem annyit jelent ez, hogy szöszszert tárgyalja az előadásokat, mert erre sem hely, sem szükség nincs, de olyan képet kell nyújtania, mely megbízhatóan és a valóságnak mindenben megfelelően tárja az illetékes bíróság vagy hatóság elé a kikérdezett egyén előadását. Egyébként olvassa el a Szut. 462. pontját is.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Fogolymadár. Domszló. Jelégét nem írt, de így is ráismer. Aki verset ír, vagy elbeszélést, csak akkor jelentkezzen nálunk, ha — a helyesírás legelősebb szabályaival tisztában van. A próbacsendőrnek mindekeleltől tanulnia kell. Azután majd jöhet: szívesen látjuk.

Rába. Az augusztus 1-i számunkhoz későn érkezett, mai számunkban pedig már nem időszerű. Szépen ír, szeretnénk látni máskor is.

Patak. A képen mindenki gyönyörködött, a jutalmat igazán megérdemelte. Ott akad sok lehetőség szép felvételek készítésére, várjuk tehát a további küldeményeket. Üdvözlét!

Halász Ferencné, Csománfalva. Őszinte örömmel olvastuk lelkes sorait, a csendőrasszony az ura nehéz szolgálatát ilyen lelkesülettel megkönnyíti és betölti a község életében azt a hivatást is, melyet minden magyar asszonynak betöltenie kell. Köszönjük, hogy elmondta nekünk ottani élményeit s hogy ilyen szép lelket vetített élénk. Engedje meg, hogy levelét nem közöltük, de helyiünk szűkreszabott, kevés.

Székely ny. tiszthelyettes. Önálló cikkben nem közölhetjük; ajánljuk eltenni, pályázatnál felhasználhatja.

Zubor th. Karcag. Igaza van s aki úgy véli, hogy fehér ruha a mi szolgálatunkban megfelelőbb, mint a nyári szövetruha, az próbáljon meg egy olyan szolgálatot, mint Ön is végzett ott a karcagi tanyák között — zuhogó esőben. Akik ezt a ruhánkat meghatározták, tapasztalatok alapján döntöttek, minden porcikájukban csendőrök voltak s igazuk volt.

Babkává. Jó, köszönjük.

Modern BÚTOR -házak

20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VIII. BAROSS-UTCA 42

MERCEDES IROGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGEP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

Pályázatmegfejtések.

Találja meg

c. pályázatunkra közel félezer bajtársunk küldte be a megfejtést. A nagy érdeklődés vizsgálatára 30 pályázót részesítettünk sorshúzás útján könyvjutalomban s elküldöttük részükre *Dienes Andor g. főhadnagy: Tavaszi portyázás* című kiváló könyvét, a magyar csendőrökről írott elbeszélések gyűjteményét. A jutalmazottak neveit kiemelve nyomattuk a pályázók következő névsorában:

Abafalvi Imre tőr. (Újkígyós), Abonyi János őrm. (Izsák), Almás István eső. (Pusztavaacs), Alpári József eső. (Tószeg), vitéz Ambrus András thtts. (Murakeresztúr), Apostol Lajos thtts. (Buzita), Ádám Antal őrm. (Kisgejőc), Áment Ferenc prb. eső. (Nagyszénás), Árnay János eső. (Gyömrő), **Arva József eső.** (Budakeszi), Bacsa Antal tőr. (Vésztő), Bacsonyi Jenő thtts. (Egyek), Baján Kálmán őrm. (Székesfehérvár), Bajári Sámuel eső. (Kenderes), Balaton József thtts. (Szeged), Balaton Pál tőr. (Füzesabony), Balázi Lajos eső. (Csökmő), Balogh Ferenc őrm. (Piszke), Balogh Géza II. tőr. (Kassa), Gy. Balog István őrm. (Sarkad), Balog József őrm. (Dombóvár), Balogh László eső. (Gödöllő), Balogh Sándor eső. (Som), Baranyi Imre tőr. (Mezőkövesd), Baráth Mihály eső. (Cigánd), Bardócz Árpád őrm. (Hódmezővásárhely), Bardócz Ernő őrm. (Szentendre), **Barta András eső.** (Terebesfejérpatak), Barta Bertalan tőr. (Debrecen), Batiz László thtts. (Budapest), Bánhegyi Sándor eső. (Cegléd), Bánhídi János tőr. (Szekszárd), Bárány István thtts. (Debrecen), **Bárdos Pál tőr.** (Losonc), Beke Lajos őrm. (Jóka), Benedek Lajos thtts. (Kemece), Benei Sándor őrm. (Nádudvar), Benes Lajos eső. (Bakonybél), Bernáth János thtts. (Rimaszombat), Berta Lajos eső. (Szeged), Bérczes József II. eső. (Miskolc), Bérczes Mihály tőr. (Homok), Biró Ferenc prb. eső. (Nagy-láz), Boda József prb. eső. (Huszt), Bódi Sándor eső. (Jóka), Bódis János tőr. (Szikszó), Bokos Barnabás prb. eső. (Csepreg), Bolla Mihály tőr. (Lillafüred), Borbély Antal őrm. (Szombathely), Borbély János tőr. (Budapest), Borbély József eső. (Vágsellye), Boros László őrm. (Ujszék), Boros Imre eső. (Andocs), Bösze Gyula prb. eső. (Szentcs), Bóti Alajos eső. (Bussa), Buda István őrm. (Pécs), Czirok Sándor tőr. (Kaposvár), Csaba István eső. (Alsódabas), Csaba István

tőr. (Budapest), Csap Mihály tőr. (Jolsva), Csaplár Ferenc eső. (Künmadaras), Csapó Gyula őrm. (Tolna), Csatári István eső. (Csákvár), Csató József tőr. (Debrecen), Cseh András őrm. (Ujszász), Cselényi József eső. (Cegléd), Cser Károly eső. (Karád), Cserjés Dénes tőr. (Badaacsonytomaj), Csernai András tőr. (Frigyeshalva), Csetneki Antal eső. (Jóka), **Csényi László prb. eső.** (Nagyszénás), Csibai János őrm. (Császár), Csikai Mihály prb. eső. (Nagyesere), Csikese István thtts. (Budapest), Csiki Miklós tőr. v. (Tarnaméra), Csikos Péter eső. (Szajol), Csizmadia Antal tőr. (Resznek), Csonka Gyula eső. (Enying), Dajka István eső. (Nagylueska), Demeter Sándor prb. eső. (Buzita), Dér Ferenc eső. (Nagyatád), **Déri János eső.** (Fegyvernek), Dinnyés János eső. (Szarvas), Dobó István eső. (Nagykörös), Dobó István eső. (Szolyva), Dobos Balázs eső. (Pelsőc), Dobos Ferenc thtts. (Hernádszadány), Dobos György tht. (Porzsalma), Dombovári Gyula tőr. (Tótkomlós), Domonkos László thtts. (Huszt), Dömötör Imre tőr. (Táp), Dörömbözi András eső. (Budapest), E. Dürgö János eső. (Királyháza), Elekes János tőr. (Naszvad), Erdei István eső. (Pilis), **Fagyal József tőr.** (Csökmő), Farkas Ferenc thtts. (Solymár), Farkas Mihály I. thtts. (Székesfehérvár), Farkas Pál II. thtts. (Szombathely), Farkas Lajos prb. eső. (Szekszárd), Fehér József II. tőr. (Lábod), Fehér László őrm. (Nagyszelmene), Fekete István őrm. (Kisgyőr), Fekete József I. őrm. (Lillafüred), Fekete József II. tőr. (Tápiógyörgye), Fekete László eső. (Mezőhegyes), Fenyővári Károly thtts. (Budapest), Fenyvesi István prb. eső. (Magyaróvár), Ferenczi Károly őrm. (Nagykátá), **Fias József őrm.** (Szarvas), Fodor Péter eső. (Talaborfalú), Földes Ferenc tőr. v. (Vámosgyörk), **Földvári András alhgy.** (Fűzfőgyártótelep), Frank Henrik prb. eső. (Tamási), Fülep Gyula prb. eső. (Jászjákóhalma), Fülöp József II. tőr. (Mór), Fülöp Sándor eső. (Nagyszénás), Fűrjesi Ferenc eső. (Dunavecse), Fűrjes József thtts. (Mezőkövesd), Füzes István őrm. (Szentcs), Galambos József őrm. (Homokterenyé), Garaczi Antal eső. (Semes), Garai Zsigmond tőr. (Kutas), Gazdag Miklós eső. (Pestszenterzsébet), Gál Ferenc II. tőr. (Feled), **vitéz Gál Pál thtts.** (Huszt), Gálósi István prb. eső. (Pálmonostora), Gáspár Lajos thtts. (Szeghalom), Gelencsér György tőr. (Kocsér), Gémes József thtts. (Tahitófalu), Gonda András eső. (Büdszentmihály), Göblyös József eső. (Komárom), Györfbiró Kálmán eső. (Oroszáza), Gyulai Tibor prb. eső. (Nagyereblyés), Hadnagy István őrm. (Künhegyes), Hajmási István eső. (Császár), Halmos Ferenc eső. (Tatabánya), Halmos Károly eső. (Nagyszékely), Haraszi János őrm. (Kecskemét), Harmath Gyula tőr. (Mareali), Harmat István thtts. (Nagyigmánd), Harmath Zsigmond őrm. (Jóka), Harmati Péter eső. (Nyírmegyes), Hatos József prb. eső. (Ujszász), Havasi István eső. (Szombathely), Háló Sándor őrm. (Kisgejőc), Hári Mihály prb. eső. (Vál), Herczeg Ferenc I. tőr. (Miskolc), Hídeg István eső. (Tornyiszentmiklós), Horváth Dezső eső. (Oroszlány), Horváth György III. tőr. (Talaborfalú), Horváth István prb. eső. (Tarján), Horváth István II. őrm. (Ócsa),

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • **Vidéki megbízottak!**

IFJ. KELELÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,

„FORTUNA” írógépek magyarországi vezérképviselése. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b. Távbeszélő: 117-814. • „A csendőrség tagjainak és alakulatainak 10% engedmény.”

Kárpátok

az ország legmodernebbül berendezett autó és minden gumಿನemű javítóüzem,

Budapest, V., Zoltán-u. 10.

Telefon: 113-533.

Tulajd., Kelemen Keresztelő János. Csendőrségi és állami alakulatoknak árkedvezmény.

Vászon, fehérnemű,
kelengye legjobban

Mössmer-nél

IV. Váci-utca 1, Távbeszélő: 388-132.

A JÓNÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.
Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

KUTSCHER SZILVESZTER

Az „Arany kalapácshoz”
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. sz.

Telefon: 131-578
Lőszerszámvéreték,
szíjgyártó,
nyerges és cipész-
kellékek.

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135-143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,
A m. kir. Csendőrség szállítója.

Horváth János prb. eső. (Budabánya), Horváth József XVII. eső. (Lengyeltóti), Horváth József III. őrm. (Vecsés), Horváth Lajos prb. eső. (Borsodnádásd), Ilesik István őrm. (Szombathely), Ilés Mihály tőr. (Gát), Ilonka Sándor eső. (Csemő), Istenes Gyula prb. eső. (Ungvár), Iván Pál tőr. (Kiskúnmajsa), Jánosi Ferenc eső. (Budapest), **Jeges János őrm.** (Kisgejőce), Jeszenszki István tőr. (Szarvas), Jónás Mihály eső. (Magyarkomját), Juhász András tőr. (Kassa), Juhász Antal eső. (Gömörpányit), **Juhász Gábor I. eső.** (Csillaghegy), Juhász János eső. (Bakonyesernye), **Juhász József tőr.** (Munkács), Kalmár Péter tőr. v. (Alsódabas), Kapitány János őrm. (Jóka), Kapoli Mihály tőr. (Galánta), Kállai József őrm. (Antalóc), Kápolnás Károly thtts. (Izsák), Karasz László tőr. (Szentés), Kaszás József eső. (Dusnok), Kathi László prb. eső. (Ungvár), Kadas József prb. eső. (Tótkomlós), Kárándi József tőr. (Deménd), Kecsés Andor II. tőr. (Huszt), Keskés Béla eső. (Miskole), Kecsés János őrm. (Erdőbénye), Kelemen András eső. (Nagykanizsa), Kelemen István eső. (Orosháza), Kemenes István őrm. (Huszt), Kerekes Kálmán őrm. (Rombány), Kerepesi Antal őrm. (Szeged), vitéz Kertész János eső. (Törökszentmiklós), Keszi József őrm. (Szeged), **Keszthelyi Mátyás eső.** (Jolsva), Kiss Antal I. tőr. (Egyek), Kiss István IV. eső. (Kocsér), vitéz Kiss István thtts. (Vál), Kiss János II. eső. (Mernye), Kiss József eső. (Kúnhegyes), Kiss Károly őrm. (Öcsöd), Kiss Menyhért tőr. (Jenke), Kiss Pál eső. (Nagysalló), Kiss Sándor II. tőr. (Budapest), Kislaki József eső. (Szarvas), **Kispál János thtts.** (Budapest), Kolozsi Sándor tőr. (Nyéresháza), Komlósi László eső. (Orosháza), Koncz István thtts. (Pusztavaes), Kontendrei János eső. (Nagypolány), Korim István prb. eső. (Kocsér), Kormányos István prb. eső. (Kenderes), Kósa János prb. eső. (Királymező), Koszta Mihály prb. eső. (Demeceer), Kótai Lajos prb. eső. (Csorvás), Kovács Antal eső. (Tiszafüred), Kovács Béla tőr. (Budapest), Kovács János őrm. (Somogyzentmiklós), Kovács Gábor eső. (Egyek), Cs. Kovács János thtts. (Nagykőrös), Kovács János thtts. (Budapest), Kovács János I. eső. (Kerca), Kovács Károly eső. (Szombathely), M. Kovács Sándor őrm. (Ungvár), **Könyves Kálmán thtts.** (Komárom), Kővári Ferenc tőr. v. (Huszt), Kővári Pál tőr. (Nagyláz), Kövesdi Lukács eső. (Pécs), Kővi Ferenc eső. (Balatonfüred), Kővi Pál alhdgy. (Vál), Kristóf Lajos prb. eső. (Mélykút),

Kudari Márton eső. (Drávaszabolcs), Kukor Vince eső. (Gamás), Kürti Tibor eső. (Tevel), **vitéz Ladányi Zoltán eső.** (Zemplén), Lajkó Mátyás eső. (Bodzásujlak), Lakatos István tőr. (Zákány), Lakatos Péter eső. (Jóka), Lakó Vilmos thtts. (Szekszárd), László Lajos őrm. (Órdarma), Lázár Ferenc tőr. (Decs), Lázár Manó thtts. (Nagycsere), Lendvai Imre eső. (Ujszász), Lendvai János eső. (Gomba), Lengyel István eső. (Kondoros), Lénárd Gyula eső. (Mezőkovácsháza), Lénárt Ferenc thtts. (Pécs), Lénárt Mátyás I. thtts. (Mátramindszent), Lévai János eső. (Battonya), Lovász Imre eső. (Örkény), Lukács Bertalan eső. (Bátor), Magyarai Sándor tőr. (Székesfehérvár), Magyar Miklós tőr. (Budapest), Magyar Sándor thtts. (Bérbaltavár), Makra Lajos prb. eső. (Magyarbánhegyes), Maródi András eső. (Szarvas), Maros Rezső eső. (Pécs), Masa József eső. (Báta), Mester József tőr. (Miskole), **Mészáros András tőr.** (Szombathely), Mészáros János II. tőr. (Gacsály), Mészáros Mihály tőr. (Nyíregyháza), Miklós Boldizsár eső. (Alsódabas), **Mogyorósi István thtts.** (Sárospatak), Molnár Bertalan thtts. (Kassa), Molnár Imre prb. eső. (Mártély), Molnár János prb. eső. (Ungvár), Molnár János II. tőr. (Leányfalu), Molnár József őrm. (Nagyszelmec), Molnár József I. eső. (Hetes), Molnár József ny. tőr. (Veresegyház), Molnár Sándor tőr. (Szarvas), Molnár Sándor prb. eső. (Várpalota), Monoki János prb. eső. (Zsámbék), Monostori Lajos eső. (Jászkarajenő), Monostori Márton eső. (Budapest), Monus János thtts. (Szeged), Moór Ferenc őrm. (Nagy-magyar), Nagy Ferenc prb. eső. (Csemő), Nagy György I. eső. (Zemplén), Nagy Gyula tőr. v. (Tura), Nagy István III. eső. (Dorog), Nagy János őrm. (Nagyida), M. Nagy János eső. (Tolcsva), Nagy József őrm. (Devecser), Nagy József I. prb. eső. (Abony), U. Nagy József thtts. (Hajdúdorog), Nagy Károly őrm. (Kassa), Nagy Lajos thtts. (Tiszacséce), Nagy Sándor eső. (Alsógöd), Nagyváradi Béla őrm. (Doboz), Nemesházi István eső. (Mosdós), Németh Ferenc eső. (Szajol), Németh Imre II. eső. (Apáczszakállas), Németh István II. thtts. (Zalaszántó), Németh János VIII. tőr. (Kiskőrös), Németh Károly tőr. (Császár), Németh Sándor II. tőr. (Balatonlelle), Novák-Kovács Imre thtts. (Alesut), Nyikos József prb. eső. (Szentés), Nyikos Lajos prb. eső. (Kisszállás), Nyiró Lázár tőr. (Budapest), Nyitrai János tőr. (Karcag), Nyul Imre eső. (Kerca), Oláh József thtts.

SOK SZAZ MEGELÉGEDETT GÉPTULAJDONOS IGAZOLJA
HOGY A

Mérny-Puch 200-^{AS}

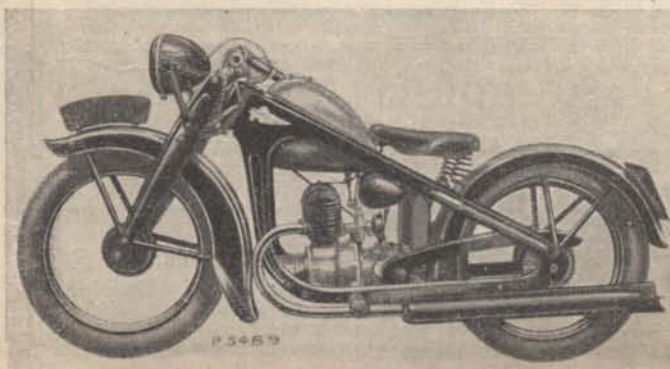
typusú motorkecpárok

minden igényt kielégítenek, üzembiztosak strapabíróak, könnyen kezelhetőek és üzembentartásuk minimális költséget okoz.

1939 évi modellek ára is P. 980.—
Kívánságra igen kedvező fizetési feltételek!

FEBRUAR HÓ 13-ÁN A BUDAPESTI
CSENDŐRLAKTANYÁBAN A CSENDŐRSÉGNEK
HIVATALOSAN BEMUTATVA ÉS VÁSÁRLÁSRA
ENGEDÉLYEZVE.

**STEYR-DAIMLER-PUCHMŰVEK
MAGYAR KERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 25. SZÁM.**

(Nyiregyháza), Oláh Orbán őrm. (Győr), Orbán József I. thtts. (Hosszúpereszteg), Ökrös Vince thtts. (Szeged), Ősz György cső. (Székesfehérvár), Palotai János őrm. (Mernye), Palotai Lajos thtts. (Tótkomlós), Papp Kálmán szv. thtts. (Rimaszombat), Pálfi József szv. őrm. (Veszprém), Párkányi István cső. (Keszthely), Pásztor Béla őrm. (Hajdúdorog), Pásztor István cső. (Szarvas), Pengő Zsigmond cső. (Kartal), Perlaki Ferenc thtts. (Debrecen), Peszle Ferenc cső. (Józsa), Pécskői Pál cső. (Léva), Pintér István thtts. (Kassa), Póbori Lőrinc alhdgy. (Gyöngy), Puskás István cső. (Pácin), Pusztai István cső. (Kiskunhalas), Rajna László őrm. (Ragály), Rác János I. őrm. (Szombathely), Rákos János thtts. (Balony), Rendes Géza cső. (Naszvad), Réz István cső. (Jászapáti), Romhányi András őrm. (Sóhát), Rózsa Jenő őrm. (Gömörpány), Rózsahegyi Ferenc cső. (Jóka), Rusai Pál cső. (Apáczakállás), Sági Sándor prb. cső. (Tápiószecső), Sándor Ferenc prb. cső. (Ungvár), Sánta József őrm. (Buzita) Sági Imre őrm. (Alesut), Schwáb Sándor prb. cső. (Vajszló), Schweighardt, György prb. cső. (Tarján), Sebestyén Pál őrm. (Baglyasalja), Semsei László cső. (Vál), Siklósi István őrm. (Bakonyesernye), Simon Gáspár prb. cső. (Csorvás), Simon Gyula őrm. (Vál), Simon József I. cső. (Pétygyártelep), Simon Mihály thtts. (Magyardiószeg), Sipőcz József thtts. (Miskolc), Solymosi Kálmán prb. cső. (Beresényfalva), Solymosi Sándor cső. (Csongrád), Somodi Sándor cső. (Salánk), Somogyi Gyula őrm. (Gyöngy), Sopronyi László prb. cső. (Apátfalva), Sopronyi Sándor cső. (Kisgejőce), Sulyok József cső. (Szentgottárd), Süle Gyula cső. (Fertőszentmiklós), Szabados István prb. cső. (Szentcs), Szabó Ágoston őrm. (Bia), Szabó Ferenc cső. (Budapest), Szabó Gyula I. őrm. (Tiszafüred), Szabó Gyula II. cső. (Pinkamindszent), Szabó Imre cső. (Zemplén), Szabó István cső. (Balmazújváros), Szabó János II. thtts. (Baja), Szabó Jenő őrm. (Kópháza), Szabó Kálmán cső. (Buzita), Szabó Lajos őrm. (Budapest), Szabó Mihály cső. (Orosháza), Szabó Mihály II. őrm. (Csorvás), Szakonyi Kálmán cső. (Vál), Szalai Mihály őrm. v. (Letenye), Szathmári Antal őrm. (Köbölkút), Szatmári Ferenc cső. (Piszke), Szatmári Sándor őrm. (Szeged), Szeles János cső. (Drávaszabolcs), Szentesi Mihály cső. (Hódmezővásárhely), Szentmiklósi János ny. thtts. (Kunszentmárton), Szernai Endre őrm. (Szerencs), Szesztai József cső. (Szerencs), Szécsényi Imre thtts. (Dusnok), Székely János őrm. (Parád), Székely János I. őrm. v. (Pusztavaas), Székely Sándor őrm. (Alsódabas), Széplaki László cső. (Romhány), Szigetvári Lajos cső. (Rahó), Sziklai Ferenc thtts. (Léva), Szivós Pál cső. (Budapest), Szókis János prb. cső. (Hercegszántó), Szolgházi Mátyás cső. (Gádoros), Szombathy Lajos őrm. (Battonya), Szőke Ferenc cső. (Kunágota), Szőke József őrm. (Nagykőrös), Tabi István őrm. (Nagyigmánd), Tajnai Imre cső. (Szabadszentkirály), Takács Ferenc cső. (Csorvás), Takács Gyula cső. (Karácsond), Takács Imre III. őrm. v. (Törökszentmiklós), Tamás András őrm. (Szabadszállás), Tapolcai József cső. (Szentmiklós), Tari János cső. (Mezőcsát), Tari Lajos cső. (Nyírmihálydi), Tatár József őrm. (Vál), Táló István őrm. (Budapest), Tátrai István cső. (Cigánd), Tiszay László cső. (Lillafüred), Sz. Tóth Antal őrm. (Dunaharaszti), Tóth Ferenc I. cső. (Rákospesztúr), Tóth Géza cső. (Cece), Tóth Imre cső. (Tiszalök), Tóth Imre V. cső. (Paks), Tóth István IX. őrm. (Zomba), Tóth János IX. őrm. (Dees), Tóth Károly prb. cső. (Ungvár), Tóth Mihály őrm. (Szeged), Tóth Mihály cső. (Perbenyik), Tóth Pál János cső. (Ipolyvíz), Tóke János cső. (Tornóc), Török Antal őrm. (Gara), Thurzó László cső. (Hajdunánás), Újvári Jenő cső.

(Kistelek), Urbán Gyula cső. (Fülöpfalva), Urbán László I. cső. (Cegléd), Uryán Mihály prb. cső. (Ungvár), Varga Alajos cső. (Riese), Varga István cső. (Méhkerék), Varga József I. őrm. (Baktalórántháza), Varga József cső. (Budaiút), Varga József prb. cső. (Ungvár), Varga Lajos prb. cső. (Csemő), Varga Lajos I. őrm. (Salánk), Varró József őrm. (Karcag), Vass Ferenc cső. (Csolnok-Augusztatelep), Vas József őrm. (Homok), Váradi András őrm. (Debrecen), Várhegyi József cső. (Csemő), Várnagy Mihály őrm. (Kétegyháza), Várnagy Sándor alhdgy. (Lajosmizse), Várnai János I. thtts. (Nyiregyháza), Vázsonyi Vencel cső. (Lovasberény), Veress János I. őrm. (Hajdunánás), Veréb Bertalan cső. (Sóhát), Veres József alhdgy. (Budapest), Végh József őrm. (Nemesócsa), Végső György thtts. (Egeresehi), Végső Mihály thtts. (Monok), Vida Albert cső. (Hosszúpereszteg), Vincze György őrm. (Lenti), Virág András őrm. (Kenderes), Virágh József cső. (Erdősokonya), Virág József őrm. (Tarnalelesz), Závodi Gyula thtts. (Budapest), Zerényi Mihály cső. (Kéménd), Zimányi Béla prb. cső. (Csorvás), Zimanyi Vendel cső. (Pestszenterzsébet), Zsengeller József őrm. (Udvard), Zsiros Sándor őrm. v. (Nagykátá).

Pályázatok.

I.

Jutalmazni

akarjuk azokat, akik az 1938 július—1939 júliusi idő alatt a nyomozókulesban vagy a nyomozati értesítőben körözöttek közül a legtöbbet fogták el. A pályázók tüntessék fel az elfogottak neveit és az ügy iktatószámát s mindezt igazoltassák őrsparancsnokaikkal. A legeredményesebbeket művészi csendőrszoborral jutalmazzuk. Az elbírálásnál kétszeresen számítjuk a veszélyesnek jelzett elfogottakat, azért ezek nevei mellett zárójelben fel kell tüntetni a nyomozókules oldal-számát vagy a nyomozati értesítő keltét és tételszámát. Pályázatunk határideje: szeptember 1.

II.

Azokat is

jutalmazni kívánjuk, akik a legtöbb feljelentési és tettenérei jutalékot ajánlottak fel a csendőrségi jutalmazási alap javára. Pályázók a vonatkozó iktató számot, a jutalék összegét tüntessék fel pályázatukban és ezeket őrsparancsnokukkal igazoltassák. A pályázat határideje: szeptember 1. A nyertesek maguk választhatják a jutalomtárgyat, írják meg tehát pályázatukban ebbeli kívánságukat.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

Mezőgazdák Zuhatagkútja

Könnyen jár, sok vizet ad. — Rozsdamentesen is kapható. Arájánlatot küld:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Mi **Turán** MAGYAR IRÓNT HASZNÁLUNK

Gyártja: SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

ELŐLEGNEKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÉVEGEK P 28-tól
Foteliagyak, paplanok, vasbútorok, tutószőnyegek, fehéremvászna, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitonál
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Tömegbélyeget

minden mennyiségben átveszek a legmagasabb napi áron.

Hajnal Gyula
Budapest, Dohány-u. 46. I/1.